

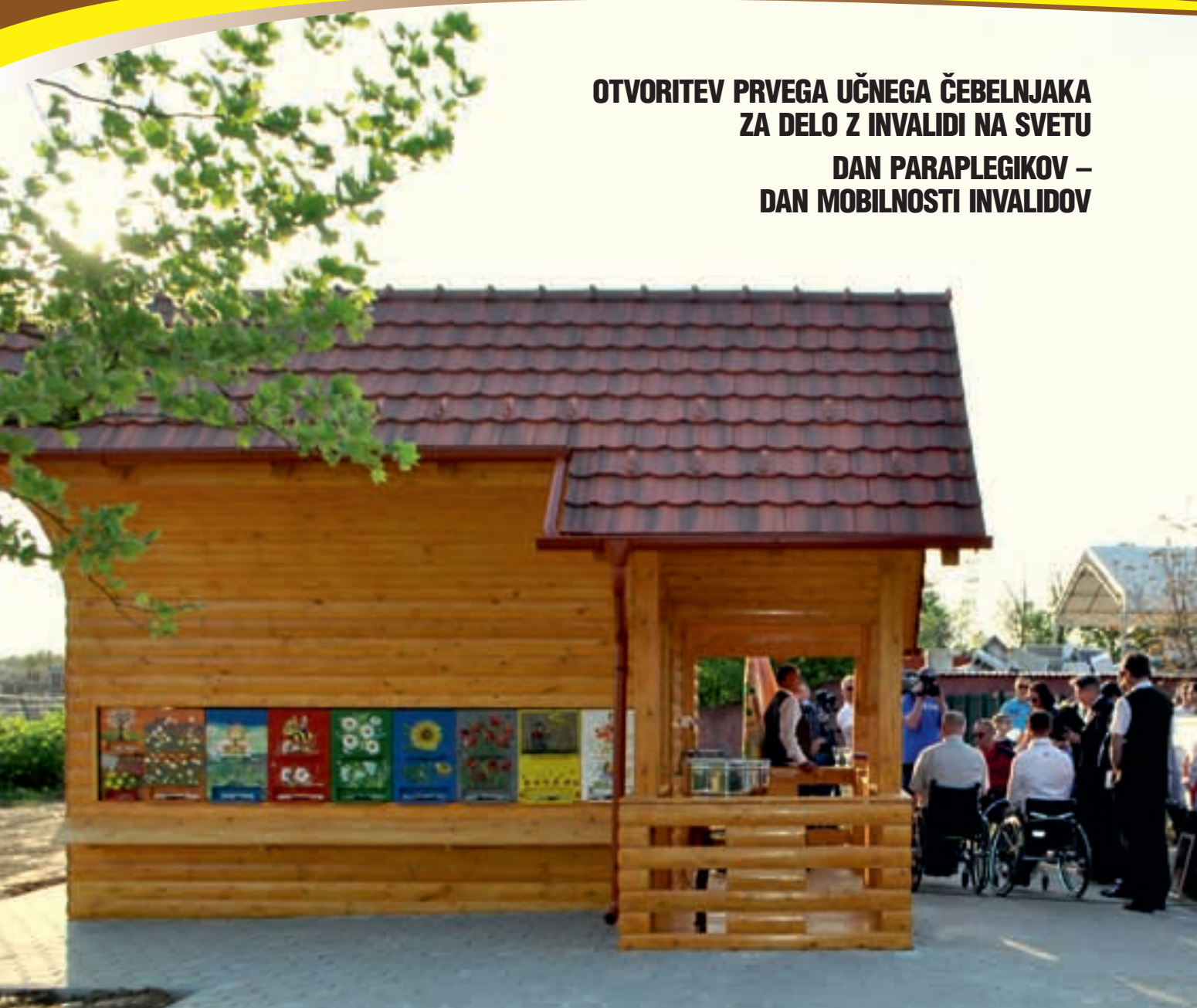

PARAPLEGIK

GLASILO ZVEZE PARAPLEGIKOV SLOVENIJE

št. 153/junij 2018

**OTVORITEV PRVEGA UČNEGA ČEBELNJAKA
ZA DELO Z INVALIDI NA SVETU
DAN PARAPLEGIKOV –
DAN MOBILNOSTI INVALIDOV**

**TISKOVINA
POŠTNINA PLAČANA PRI POŠTI 2102**

ISSN 0351-9163

4 UVODNE BESEDE

- 4 SPOŠTOVANE ČLANICE IN ČLANI TER OSTALI BRALCI NAŠE REVIJE

5 DELO ZVEZE

- 5 PRAZNIK SO ZAOKROŽILI ZANIMIVI DOGODKI
7 ZDRAVLJENJE IN REHABILITACIJA LJUDI Z OKVARO HRBTENJAČE
7 BELOKRANJSKI SADJARJI IN VINOGRADNIKI SKRBIJO ZA UČNI VRT

8 MREŽENJE

- 8 INVALIDI IN GORE
10 KAJ SE DOGAJA NA EVROPSKI SCENI V ZVEZI Z EVROPSKIM STANDARDOM ZA PSE POMOČNIKE?
11 SOBIVANJE S PSOM NA PRVEM MESTU
12 PARAWING 2018 - MOTORISTI Z ZLATIMI SRCI IN KRILI
13 17. F = M
14 ZAKLJUČNI POSVET PROJEKTA V URI-SOČA

15 STROKOVNO

- 15 POSTOPKI PLODITVE Z BIOMEDICINSKO POMOČJO (OBMP)
17 INVALIDI BREZ INVALIDSKEGA ZAVAROVANJA
19 S 1. JUNIJEM 2018 DVIG DENARNE SOCIALNE POMOČI IN VARSTVENEGA DODATKA – A NE SAMODEJNO!
19 (PRI)TOŽBA USPELA

20 V SREDIŠČU

- 20 ČEBELICE, ČEBELICE ...

23 DELO DRUŠTEV

- 23 IZ DEŽELE CVIČKA
26 GORENJSKE KAPLJICE
30 MORJE, REFOŠK IN PRŠUT
31 CELJSKI GROFI
36 KARANTANSKI KNEZI
38 LJUBLJANSKI ZMAJI
43 S PANONSKIH RAVNIC
47 IZ DOLINE SOČE
49 S TOTEGA EKA

53 ŠPORT

- 53 DRŽAVNI PRVAK JE DP NOVO MESTO
53 PRVAK NLB WHEEL LIGE JE PETIČ ZAPORED KKI VRBAS
55 NAJBOLJŠI V KEGLJAŠKI LIGI V SEZONI 2017/2018
56 V CELJU SO SE ZBRALI NAJBOLJŠI KEGLJAČI
56 BRON ZA SLOVENSKO NAMIZNOTENIŠKO DVOJICO
57 SVETOVNO PRVENSTVO ZA STRELCE INVALIDE
58 DRŽAVNO PRVENSTVO V STRELJANJU Z ZRAČNIM OROŽJEM
59 OBA POKALA OSVOJILI ŠAHISTI DP LJUBLJANA
60 KLOBASARJENJE
61 ODLIČNO PRIPRAVLJEN ZBOR ATV MOTORISTOV
62 SLAVKO DUNAJ DRŽAVNI PRVAK V RIBOLOVU
62 TRI MEDALJE ZA NAŠE SMUČARJE NA VODI
63 LJUBLJANA 1 PONOVRNO DRŽAVNI PRVAK
64 ZBRALI VEČ KOT TRI MILIJONE EVROV
65 POTREBUJETE POMOČ PRI ZAHTEVNEJŠI NEGI ALI IMATE SVOJCA, KI ČAKA NA PROSTO MESTO V DOMU ZA STAREJŠE?

66 KULTURA

- 66 APEL PODOBO NA OGLED POSTAVI
67 MEDGENERACIJSKA SREČANJA IN POVEZOVANJE
68 ZLATA PALETA
70 ZMAGOVALNA JE BILA CANKARJEVA SKODELICA KAVE

71 DOM PARAPLEGIKOV

- 71 KAJ DOGAJA V PACUGU?

73 IZ ŽIVLJENJA

- 73 »PARAPLEGIK JE SAM ODGOVOREN ZA SVOJO SREČO.«
75 INKLUZIJSKI POHOD: STRUNJAN–PORTOROŽ–STRUNJAN

76 ČESTITKE, ZAHVALE, OGLASI, V SPOMIN

79 RAZVEDRILO

- 79 KVIJ ZA RAZVEDRILO 42
80 KRIŽANKA

Glasilo Paraplegik izdajajo Zveza paraplegikov Slovenije in njena pokrajinska društva: Društvo paraplegikov ljubljanske pokrajine, Društvo paraplegikov Podravja, Društvo paraplegikov jugozahodne Štajerske, Društvo paraplegikov Gorenjske, Društvo paraplegikov Dolenjske, Bele krajine in Posavja, Društvo paraplegikov Istre in Krasa, Društvo paraplegikov severne Primorske, Društvo paraplegikov Prekmurja in Prlekije in Društvo paraplegikov Koroške

Za Zvezo paraplegikov Slovenije: Dane Kastelic
Glavna in odgovorna urednica: Barbara Slaček
Uredniški odbor: Dani Globokar, dr. med., asistent fiziater, Jože Globokar, Dane Kastelic, Mateja Vodeb, Petra Medved, Mirjam Kanalec, Andraž Muljavec in Jakob Škantelj
Tajnica uredništva: Darja Kos
Lektorica: Brigita Seidl
Tisk: Tiskarna Evrografis, d. o. o.
Prelom in obdelava slik: Tiskarna Evrografis, d. o. o.
Avtor fotografije na naslovnici: Arhiv Zveze

Kontakt uredništva: Zveza paraplegikov Slovenije, Štihova 14, 1000 Ljubljana, tel.: 01 43 27 138, fax.: 01 43 27 252
GSM: 051 61 88 03
E-pošta: info@zveza-paraplegikov.si, zveza-paraplegikov@guest.arnes.si
TRR: 0317 0100 1146 571
Poštnina plačana pri pošti 2102.
Naklada: 1900 izvodov
Glasilo izide štirikrat letno.
ISSN 0351-9163

Glasilo je vpisano v razvid medijev pri Ministrstvu za kulturo. Programe in delovanje sofinancirata Fundacija za financiranje invalidskih in humanitarnih organizacij (FIHO) in Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti (MDDSZEM). Stališča organizacije ne izražajo stališč FIHO in MDDSZEM.

05 Praznik so zaokrožili zanimivi dogodki

Jože Globokar

Zveza paraplegikov Slovenije je 16. aprila 2018 v AMZS Centru varne vožnje na Vranskem praznovala 49-letnico ustanovitve organizacije. Obletnico so sooblikovale: slovesna seja Skupščine ZPS, okrogla miza, novinarska konferenca, predstavitev hibridnih vozil Toyota z vgrajeno BDF. ročico za ročno upravljanje avtomobila in adrenalinska terenska vožnja s Toyotinimi in lastnimi vozili.

11 Pravilnik o psih pomočnikih

Povzeto po MDDSZEM

S 1. majem 2018 se je začel uporabljati Pravilnik o psih pomočnikih. Psi pomočniki so strokovno izšolani psi, ki za gibalno ovirano osebo pobirajo in prinašajo razne predmete, pomagajo pri odpiranju in zapiranju vrat, nudijo pomoč pri slačenju delov oblačil ...

12 Parawing 2018 – motoristi z zlatimi srci in krili

Jani Trdina

V soboto, 2. junija, se je odvil že sedmi tradicionalni izlet z motorji Honda Goldwing za člane Zveze paraplegikov Slovenije. Glavni akter dogodka so bili ponovno člani Zdrženja Goldwing in Društvo paraplegikov Gorenjske.

15 Postopki oploditve z biomedicinsko pomočjo (obmp)

Barbara Slaček

Pogovor s prim. mag. Primožem Rešem, dr. med., spec. gin. in porod., katerega ožja strokovna dejavnost je zdravljenje neplodnosti para oz. s postopki oploditve z biomedicinsko pomočjo (OBMP), še zlasti pa se ukvarja s problemom moške neplodnosti. Za to dejavnost (pomoč paraplegikom in tetraplegikom) ga je spodbujal in usmerjal predvsem prim. dr. Rajko Turk. Z isto dejavnostjo je od maja 1994 dalje nadaljeval kot zasebnik in ustanovil Zdravstveni center Dravlje.

17 Invalidi brez invalidskega zavarovanja

Matej Verbajs, vodja pravne službe pri CNVOS

Sistem invalidskega varstva skrbi za to, da osebam, ki se znajdejo zaradi poškodbe in bolezni v socialni stiski, pomaga z različnimi denarnimi prejemki ali skuša situacijo kako drugače ublažiti. Sredstva za zagotavljanje takšne pomoči po sistemu vzajemnosti prispevajo vsi. Kljub temu obstajajo določene omejitve, kdaj takšno pomoč lahko dobimo in kdaj ne, pri čemer je eden od pogojev tudi ta, ali smo sami (dovolj) vplačali v skupen sistem, da lahko v primeru stiske iz njega tudi črpamo.

20 Čebelice, čebelice

Janja Buzeti

V Društvu paraplegikov Prekmurja in Prlekije (DPPP) so v sredo, 25. aprila 2018, praznovali svečano otvoritev prvega učnega čebelnjaka na svetu, prilagojenega za delo z invalidi, ki ponosno stoji v neposredni bližini društva. V nedeljo, 20. maja 2018, pa je pod vasjo Breznica v Občini Žirovnica potekala obeležitev prvega svetovnega dneva čebel, ki je bil razglašen na pobudo Slovenije. Srečanje je potekalo pod častnim pokroviteljstvom predsednika Republike Slovenije Boruta Pahorja.

30 Zbiramo sredstva za novo kombinirano vozilo

Društvo paraplegikov Istre in Krasa

Društvo paraplegikov Istre in Krasa deluje na območju enajstih občin Obalno-kraške regije in včlanjuje 62 članov, za katere izvajajo posebne socialne programe, pogoj in osnova za izvajanje programov pa je program »Prevozi paraplegikov«. Kljub rednemu vzdrževanju in visokim stroškom popravil jih je sedanje vozilo večkrat pustilo na cesti. Zaradi omenjenih dejstev so se odločili, da stopijo v akcijo za nakup novega prilagojenega vozila. Z nabavo novega in varnega vozila bodo marsikateremu članu olajšali življenje in polepšali njegov vsakdan. **Sredstva zbirajo na TRR društva: 10100-0034623369 (Banka Koper).**

73 »Paraplegik je vsak sam svoje sreče kovač«

Jani Trdina

Pogovor s Petrom Robnikom, predsednikom Društva paraplegikov Gorenjske, ki je po rodu sicer Štajerec, vendar ga je poklicna pot policista zanesla na Gorenjsko, kjer je tudi ostal, se poročil, ustvaril družino in že v drugo prevzel odgovornost vodenja Društva paraplegikov Gorenjske.

Dane Kastelic | Kolumna predsednika

SPOŠTOVANE ČLANICE IN ČLANI TER OSTALI BRALCI NAŠE REVIE!

Za nami je zelo odmevno praznovanje ob 49. rojstnem dnevu naše organizacije, ki se je letos izvedla na dan ustanovitve 16. aprila na Vranskem. Poleg slavnostne Skupščine Zveze, je potekala tudi okrogla miza o mobilnosti, katere se je udeležilo preko sedemdeset voznikov paraplegikov, ki so poleg izkušnje na poligonu varne vožnje (AMZS) bili seznanjeni tudi z novostmi na slovenskem avtomobilskem trgu (Toyota in BDF). Slednji družbeno odgovorni podjetji sta nam omogočili, da smo na poligonu varne vožnje opravili svoje vozniške sposobnosti. Hkrati pa sta predstavnika zagotovila, da slovenski paraplegiki ne bomo več kupovali avtomobilov brez predhodnega preizkusa saj bo nam omogočena vožnja z njihovimi testnimi vozili pred nakupom.

Na letošnji obletnici smo želeli dati poudarek na preventivnem osveščanju voznikov, saj še vedno včlanimo 33%, vseh naših novo sprejetih članov, katerih posledica je invalidnost zaradi različnih oblik poškodb v prometu na slovenskih cestah. Hkrati pa smo na okrogli mizi, ki jo je pripravila in vodila strokovna vodja programov **Špela Šušteršič**, opozorili državo in pristojne institucije, da je nedopustno, da so postopki pridobitve prilagoditve vozila za ročno upravljanje dolgi tudi več mesecev. Bila je jasna primerjava več sodelujočih, da smo s sprejetjem Zakona o izenačevanjem možnosti invalidov - ZIMI veliko bolj dostopno uredili pravico do primerne prilagoditve vozila, hkrati pa s postopki podaljšali čas izvedbe na škodo posameznega upravičenca. Pred sprejetjem ZIMI si za ustrezno samoplačniško prilagoditev avtomobila, da si se varno in samostojno vključil v promet potreboval štiri dni, po sprejetju predmetnega zakona, ki ti omogoča, da ti država sofinancira 85% vrednosti ustreznega pripomočka pa je potrebno čakati več mesecev. In to vse na škodo nas invalidov. Zato si želimo tako državo, ki ne bo omejevala naše samostojnosti z nerazumnimi birokratskimi predpisi. V odpravo nastalih nebuloz bo Zveza paraplegikov Slovenije tudi na podlagi razprave iz okrogle mize podala ustrezne pobude na pristojna ministrstva.

Obnovitvena rehabilitacija je v polnem teku saj je Zveza tudi letos na razpisu Za-

voda za zdravstveno zavarovanje Slovenije bila uspešna in zagotovila sofinanciranje rehabilitacije za 510 tetraplegikov in paraplegikov. Tako kot lani so nam tudi letos na voljo štiri destinacije po Sloveniji, med njimi tudi naš **Dom paraplegikov v Pacugu**, podrobnosti ponudbe in prijavnico pa si lahko pogledate in pridobite tudi na naši spletni strani.

Z majsko Skupščino Zveze in potrditvijo Letnega poročila za leto 2017 smo tudi formalno zaključili minulo poslovno leto in vse je usmerjeno v izvajanje začrtanih programov v tem letu. Nekateri so ravno v teh dneh na društvi in Zvezi v polnem razmahu. Glede uspešnega izvajanja imam le eno prikrito bojazen in to je delovanje fundacije FIHO. Po lanski jeseni, ko se je ob konstituiranju Sveta politika aktivno vključila v delovanje FIHO in niso več glavni akterji pri oblikovanju usmeritev fundacije predstavniki invalidskih in humanitarnih organizacij, ampak predstavniki Vlade (katera pa je vedno politična), je poslovanje FIHO destabilizirano. Zaradi teh dogodkov FIHO še vedno nima direktorja s polnimi pooblastili. Kar je zelo slaba popotnica za uspešno delo. Včasih dobivamo zunanji opazovalci občutek, da si direktorja izbirajo uslužbenci fundacije po svoji podobi, ampak zagotovo bi me vsi v en glas prepričevali, da je tak občutek zmoten. ☺ Dejstvo pa je, da zaradi teh in podobnih dogodkov, ki so tudi povezani zaradi svojih političnih igric raznih strankarskih satelitov v FIHO postaja fundacija kljub

dobremu poslovanju Loterije Slovenije vedno bolj nestabilna. To pa je že znak za alarm!

Vsem bralkam in bralcem Paraplegika želim, da prijetno preživite prihajajoče počitniške dni v krogu svojih dragih in prijateljev, skratka kjer koli že boste, se imejte lepo.

Resnica je redko čista in nikdar ni preprosta. Sodobno življenje bi bilo neznosno, če bi bila prvo ali drugo, in sodobna literatura bi bila nemogoča.

"Oscar Wilde"

Jože Globokar | Dan paraplegikov praznovali na Vranskem

PRAZNIK SO ZAOKROŽILI ZANIMIVI DOGODKI

Leto dni pred okroglim jubilejem je Zveza paraplegikov Slovenije 16. aprila 2018 v AMZS Centru varne vožnje na Vranskem praznovala 49-letnico ustanovitve organizacije. Obletnico so sooblikovale: slovesna seja Skupščine ZPS, okrogla miza, novinarska konferenca, predstavitev hibridnih vozil Toyota z vgrajeno BDF. ročico za ročno upravljanje avtomobila in adrenalinska terenska vožnja s Toyotinimi in lastnimi vozili.

SLOVESNA SEJA SKUPŠČINE ZVEZE

Skupščino je vodila predsednica **Mirjam Kanalec** in se v pozdravnem nagovoru ter predstavitvi dnevnega reda spomnila tistih, ki so v teh letih soustvarjali našo organizacijo. Posebej je pozdravila tudi štiri prisotne ustanovne člane.

Delegate in predsednike vseh devetih pokrajinskih društev je nagovoril predsednik ZPS **Dane Kastelic** in omenil napredek, ki ga je prinesel demokratičen odnos. Poudaril je, da je zveza z devetimi pokrajins-

skimi društvi v vrhu prepoznavnosti med invalidskimi organizacijami, pripomnil pa, da je današnji dan uvod v obeležitev 50-letnice ustanovitve organiziranosti slovenskih paraplegikov in tetraplegikov ter 40-letnice pokrajinskih društev. Ob tem se je tudi zahvalil vsem, ki so soustvarjali organizacijo in čestital za naš praznik.

Pridružil se mu je ustanovni član takratne **Sekcije paraplegikov in tetraplegikov, Tine Gorenc**, in s predstavitvijo dogodkov skoraj šest desetletij dolgega življenja s paraplegijo prikazal zelo veliko razliko takratnega in sedanjega življenja paraplegikov in tetraplegikov. Pripomnil je, da je bilo v tistih časih sramotno biti invalid in da se zaradi tega invalidi v javnosti tudi niso pogosto pojavljali. In prav paraplegiki in tetraplegiki smo z ustanovitvijo organizacije začeli spreminjati ta predsodek. Za naše nove člane je ta razlika skoraj ne-doumljiva. Dodamo naj, da je v času Tine-tove rehabilitacije voziček tehtal skoraj 40

kg, inkontinenčnega materiala pa sploh ni bilo.

V nadaljevanju seje so delegati po razpravi potrdili in sprejeli akte, brez katerih zveza ne more delovati: **Pravilnik o izdajanju glasila Paraplegik, Pravilnik o računovodstvu, Pravilnik o priznanjih in Pravilnik o delovnih razmerjih** Zveze paraplegikov Slovenije. V zadnji točki so delegati postavili vrsto vprašanj in odgovore dobili iz prve roke.

Sejo Skupščine je vodila predsednica Mirjam Kanalec. (Foto: Lutfi Abdullahu)

Slovesna seja Skupščine ZPS (Foto: Lutfi Abdullahu)

OKROGLA MIZA

Tema tokratne okrogle mize je bila »**Mobilnost za vse**«, vodila jo je strokovna delavka zveze **Špela Šušteršič**, sooblikovali pa: višji svetovalec **Vojmir Drašler** iz Ministrstva za infrastrukturo, **Jože Hribar** iz Javne agencije RS za varnost prometa (AVP), **Franci Zajc** iz AMZS in uporabnik **Janez Hudej** iz Društva paraplegikov jugozahodne Štajerske.

Mobilnost je izrednega pomena za gibalno ovirane invalide in prilagojeno osebno vozilo je prvo sredstvo, s katerim si lahko zagotovijo večjo mobilnost. Pri tem veliko vrednoto predstavlja **sofinanciranje prilagoditve vozila**, ki ga upravičencem od leta 2014 določa **Pravilnik o tehničnih pripomočkih**

in prilagoditvi vozila. Toda pri tem našim članom največ težav in nejevolje povzročata dolgotrajni postopek in čakanje od vložitve vloge za sofinanciranje do izdaje vrednotnice in kon-

kretno prilagoditve vozila. To lahko traja kar nekaj mesecev, kar pomeni, da so v tem času taki vozniki nemobilni in odvisni od drugih rešitev. To ni v skladu z namenom in cilji Zakona o izenačevanju

Okrogla miza – Mobilnost za vse (Foto: Lutfi Abdullahu)

možnosti invalidov (ZIMI). Ta birokratski zaplet bi mogoče lahko rešili s spremembo Pravilnika o tehničnih pripomočkih in prilagoditvi vozila.

Janez Hudej je predstavil svoj nerazumljiv in zapleten birokratski postopek homologacije, ki je trajal celih osem mesecev ter zahteval veliko stroškov in prevoženih

kilometrov. Franci Zajc je predstavil postopek homologacije pri AMZS, Jože Hribar iz AVP njihov nadzor, vsi skupaj pa so iskali rešitve za čim krajši postopek. Postopek se podaljša tudi zaradi zakonsko določenih rokov reševanja. **Najenostavnejše pa bi bilo, če bi gibalno oviran invalid lahko kupil že njemu prilagojeno**

vozilo kar pri trgovcu. Zato je bila okrogla miza namenjena konstruktivni izmenjavi mnenj, pričakovanj in predlogov, na kateri so uporabniki podali vrsto enostavnih rešitev, ki bi skrajšali postopek predelave in homologacije. Predloge okrogle mize bomo posredovali ustreznim institucijam.

NOVINARSKA KONFERENCA

Na novinarski konferenci je moderator **Primož Tiringar**, direktor Toyota Slovenija, ob sodelovanju z direktorjem Brend7 (BDF. ročice) **Dominikom Grbcem** in predsednikom zveze Danetom Kastelicem povedal, da so se pri Toyoti kot partnerji zavezali, da bodo voznikom invalidom prvi omogočili testiranje njihovih vozil z vgrajeno BDF. ročico za ročno upravljanje. S preizkusom vozila pred nakupom imamo torej tudi invalidi enake možnosti in pravice kot drugi kupci. Predstavnike medijev je seznanil s povzetki in zaključki okrogle mize na temo Mobilnost za vse in dodal, da se je za vgradnjo ročice odločilo pet Toyotinih trgovcev, ki bodo invalidnim voznikom ponudili tudi nadomestno vozilo. Toyotina prizadevanja so usmerjena v omogočanje boljše mobilnosti za vse in enake možnosti za vse. Gibanje je človekova pravica, je nekaj, kar si zaslužimo vsi. Naj gre za naše prve ko-

BDF. ročica v Toyoti (Foto: arhiv AMZS)

rake ali zmagovalne kroge.

BDF. ročico, ki je plod slovenskega znanja in rok, in jo je razvila ekipa vizionarjev in inženirjev, je predstavil Dominik Grbec. S tem so dobili vozniki invalidi zanesljiv, vsehčen, uporaben, predvsem pa varen izdelek.

Avtošola z vgrajeno BDF. ročico v Toyotino vozilo bo bodočim invalidnim voznikom na voljo pri AMZS, ki je tudi pooblaščen za vgradnjo teh ročic. Novi vozniki pa bodo svoje znanje lahko nad-

gradili tudi v njihovem Centru varne vožnje na Vranskem.

Predsednik zveze Dane Kastelic je predstavnikom medijev predstavil vožnjo s prilagojenim vozilom in dodal, da smo paraplegiki in lažje gibalno ovirani tetraplegiki varni vozniki. Udeleženci novinarske konference so si lahko ogledali tudi video, ki prikazuje pomembnost mobilnosti gibalno oviranih voznikov.

Novinarska konferenca (Foto: Lutfi Abdullahu)

PRIKAZ ELEMENTOV VARNE VOŽNJE

Na poligonu AMZS centra je pod nadzorom inštruktorja **Braneta Legana** sledil prikaz elementov varne vožnje. Naši vozniki so lahko z inštruktorjem preizkusili svoje sposobnosti na poligonu s svojimi vozili, veliko pa se jih je odločilo za preizkus s Toyotinim hibridnim vozilom Auris in vgrajeno BDF. ročico. Preizkusili so vožnjo na mokri podlagi, zanašanje vozila in vožnjo v ovinku. Lahko rečemo, da so dobili kar nekaj novih izkušenj.

Hkrati so v centru potekale predstavitve hibridnih vozil Toyota z BDF. ročico, predstavitve invalidskih organizacij ter predstavitev izdelkov in pripomočkov za invalide. Predstavila sta se tudi Dom paraplegikov Pacug in Zavod Vozim.

Pred preizkusom varne vožnje s Toyoto (Foto: Lutfi Abdullahu)

Daniel Globokar, dr. med. | Sodelovanje na strokovnem srečanju

ZDRAVLJENJE IN REHABILITACIJA LJUDI Z OKVARO HRBTENJAČE

Organizacija »Nacionalni savez osoba sa invaliditetom Mobilnost Makedonija« je 13. in 14. aprila 2018 v Ohridu organizirala strokovno dvodnevno srečanje s tematiko – »Zdravljenje in rehabilitacija ljudi z okvaro hrbtenjače«.

Prvi dan je bil namenjen predstavitvi rehabilitacije po poškodbi hrbtenjače in delovanja Zveze paraplegikov Slovenije, kjer sta s prispevkom sodelovala predsednik Zveze paraplegikov Slovenije **Dane Kastelic** in **Daniel Globokar**, zdravnik URI-Soča ter strokovni sodelavec zveze. V tematski delavnici so sodelovali tudi zdravniki specialisti fiziatrji in terapevti iz regijskih makedonskih bolnic Skopja in Bitole.

V drugem delu je **Mobilnost Makedonija** organiziralo okroglo mizo, na kateri sta slovenska predstavnika ponovno predstavila izkušnje rehabilitacije in delovanja Zveze paraplegikov Slovenije. S predavanjem je sodeloval tudi akademik prof. **Mile Mičunović**, specialist urolog, zdravnik iz Rehabilitacijskega centra v Skopju.

Okrogle mize se je udeležilo petindvajset paraplegikov in tetraplegikov, ki so se aktivno vključevali v diskusijo z aktualnimi vprašanji in s pobudami za izboljšanje težkih pogojev delovanja oziroma življenja ljudi s paraplegijo in

tetraplegijo v Makedoniji.

Prispevki in predlogi udeležencev iz Slovenije so bili odlično sprejeti, zato so

organizatorji dali pobudo za aktivnejše strokovno sodelovanje v bližnji prihodnosti.

Dejavnost Zveze paraplegikov Slovenije je predstavil predsednik Dane Kastelic. (Foto: arhiv zveze)

Jože Globokar

BELOKRANJSKI SADJARJI IN VINOGRADNIKI SKRBIJO ZA UČNI VRT

V slikovitem Semiču imamo paraplegiki lep dom, zraven pa se s sadovnjakom in manjšim vinogradom razprostira Učni vrt dr. **Viktorja Derganca**.

Prve avtohtone sorte sadnega drevja in trse smo s člani Društva belokranjskih sadjarjev in semiškimi vinogradniki posadili že v marcu 2009, učni vrt pa

smo slovesno odprli 20. oktobra 2010. Vse od takrat pa sadjarji in vinogradniki za učni vrt vzorno skrbijo.

Letos so se zbrali 21. marca 2018, na prvi pomladni dan. Čeprav so se temperature gibale okoli ničle, je **Jani Gačnik** praktično pokazal rez različnega sadnega drevja, nato pa so člani

društva sadovnjak tudi družno obrezali in uredili. Posadili so tudi nekaj novih sadik, ki jih je doniral **Luka Kužnik** iz drevesnice Zeleni zmaj v Gradcu. Posadili so aronijo, sibirsko borovnico in ratitovec. Ker pa imamo na vrtu manjši čebelnjak, so posadili tudi izredno medovito evodijo (čebelje drevo).

INVALIDI IN GORE

Ideja planinstva za invalide in osebe s posebnimi potrebami (OPP) je na osnovi inkluzije zaživetiti slogan Planinske zveze Slovenije (PZS): planinstvo kot način življenja. Delovna skupina projekta Planinstvo za invalide/OPP je že pripravila program usposabljanja za strokovni kader, priročnik in osnutek učbenika in planinec, poleg tega pa se je lotila popisa in ustvarjanja novih planinskih poti za invalide/OPP planince in osebe na invalidskih vozičkih ter Dnevnik in planinec.

Invalidi/OPP zmorejo veliko in dokazali so, da so edine prepreke v naših glavah. Lahko premikajo meje, meje mogočega, moramo jim samo dovoliti, jih podpreti in jim pustiti, da nam pokažejo, da zmorejo, da znajo. Gore senzorno povezujejo vsa naša čutila, povezujejo nas z naravo, s samim seboj in z drugimi. Delo z invalidi/OPP naj bo vedno s srcem in nikdar na ukaz. Nikogar ni treba biti strah uspeha in zadovoljstva vseh sodelujočih. PZS ima strokovni kader in ljudi, ki so pripravljeni sodelovati in ki že delajo z invalidi/OPP. Verjamemo, da bodo zelo dobrodošle in koristne informacije, primeri dobrih praks in dodatno strokovno znanje pa v pomoč.

Planine so za vse, tako nekatera društva v PZS že vrsto let na svojih pohodih vključujejo tudi invalide/OPP. PZS je zaznala spremembe in naredila korak naprej, premaknila je svoje meje, meje razumevanja, razširila doživetja, da so gore za vse, tudi za invalide/OPP. Da se tudi njim ponudi doživetja, utrip, energijo, sprostitve in zadovoljstvo. Ideja je zorela 13 let in zveza je našla pot do dejanj. Stopila je korak naprej v razumevanju ter sprejemanju in se lotila projekta **Planinstvo za invalide/OPP**. V okviru projekta deluje delovna skupina, ki je sestavljena iz strokovnjakov na posameznih področjih z referencami in ki imajo stik tudi s prakso. S projektom dela z invalidi/OPP bomo stopili korak naprej in ponudili roko različnosti/drugečnosti. Sezimo si v roke, pozdravimo, se pogovorimo in bodimo enaki, isti, enakovredni. Bodimo preprosto ljudje, bodimo planinci. Projekt želi doseči strokovni kader PZS in vse, ki jih delo z invalidi/OPP zanima in veseli. Tudi tiste, ki se na delovnem mestu srečujejo z invalidi/OPP. Omogočiti gore za vse, ude-

janjiti načelo prostega dostopa do gora in v polnosti živeti poslanstvo zdrave družbe. Posredovati konkretne informacije in navodila za pomoč pri delu ter razširiti polje znanja o posamezni kategoriji invalidnosti/OPP, gibalno ovirani, motnje v razvoju duševnega zdravja, motnje duševnega zdravja, motnje v senzoričnem sistemu, dolgotrajno bolne osebe in poškodbe glave. Usmeriti se je treba na spoznavanje drug drugega in to brez predsodkov. Planinstvo in gibanje sta tudi za invalide/OPP izjemno koristna, a s primernim pristopom in prilagoditvami. Gibanje je tudi del rehabilitacijskih programov.

DELOVNA SKUPINA JE PRIPRAVILA:

Program usposabljanja za strokovni kader, Dnevnik in planinec, Priročnik in planinec, osnutek Učbenika in planinca, in se smelo lotila popisa in ustvarjanja novih planinskih poti za invalide/OPP planince in osebe na invalidskih vozičkih.

Usposabljanje **Planinstvo za invalide/OPP** prinaša dodatna znanja in veščine, ki bodo pozitivno vplivali na strokovnost posameznika in na dvig samozavesti posameznika, ki bo prevzel odgovornost dela z invalidi/OPP. Hkrati pa bo to tudi demonstracija sprejemanja drugačnosti/različnosti in posredovanje izkušenj drugim planincem. Nikakor pa to ni pogoj za vodenje invalidov/OPP.

Konec septembra je že bilo izpeljano pilotno usposabljanje strokovnega kadra, ki je potrdilo potrebe po tovrstnem prenosu znanj in delovno skupino zavezalo k nadaljnjemu delu. Aprila je bilo izvedeno redno usposabljanje, ki zajema teoretični in praktični del. Predavatelji imajo veliko izkušenj pri delu z invalidi/

OPP z raznolikimi referencami, kar je velikega pomena pri predaji informacij iz prakse, ki strokovne delavce na usposabljanju najbolj zanima. V praktičnem delu udeleženci usposabljanja skupaj z invalidi/OPP prehodijo del planinske poti, se seznanijo s posebnostmi in jih ob koncu analizirajo in izmenjajo svoja mnenja.

Z interdisciplinarnim pristopom je v priročniku predstavljenih več kategorij invalidnosti/OPP in priporočljive prilagoditve. Poudarek je na posamezniku, na individualizaciji in na osebnem pristopu, kjer je velika avtonomnost strokovnih delavcev. Priročnik je namenjen tako strokovnim sodelavcem kakor tudi vsem planincem in zainteresirani javnosti.

Izvedbeni del projekta Planinstvo za invalide/OPP je v polnem teku. Organizirani so tabori, pohodi, plezanje, predstavitve za strokovne delavce v sami PZS, predstavitve v zavodih in zunaj nje, povezovanje strokovnih delavcev z različnimi nevladnimi organizacijami, javnimi zavodi ... Veliko je govora in prispevkov o projektu.

Delovna skupina ima še velike načrte, v načrtu je začetek predstavljanja poti za invalide/OPP in za osebe na invalidskih vozičkih, kar bo zelo velik finančni

Delovna skupina ima še velike načrte (Foto: arhiv PZS)

in strokovni zalogaj, kakor tudi ogromen doprinos pri odpiranju prostora za vse v naši družbi.

NAČRTI ZA NAPREJ:

Izvesti vsaj tri usposabljanja planinstvo za invalide/OPP letno, izvajati predavanja in predstavitve v raznih organizacijah, izvajati pohode in plezanje za invalide/OPP, organizirati inkluzijske zimske in letne tabore za invalide/OPP, negovati in krepiti inkluzijo v planinstvu, seznanjati javnost, da tudi invalidi/OPP osvajajo vrhove, osebna izkaznica projekta/usposabljanja, umestiti planinstvo za invalide/OPP kot blagovno znamko, nadgrajevati Dnevnik in planinec, nadgrajevati Priročnik in planinec, izdati Učbenik in planinec, ki bo osnova za širjenje znanja in izmenjave dobrih praks med strokovnim kadrom, vzpostaviti podporno mrežo šolam, društvom, zavodom, ki bi želeli planinariti/plezati, sodelovati interdisciplinarno, medpodročno, mednarodno ..., povezovali in širiti idejo planinstva za invalide/OPP, akcija Gluhi strežejo v planinskih kočah bo predstavila odsev slogana »Biti inkluziven« z vabilom na deset planinskih koč po vsej Sloveniji invalidom/OPP in neinvalidom.

Projekt in usposabljanje Planinstvo za invalide/OPP sofinancirata: Zveza za šport invalidov Slovenije – Paralimpijski komite in Ministrstvo za zdravje.

DAN SLOVENSkih PLANINSKIH DOŽIVETIJ

Zveza paraplegikov Sloveniji aktivno podpira planinstvo za invalide/OPP in sodeluje v izvedbeni skupini s svojim članom **Stojanom Rozmanom**, ki s svojimi izkušnjami, idejami in pogledom tvorno prispeva k projektu.

To leto sledijo še naslednji izleti:

24. junija na Ušte, 28. junija na Sotinski breg - Kugla, 26.-28. julija po Pohorju, 9. avgust na Zavrh, 9. september na Ušte, 16. september po Vipavi in 11. oktobra po krajinskem parku Rački ribniki - Požeg.

Drznite si pridružiti se nam pri spoznavanju dostopne Slovenije!

ZAPRTJE?

Lecicarbon®

Odvajalo na osnovi CO₂

SVEČKE V 2 VELIKOSTIH:
za odrasle ali za otroke

- Sproži odvajanje že po 15 do 30 minutah!
- Ne povzroča krčev
- Primeren je tudi za dolgotrajno uporabo, ker ne povzroča odvisnosti

Zdravilo je na voljo
BREZ RECEPTA v lekarnah

www.lecicarbon.si

25
Dr. Gorkič let

Pred uporabo natančno preberite navodilo.
O tveganju in neželenih učinkih se posvetujte z zdravnikom ali s farmacevtom.

mag. Darinka Lečnik - Urbancl, predsednica SIST TC IPV | Evropski standard za pse pomočnike

KAJ SE DOGAJA NA EVROPSKI SCENI V ZVEZI Z EVROPSKIM STANDARDOM ZA PSE POMOČNIKE?

Poročali smo že o standardizacijskem postopku, ki poteka v okviru Evropskega urada za standardizacijo – CEN, CENELEC. Slovenija je prisotna s svojim tehničnim odborom, ki se imenuje SIST TC IPV (psi pomočniki), in ima pet članov. SIST (Slovenski inštitut za standardizacijo) je imel v tem obdobju (od prejšnjega članka) štiri sestance. Med nami je tudi predstavnik Zveze paraplegikov Slovenije, Stojan Rozman. Na evropski ravni pa se tehnični odbor imenuje CEN/TC 452 in na teh sejah smo tudi redno prisotni.

SO-CANIS je bil pobudnik za aktivnosti za nadgradnjo evropskega standardizacijskega dokumenta, ki se mu reče CEN CWA 16520:2012 (Guide dog mobility instructor – competencies). V Sloveniji smo ta dokument objavili pod oznako SIST CEN TS 16520:2014. Uporaba tega standarda je postala obvezna, ko je postala del zakonodaje v RS, saj se nanj sklicuje tudi zakon ZIMI.

Na tretjem plenarnem zasedanju evropskega tehničnega odbora za pse pomočnike v Bruslju, ki je bilo 17. maja 2018, so bili sprejeti konkretni sklepi, ki jih je predlagal tudi SIST, in na katere smo dolgo čakali. To je tisto, kar potrebujemo s tega področja, in sicer:

1. Standard bo vseboval vsa področja, ki se dotikajo področja psov pomočnikov.

2. Oblikovane so delovne skupine za obravnavo in postavitve standardov na naslednjih področjih:

a) Delovna skupina WG 1 za Terminologijo je končala s svojim delom, predlagano besedilo je bilo sprejeto v celoti, dokument se daje v širšo evropsko javno razpravo (6 tednov). V tej skupini sem sodelovala kot predsednica SIST TC IPV in predstavnica Slovenije. Bilo nas je 50 strokovnjakov iz 20 držav.

b) Delovna skupina WG 2 »Lifetime welfare« (dobrobit psov) se bo ukvarjala s področjem vzreje, selekcije z vključenimi veterinarskimi testi, z zgodnjim šolanjem psov, s testiranjem psov, z ocenjevanjem psov, s skrbjo za dobrobit psov med šolanjem in takrat, ko jih predamo uporabnikom, skrbjo za dobrobit psov, ki se nadaljuje tudi v dobi starosti.

c) Delovna skupina WG 3 »Competencies for assistance dogs« (kompetence za profesionalne in usposobljene izvajalce) se bo ukvarjala z veščinami, s kompetencami, profesionalnimi znanji osebja (inštruktorjev in ocenjevalcev ter mentorjev), z ocenjevanjem znanja in s sposobnostmi inštruktorjev, z izobraževanjem, mentoriranjem tako za profesionalce kot tudi prostovoljce, ki bodo sodelovali v programih psov pomočnikov, s certificiranjem in z licenciranjem ...

d) Delovna skupina WG 4 »Training and assessment« (treninzi in ocenjevanje dela različnih tipov psov pomočnikov) se bo ukvarjala z ocenjevanjem temperamenta in vedenja psov, z metodami treningov in metodami ocenjevanja uspešnosti psov ...

e) Delovna skupina WG 5 »Client Services« (storitve za uporabnike psov pomočnikov) se bo ukvarjala z vlogami in ocenjevanjem potencialnih kandidatov za pse pomočnike, posvetili se bodo temu, da bo izbran najprimernejši pes za posameznika, z obveznostmi in dolžnostmi uporabnika in organizacije, z ocenjevanjem tima (pes – uporabnik), dobrobitjo psov, ko bodo pri

uporabnikih ...

f) Delovna skupina WG 6 »Accessibility« (dostopnost) se bo ukvarjala predvsem z oblikovanjem politik in zakonodaje kot podpora za dostopnost invalidov s psi pomočniki na vsa javna mesta in prevoze in za podporo svobodi mobilnosti.

Kljub zelo raznoliki udeležbi ljudi, ki prihajajo iz različnih kultur, držav, nacionalnih in evropskih institucij, strokovnih organizacij, iz vseh treh mednarodnih zvez, iz vrst uporabnikov psov pomočnikov, šol in trening centrov ..., so bili sklepi sprejeti ENOGLASNO. Na tem srečanju so sodelovali delegati iz 25 držav od 33. Ali se Slovenci lahko kaj naučimo iz tega?

Slovenski tehnični odbor bo prehodil še eno stopničko več, in sicer imamo na mizi osnutek slovenskega izvirnega standarda za terapevtske pse, ki ga bomo ponudili v obravnavo istemu evropskemu tehničnemu odboru.

Veliko smo postorili v dokaj kratkem času. Hvala vsem članom SIST TC IPV za izjemno in zgledno sodelovanje in vodstvu SIST, ki nas podpira in nam nudi celovito tehnično podporo v tej zahtevni proceduri.

Tretje plenarno zasedanje evropskega tehničnega odbora za pse pomočnike v Bruslju. (Foto: Darinka Lečnik - Urbancl)

Povzeto po MDDSZEM | Pravidnik o psih pomočnikih

SOBIVANJE S PSOM NA PRVEM MESTU

S 1. majem 2018 se je začel uporabljati Pravidnik o psih pomočnikih. Psi pomočniki so strokovno izšolani psi, ki za gibalno ovirano osebo pobirajo in prinašajo razne predmete, pomagajo pri odpiranju in zapiranju vrat, nudijo pomoč pri slačenju delov oblačil ...

Za psa pomočnika ni primeren vsak pes, temveč mora biti ustrezno izšolan. **Invalidi oziroma invalidke lahko vlogo za pridobitev psa pomočnika vložijo na upravni enoti.** Vlogi morajo priložiti opis težav pri gibanju, prenašanju, premikanju ali ravnanju s predmeti ter o ustreznih psihofizičnih lastnostih ter primernih bivalnih razmerah za psa. Na podlagi dokumentacije in na podlagi osebnega razgovora z invalidom izvedenca podata izvedenski mnenji o njegovih fizičnih, osebnih in drugih značilnostih ter o združljivosti invalida oziroma invalidke in psa. Pri tem je najpomembnejše, da je invalid oziroma invalidka samostojno mobilen-a z invalidskim vozičkom ali podobnim pripomočkom ter da ga zna up-

ravljati in voziti brez pomoči drugih oseb, da je psihično stabilen-a in sposoben-a za vodenje psa, da sprejme sobivanje s psom kot trajen odnos in da ima bivalne in ekonomske pogoje za bivanje in vzdrževanje psa pomočnika. Na podlagi izvedenskega mnenja upravna enota izda odločbo, s katero odloči o odobritvi šolanja psa pomočnika ter vrednotnico za plačilo stroškov šolanja psa pomočnika. Invalid bo izvajalca šolanja psa izbral med tistimi, ki jih je ministrstvo izbralo na podlagi javnega razpisa.

- CANISPOINT d. o. o., Prebačevo 44, 4000 Kranj, info@canispoint.com;
- Društvo center za terapijo s pomočjo živali, Videm 50, 1262 Dol pri Ljubljani, mbrucan@yahoo.com;

- Društvo za šolanje psov K9 servis, Idrijski log 4 c, 5274 Črni Vrh nad Idrijo, info@k9services.si;
- SLO-CANIS, Slovensko združenje inštruktorjev – Center za šolanje psov vodičev in psov spremljevalcev CANIS, Ob Blažovnici 58, 2341 Limbuš, info@slo-canis.net;
- Tomaž Dražumerič s. p., Ulica heroja Šarha 1, 3000 Celje, info@pespomocnik.si.

Po uspešno opravljenem šolanju in zaključnem izpitu, ki ga morata opraviti tako upravičenec oziroma upravičenka ter pes pomočnik, bo upravna enota izdala odločbo, s katero bo upravičenec oziroma upravičenka dobil psa pomočnika v svojo last.

Slovensko združenje inštruktorjev – Center za šolanje psov vodnikov in psov spremljevalcev SLO-CANIS

Email: info@slo-canis.net; www.slo-canis.net;
GSM ++386 (0)41 38 00 39 ali ++386 (0) 2 320 11 70;

Informacije
mag. DARINKA LEČNIK-URBANCL

Pisarna: Erjavčeva 43, SI-2000 MARIBOR

◇ ZA GIBALNO OVIRANE OSEBE

◇ ZA SENZORNO OVIRANE OSEBE

◇ ZA AVTISTE

◇ ZA OSEBE S POSEBNIMI POTREBAMI

ŠAPICE Z RAZLOGOM - REPKI UPANJA

ŠOLAMO PSE POMOČNIKE IN TERAPEVTSKE PSE.

Jani Trdina | Izlet z Gold Wing motorji

PARAWING 2018 – MOTORISTI Z ZLATIMI SRCI IN KRILI

V soboto, 2. junija, smo pripravili že sedmi tradicionalni izlet z motorji Honda Goldwing za člane Zveze paraplegikov Slovenije. Glavni akter dogodka so bili ponovno člani Združenja Goldwing in Društvo paraplegikov Gorenjske.

Tokrat smo se s primorskih koncev preselili na Gorenjsko, natančneje v starodavno lepoticco Škofjo Loko. Dogodek sta pripravila **Združenje Goldwing Slovenija** in **Društvo paraplegikov Gorenjske** v sodelovanju z **Zvezo paraplegikov Slovenije**. Poleg glavnih organizatorjev so nam na pomoč priskočili tudi drugi, in sicer Občina Škofja Loka, Turistično društvo in tudi vreme. Zbrali smo se na Trgu pod gradom, ki je v samem mestnem jedru, obenem pa nam je s svojo prostornostjo omogočal vse, kar potrebujemo za varno in prijetno izpeljavo dogodka. Tako kot vozniki združenja, ki so prišli iz cele Slovenije, je tudi naše gorenjsko društvo povabilo paraplegike iz drugih regij. Lahko zapišem, da je bila zastopana celotna Slovenija. Poleg paraplegikov smo medse povabili tudi druge invalide iz Škofje Loke in tudi njim omogočili okus vožnje z motornimi kolesi.

Motoristi združenja so se pripeljali kot urejena »vojaška« formacija in kmalu zatem so sledili prisrčni stiski rok. Kot sem

Prijeten ambient v centru Škofje Loke
(Foto: Jani Trdina)

že zapisal, nam je s prostorom ter vsemi možnostmi, ki jih sam prostor nudi (tudi tako potrebnim dostopnim straniščem), pomagala Občina Škofja Loka. Našemu vabilu na dogodek se je z veseljem odzval tudi mag. **Miha Ješe**, župan Občine Škofja Loka in ponovno pokazal svojo odprtost za »navadne« ljudi. Po kratkem pozdravnem nagovoru se je pomešal med množico in prepričan sem, da je do-

bil tudi z naše strani kakšno koristno informacijo o težavah, s katerimi se srečujemo osebe na vozičkih. Sledil je še opis poteka dogodka ter pozdrav predsednika **Jožeta Planinca**, ki nam je ponovno nakazal, da je poleg dobrodelnega namena prisotno tudi njihovo dobro počutje v skupni družbi. Skupaj s predsednikom Društva paraplegikov Gorenjske sva se zahvalila Združenju GWS, tako za njihovo pomoč v obliki brezplačne vožnje na motorjih kot tudi finančno donacijo, ki so jo namenili našemu društvu za nakup rehabilitacijske opreme. V zahvalo sva združenju izročila tudi sliko priznanega akademskega slikarja **Domna Slane**, ki jo je kot Ločan doniral prav za ta dogodek. Samo dogajanje je popestril tudi kitariski trio AllCupown pod mentorstvom profesorja **Denisa Koka-lja** iz Glasbene šole Škofja Loka ter obisk članov Društva Rovtarji, ki so s starodobnimi kolesi popestrili vzdušje.

Kot sem zapisal, ima Parawing poleg same vožnje tudi dobrodelno noto. Tokratna sredstva smo na Društvu paraplegikov Gorenjske zbirali za nakup rehabilitacijske opreme, ki bo v društvenih prostorih namenjena uporabi našim članom paraplegikom. Poleg glavnega donatorja (GWS) so nam s finančnimi sredstvi priskočili na pomoč tudi podjetja Elektro Gorenjska, Knauf Insulation, Polycom, Europlus (Nice Lebel) ter posamezniki. Za vse donacije se iskreno zahvaljujemo.

Ker so vsi že z nestrpnostjo pričakovali začetek vožnje, smo z utečenim postopkom razdelili zadnje sedeže in tako vozniki kot njihovi sopotniki so si naredili čelade, zgrabili jakne ter zagnali motorje. Vožnja se je pričela. Sama pot je vodila iz Škofje Loke proti Bledu in nazaj.

Pravijo, da je prvo pravilo varne vožnje vsakega motorista zavedanje, da je varnost postavljena na prvo mesto. Večina motornih koles je od 0 do 100 km/h hitrejših od časa branja te povedi. Eno od vodil je

tudi, da mora voznik motocikla razmišljati, kot da je neviden za ostale udeležence v prometu. V teh časih, ko se nam vse

Voznica Združenja GWS (Foto: Jani Trdina)

odvija hitro, ko lahko naletimo na voznike z enim očesom na pametnem telefonu in imajo svoje drugo oko namenjeno večjim vozilom (avtomobilom, tovornjakom ...), hitro spregledajo motorno kolo. No, ta nevarnost je bila v veliki meri odpravljena, saj je bila naša skupina že od daleč opazna in je vabila radovedne poglede. Vožnja je potekala brez težav in skupina se je z veselimi obrazi vrnila nazaj v Škofjo Loko. Tam nas je že čakala okusna hrana, pripravljena izpod rok kuharskih mojstrov gostilne »Kašča« ter osvežitev v sosednji krčmi Mihol. Ob obisku Škofje Loke se je priporočljivo ustaviti pri njih. Srečanje se je nadaljevalo v sproščenem klepetu in marsikateri naključni mimoidoči se je ustavil in pokramljal z nami. Opaziti je bilo, da nismo nikogar od mimoidočih pustili hladnega. To je bila tudi prednost dogodka v samem mestnem jedru.

Res je, da je bilo dogajanje vseskozi pestro in zanimivo, vendar je glavni dogodek še vedno sama vožnja z motorji. Verjetno število udeležencev ne bi bistveno odstopalo, če bi se zbrali nekje sredi ničesar, vendar je dodaten čar nudilo prav to zbirno mesto. Prepričan sem, da bomo drugo leto ponovno »v sedlu«, s tem pa ostaja velika odgovornost na nas, ki smo glavni organizatorji dogodka.

Benjamin Žnidaršič | 17. »Festival enakih možnosti«

17. F = M

Na 17. Festivalu enakih možnosti v Zagrebu (F = M), ki je potekal od 22. do 24. maja 2018, so se predstavili tudi slikarji z usti iz Slovenije, Benjamin Žnidaršič iz DP Istre in Krasa ter Željko Vertelj iz DP ljubljanske pokrajine.

Festival že sedemnajst let bogati kulturno-turistične dejavnosti v Zagrebu in pozitivno vpliva na razvoj družbene zavesti o invalidnosti, ki ga mnogi napačno enačijo z nesposobnostjo. Gre za tradicionalni mednarodni dogodek mestne kulture, katere program vodijo invalidi z drugimi glasbenimi in umetniškimi umetniki. Izvaja se na ulici, kjer lahko vsak mimoidoči vidi program in po potrebi sodeluje. Naša dva umetnika sta se predstavila v sredo, 23. maja, z drugimi likovnimi ustvarjalci, ki prav tako dosegajo visoko umetniško vrednost in presenečajo občinstvo. Program predvajanja je sestavljen iz urbane kolektivne likovne razstave s šestdesetimi avtorji različnih umetniških izrazov, ki jih povezuje skupni element –

telesna poškodba. Razstavljavci vzpostavljajo komunikacijo z avtorji in odnos z umetnostjo, ki predstavljajo bogastvo stilskih, tematskih, izrazitih, generacijskih in drugih razlik.

Na tridnevnem uličnem festivalu (po programu od 10 do 22 ur) se pojavi več kot 900 izvajalcev s Hrvaške in iz tujine, od tega okoli 600 oseb s posebnimi potrebami. V skupini za upravljanje pa okoli 20 strokovnjakov in 150 ciljnih prostovoljcev – študentov s petnajstih univerz v Zagrebu. V okviru priprav na delo se študentski prostovoljci usposabljaajo o invalidnosti in prostovoljstvu, na festivalu pridobijo dragocene izkušnje s področja timskega dela in posebne komunikacije z ljudmi z raznoliko invalidnostjo.

Na sliki Milan Ožegović, predsednik društva telesnih invalidov in Milica Gregurevič, glavna organizatorja festivala ter naša dva avtorja (Foto: Benjamin Žnidaršič)

Jože Globokar | Parkiraj izgovore drugam

ZAKLJUČNI POSVET PROJEKTA V URI-SOČA

V okviru projekta »Parkiraj izgovore drugam! Ne na mesta, rezervirana za invalide«, je v prostorih Univerzitetnega rehabilitacijskega inštituta RS Soča 1. marca 2018 potekal zaključni posvet.

Na posvetu, ki so se ga udeležili študentje Fakultete za varnostne vede Univerze v Mariboru, so gostje spregovorili o rezultatih raziskave glede neupravičenega parkiranja na mestih, rezerviranih za invalide. Govorili so tudi o praktičnih izkušnjah, s katerimi se pri parkiranju vsakodnevno srečujejo invalidi. Društvo paraplegikov ljubljanske pokrajine je ob tem pripravilo demonstracijski poligon, na katerem so lahko mladostniki preizkusili, kako zahtevno je premagovanje ovir z invalidskim vozičkom.

Nosilec raziskave, doc. dr. **Aleš Bučar Ručman**, je predstavil ključne ugotovitve raziskave in kampanjo, ki je iz tega sledila, osrednja gosta pa sta bila tudi tetraplegik **Nino Batagelj** in paraplegik **Gal Jakič**, ki sta predstavila svoje praktične izkušnje.

doc. dr. Aleš Bučar Ručman, Nino Batagelj in Gal Jakič (Foto: arhiv zveze)

V prijetnem okolju turističnega naselja Term Čatež so vam na voljo štiri apartmajske hiške (dve pritlični in dve mansardni), ki so prilagojene gibalno oviranim uporabnikom.

V SEZONI
ŽE OD
52 €/DAN

IZVEN
SEZONE ŽE
OD
36 €/DAN

Rezervirajte si svoj termin s spletno aplikacijo na:
zveza-paraplegikov.si/turizem_rezervacije/

Informacije vsak delovnik med 9. in 13. uro.
info@zveza-paraplegikov.si
janko.zupan@zveza-paraplegikov.com
Tel: 01 43 27 138, GSM: 051 618 803

Barbara Slaček | Pogovor s prim. mag. Primožem Rešem, dr. med., spec. gin. in porod.

POSTOPKI OPLODITVE Z BIOMEDICINSKO POMOČJO (OBMP)

Primarij Primož Reš, Zdravstveni center Dravlje ste ustanovili leta 1994. Kakšna je bila takratna vizija, ali če vprašam drugače, kakšen je bil primarni namen te zdravstvene ustanove?

Od januarja 1974 dalje sem kot redno zaposlen specialist s področja ginekologije in porodništva na Ginekološki kliniki Ljubljana začel s svojo ožjo strokovno dejavnostjo – to je zdravljenje neplodnosti para, še zlasti pa sem se ukvarjal s problemom moške neplodnosti. V ta namen sem se dve leti dodatno strokovno izpopolnjeval na urološki kliniki UKC Ljubljana in pridobil naziv specialista akademske stopnje s področja andrologije. Z isto dejavnostjo sem od maja 1994 dalje nadaljeval kot zasebnik in ustanovil Zdravstveni center Dravlje ter v sodelovanju z Bolnišnico za ženske bolezni in porodništvo leta 1996 tudi center OBMP v Postojni.

Dejavnost se je z leti širila in tako smo danes v centru redno zaposleni trije zdravniki ginekologi, dva klinična embriologa in tim diplomiranih medicinskih sester.

Primarij mag. Reš se z zdravljenjem neplodnosti para strokovno ukvarja že od leta 1974. (Foto: Barbara Slaček)

Ste takrat, ob ustanavljanju centra, že razmišljali, da bi lahko svoje usluge nudili tudi paraplegikom? Kako je prišlo do sodelovanja med Zvezo paraplegikov Slovenije in Zdravstvenim centrom Dravlje?

Že na Ginekološki kliniki, še bolj pa v svoji zasebni praksi, sem se v ambulanti za neplodnost srečeval z mlajšimi moškimi (para in tetraplegiki). Za to dejavnost me je spodbujal in usmerjal predvsem prim. dr. **Rajko Turk**, ki je bil izredno pozoren do svojih pacientov in je skrbel za njihovo celostno rehabilitacijo, kamor sodi tudi možnost načrtovanja družine.

Zdravstveni center Dravlje je v celoti dostopen za vse gibalno ovirane osebe. (Foto: noseca.com)

Kaj nam lahko poveste o zdravljenju neplodnosti?

Zdravljenje neplodnosti predstavlja ugotavljanje vzrokov neplodnosti ali zmanjšanje plodnosti, odpravljanje teh vzrokov s strokovnim svetovanjem, zdravljenjem z zdravili in z različnimi manj ali bolj agresivnimi posegi. V določenih primerih je potrebno nadaljevati zdravljenje s postopki oploditve z biomedicinsko pomočjo, v okviru katerih izvajamo intrauterino inseminacijo (IUI) in vitro fertilizacijo (IVF) in v primerih najtežje moške neplodnosti, vnos semenčice direktno v citoplazmo jajčne celice (ICSI).

S kakšnimi težavami se najpogosteje srečate pri obravnavi para in tetraplegikov?

Pri moških je glavna preiskava mikroskopski pregled semenskega izliva. Pri pacientih s poškodbo hrbtenjače je možnost spontane zanositve praviloma zelo zmanjšana. Pri njih je v več kot 90 odstotkih glavni problem odvzem semenskega izliva. Pri večini le-teh semenskega izliva ni in gre

za tako imenovano retrogradno ejakulacijo, kjer gre za izliv semenske tekočine v mehur. Vzrok temu je nezadostno zaprtje vratu mehurja, ki je posledica nedelovanja centra za izliv.

Kaj lahko torej storite, kako pridobite seme?

V vseh teh primerih je možnost pridobiti semenski izliv s pomočjo penilnega vibratorja, ki pa je le redko uspešen. Mnogo bolj uspešen je odvzem semenskega izliva s pomočjo aparata za elektro ejakulacijo. Od leta 2010, ko je v uporabi nov aparat za elektro ejakulacijo, je postala ta metoda najpogosteje uporabljana in dokaj uspešna pri pacientih s para in tetraplegijo. S to metodo imamo tudi mi zelo dobre rezultate.

Prostor, ki je namenjen postopku odvzema semenske tekočine pri para in tetraplegikih. Desno je elektro ejakulator. (Foto: Barbara Slaček)

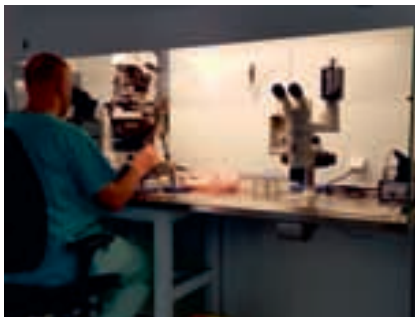
Lahko opišete sam poseg.

Poseg traja do 30 minut, pomembno pa je, da ima pacient pred posegom popolnoma izpraznjen sečni mehur. Med posegom leži na boku, električno sondo pa se vstavi rektalno. V predelu prostate in semenskih mehurčkov s pulzatornim električnim tokom nizke voltaže dosežemo, da se semenski izliv izloči v začetni del sečnice in se nato s pomočjo krčenja mišic medeničnega dna izloči skozi njo. V tej fazi žena pacienta poskrbi, da se vsaka kapljica semenskega izliva ujame v ustrezno sterilno posodico.

Ko uspešno pridobite seme, ga lahko

pacient s pomočjo mikroskopske povečave tudi vidi na ekranu.

Sledi laboratorijska obdelava vzorca. Embriolog semenski izliv mikroskopsko pregleda, pacient pa lahko opazuje semenčice na ekranu. Semenčice so uporabne za umetno oploditev in tudi za možnost globokega zamrzovanja in kasnejšo uporabo v postopkih umetne oploditve.

Embriolog v sodobno opremljenem laboratoriju s pomočjo mikroskopa ocenjuje kakovost spolnih celic in zarodkov. (Foto: Barbara Slaček)

Kaj pa v primerih, ko tak način pridobivanja semenske tekočine ni uspešen?

V primerih, ko v dobljeni semenski tekočini ni spermijev, obstaja možnost odvzema vzorca z manjšim operativnim posegom direktno iz moda. Semenčice, ki jih v tem primeru dobimo, so prav tako uporabne za postopek umetne oploditve.

Če imam prave informacije, je bila Zveza paraplegikov tista, ki je elektro ejakulator nabavila za potrebe para in tetraplegikov.

Nabavo aparata za elektro ejakulacijo sta organizirala prim. dr. **Rajko Turk** in takratni predsednik Zveze paraplegikov gospod **Ivan Peršak**, za kar smo jima vsi izvajalci, predvsem pa pacienti, iskreno hvaležni. Aparat je bil poplačan s prispevki iz uspešno izvedene dobrodelne akcije.

Dolga leta ste imeli sprejemno in UZ ambulanto v Ljubljani, same postopke OBMP pa ste izvajali v porodnišnici v Postojni. Leta 2016 ste v Ljubljani odprli nov Zdravstveni center Dravlje, kjer lahko pacienti zdaj v celoti opravijo vse faze OBMP postopka.

Pacienti, ki imajo težave s planiranjem

družine in jih zanimajo možnosti zdravljenja neplodnosti, se lahko, tako kot doslej, oglasijo v našem Zdravstvenem centru Dravlje. Skupina zdravnikov in medicinskih sester že več kot 20 let nudimo tovrstne informacije glede zdravljenja s postopki umetne oploditve. Zadnje leto izvajamo celotno zdravljenje na naši novi lokaciji, Cesta na Poljane 24, v Ljubljani.

Mili Lomšek, dr. med., spec. ginek. in porodništva je predstavila metodo klinične uporabe tridimenzionalnega ultrazvoka. (Foto: Barbara Slaček)

Na obisku v vaših prostorih ste mi prijazno pokazali prav vse prostore, ki so lepi, svetli, prostorni in predvsem, kar je za naše člane pomembno, v popolnosti prilagojeni in dostopni. Ste med graditvijo in prilagoditvijo imeli v mislih tudi delo s paraplegiki oz. kakorkoli drugače gibalno oviranimi pacienti?

Zdravstveni center Dravlje je izvajalec zdravstvenih storitev, kjer imamo ustrezno usposobljen kader in opremo za izvajanje postopkov za elektro ejakulacijo, s katero je mogoče priti do semena paraplegikov in tako izvesti postopek umetne oploditve z biomedicinsko pomočjo z lastnimi

Poleg parkirnih prostorov, namenjenih invalidom, avtomatskih vrat in dvigala, ima ZC Dravlje tudi primerne sanitarije. (Foto: Barbara Slaček)

spolnimi celicami parov. Poleg tega nove prostore odlikujejo sodobne arhitekturne rešitve, ki zagotavljajo največjo možno dostopnost do zdravstvenih storitev in intimnost, ki je sicer v bolnišnicah ni mogoče povsem zagotoviti.

Če se pacient odloči, da bi OBMP postopek raje opravil v kliničnem centru (npr. zaradi bližine doma) ali lahko vseeno del postopka, ki ga mogoče drugje ne izvajajo, opravi pri vas?

Sodelovanje kliničnih centrov v Ljubljani in Mariboru z ZC Dravlje je na tem nivoju v korist pacientom, saj lahko pacient sam izbere ustanovo, kjer želi biti nadaljnje obravnavan s pri nas shranjenimi spolnimi celicami.

V ZD Dravlje pa poleg postopkov OBMP in redne ambulantne ginekološke dejavnosti izvajajo še mnoge druge postopke. Pri njih lahko opravite vse vrste presejalnih testov: nuhalna svetlina (NS), dvojni hormonski test (DHT) in četverni hormonski test (ČHT). Opravijo pa tudi horionsko biopsijo, amniocentezo in neinvazivni test prostocelične plodove DNK (NIPT). S tem neinvazivnim predrojstvenim testom (NIPT) odkrivajo tveganje za pojav trisomije kromosomov 21, 18 in 13 (sindromi), odkrijejo pa lahko tudi spol otroka.

IZ STATISTIČNE BAZE PODATKOV ZVEZE PARAPLEGIKOV SLOVENIJE

Po nastanku invalidnosti se je 139 članom Zveze paraplegikov Slovenije (od trenutno 1040 članov) rodil eden ali več otrok. Od teh je 39 žensk in 100 moških.

85 članov ima po nastanku invalidnosti enega otroka, 45 članov dva otroka, 8 članov tri otroke, 1 član štiri otroke.

Matej Verbajs, vodja pravne službe pri CNVOS | Invalidsko (ne)zavarovanje

INVALIDI BREZ INVALIDSKEGA ZAVAROVANJA

Sistem invalidskega varstva skrbi za to, da osebam, ki se znajdejo zaradi poškodbe in bolezni v socialni stiski, pomaga z različnimi denarnimi prejemki ali skuša situacijo kako drugače ublažiti. Sredstva za zagotavljanje takšne pomoči po sistemu vzajemnosti prispevajo vsi. Kljub temu obstajajo določene omejitve, kdaj takšno pomoč lahko dobimo in kdaj ne, pri čemer je eden od pogojev tudi ta, ali smo sami (dovolj) vplačali v skupen sistem, da lahko v primeru stiske iz njega tudi črpamo. Če nismo, potem pravic in invalidskega varstva ne dobimo. Primer je lahko oseba, ki po končanem študiju postane invalid ali starejša oseba, ki postane invalid pri 50. letu starosti, a pred tem ni bila dovolj dolgo zaposlena.

SPLOŠNO O INVALIDSKEM VARSTVU

Slovenija je po Ustavi tudi socialna država, ki na različne načine zagotavlja tudi sistem socialnega varstva. Gre za sistem, v katerem si državljani po sistemu vzajemnosti in solidarnosti zagotavljajo določeno varnost, kadar se kdo izmed njih znajde v socialni, zdravstveni, ekonomski ali drugi stiski. Takšen je tudi (pod)sistem invalidskega zavarovanja, ki z zagotavljanjem določenih prejemkov ali drugih pravic zagotavlja socialno varnost v primeru bolezni ali poškodb. Če oseba zaradi nezgode postane invalid in ni več zmožna skrbeti zase (ne zmore več opravljati dela, za katerega se je izobrazila), je vloga sistema invalidskega varstva, da takšno situacijo ublaži, pri čemer sredstva za nudenje pomoči prispevajo vsi.

V teoriji je vse lepo in prav, a v praksi žal najdemo tudi primere, ko invalidsko za-

varovanje odpove in se sistem socialnega varstva kljub ugotovljeni nesporni stiski ne aktivira. Zakaj do tega pride in kako je to možno? Zato ker sistem invalidskega varstva, kot tudi nekateri drugi sistemi socialnega varstva pri nas, temeljijo na pogojih minimalnega obveznega zavarovanja – če oseba ni bila zavarovana ali ni bila zavarovana dovolj časa (beri: ni v zadostnem obsegu tudi sama prispevala svojega deleža v skupno blagajno), potem ji pravica iz tega istega zavarovanja ne pripada. In to kljub temu da postane invalid in je država celo sama priznala, da je nezmožna za delo ali da potrebuje zunanjo pomoč. Logika teh sistemov je torej na nek način tudi »tržna«, saj pravi, da kdor ni vplačal dovolj, pravic pač ne more pridobiti. To je podobno kot pri zavarovanju hiše ali avta, kjer zavarovalnica v primeru nesreče škode ne krije, če

takšne škode nismo vnaprej zavarovali in plačali (višje) premije.

Matej Verbajs, vodja pravne službe pri CNVOS (Foto: cnvos.si)

INVALIDSKA POKOJNINA

Invalidsko pokojnino, ki po vsebini predstavlja nadomestilo za nezmožnost lastnega prihodka z delom, lahko prejme zgolj invalid, ki je od svojega 20. leta pa do nastanka invalidnosti delal (beri: bil zavarovan in plačeval prispevke) vsaj eno tretjino časa. Če oseba postane invalid pri 50. letu starosti zaradi prometne nesreče (in torej ne gre za poškodbo pri delu) in je od svojega 20. leta dalje delala zgolj devet let in pol (preostanek pa je bila brezposelna ali jo je vzdrževal kdo drug), pravice do invalidske pokojnine nima, saj je delala manj kot tretjino obdobja med 20. in 50. letom starosti, to je manj kot deset let, čeprav je devet let in pol plačevala prispevke za in-

validsko zavarovanje. Če pa bi ta ista oseba delala vsaj pol leta dlje, torej deset let, bi pravico do invalidske pokojnine že imela. Pogoji so nekoliko blažji pri mlajših invalidih, kjer so po naravi možnosti za daljše obdobje zaposlitve nižje. Če oseba postane invalid I. kategorije pred dopolnjenim 21. letom starosti, lahko pridobi invalidsko pokojnino že, če je bila zavarovana vsaj tri mesece ali če je bila v obvezno invalidsko zavarovanje vključena ob nastanku invalidnosti, četudi zgolj en dan (je bila npr. zaposlena). Če je oseba ob nastanku invalidnosti starejša od 21 let, a še vedno mlajša od 30 let, se zahteva, da je od svojega 20. leta dalje delala vsaj četrtno časa.

Če je postala invalid ob starosti 28 let, je morala do takrat že delati vsaj dve leti. Navedeni pogoji za mlajše invalide veljajo samo v primeru, če gre za invalida I. kategorije, ne pa tudi za druge kategorije, kjer velja splošno pravilo tretjine časa od 20. leta starosti dalje.

Ker dandanes mnogo mladih z 20. letom ne gre delat, ampak nadaljuje s študijem, imajo zaradi tega realno manjše možnosti, da dosežejo minimalni prag (to je zadostno obdobje plačevanja prispevkov), potreben za pridobitev invalidske pokojnine. Sistem to upošteva na način, da se jim minimalna tretjina časa dela ne šteje nujno od 20. leta, ampak od 26. leta, če so

pridobili višjo strokovno izobrazbo ali od 29. leta, če so pridobili visoko ali univerzitetno izobrazbo (1. ali 2. bolonjska stopnja). Če pogledamo povsem praktično: oseba, ki je končala visoko strokovno izobrazbo in postala invalid pri starosti 35 let, mora za pridobitev invalidske pokojnine pred tem delati vsaj dve leti (izračun je sledeč: $35 - 29 = 6$, ena tretjina od tega

pa je 2). Če oseba šolanja ne bi dokončala, ker je npr. zadnje leto prenehala hoditi na predavanja in izpite, bi pri isti starosti 35 let morala za pridobitev invalidske pokojnine delati kar pet let, torej dve leti več (izračun je sledeč: $35 - 20 = 15$; ena tretjina od tega pa je 5).

Opisane možnosti, ko se minimalni prag šteje od 26. oziroma od 29. leta, pride

v poštev samo za osebe, ki so študij dokončali. Če pride do invalidnosti v času študija, napisano ne velja, pač pa se minimalno obdobje računa od 20. leta, v kolikor ne pridejo v poštev pravila za »mlajše invalide«.

Če torej povzamemo, je situacija sledeča:

Starost ob nastanku invalidnosti, ki je posledica bolezni ali poškodbe izven dela.	Minimalna doba vključenosti v obvezno zavarovanje (plačevanje prispevkov) pred nastankom invalidnosti	Pravica do invalidske pokojnine
do dopoljenega 21. leta	3 meseci (alternativa: vključen v zavarovanje ob nastanku invalidnosti)	da
21–30 let	¼ od 20. leta dalje	da
nad 30 let	1/3 od 20. leta dalje	da
nad 30 let in ima višjo strokovno izobrazbo	1/3 od 26. leta dalje	da
nad 30 let in ima visoko strokovno ali univerzitetno izobrazbo	1/3 od 29. leta dalje	da

V drugih primerih osebe pravice do invalidske pokojnine nimajo. Primer bi bila oseba, ki je postala invalid ob starosti 32 let, in ki je sicer končala visoko strokovno šolo, a do nastanka invalidnosti ni skupaj zbrala vsaj enega polnega leta vključitve v za-

varovanje, ker je bila po končanem študiju precej časa brezposelna, potem pa je delo opravljala samo priložnostno na podlagi različnih pogodb, ne pa po pogodbi o zaposlitvi. Podobno se lahko zgodi tudi osebi, ki postane invalid proti koncu

študija, ko je npr. že stara 27 let in nima do takrat niti dneva zavarovalne dobe. Primer starejše osebe, ki nima pravice do invalidske pokojnine pa je lahko oseba, ki invalid postane pri 50. letih, a pred tem ni delala vsaj 10 let.

PRAVICA DO DODATKA ZA POMOČ IN POSTREŽBO

Pri pravici do dodatka za pomoč in postrežbo je logika podobna. Te pravice ne dobi vsaka oseba, ki sicer pomoč potrebuje (npr. zaradi invalidnosti), ampak jo dobijo zgolj tisti, ki so v sistem že

vključeni oziroma so vanj dovolj prispevali v preteklosti. Konkretno gledano, pravico do tega dodatka dobi samo oseba, ki že prejema pokojnino (starostno, invalidsko itd.) ali osebe, ki so (samo)zaposlene in

torej redno plačujejo prispevke. Velja torej enako kot pri invalidski pokojnini, da obstaja določen prag vplačevanja prispevkov za obvezno zavarovanje, da lahko nato črpamo pravice iz njega.

VARSTVO MLADOLETNIH INVALIDOV

Povsem drugačen režim velja za primere, ko do invalidnosti pride pred 18. letom starosti (ali pred 26. letom starosti, če se oseba šola). V teh primerih ni pogoja predhodne vključitve v obvezna zavarovanja oziroma minimalnih obdobjih plačevanja prispevkov. Pravica do nadomestila in do dodatka za pomoč in postrežbo je v tem primeru pogojena z ugotovitvijo, da se oseba ne more usposobiti za samostojno življenje zaradi posledice invalidnosti v otroštvu.

Za te primere bo prihodnje leto

Sistem invalidskega varstva skrbi za to, da osebam, ki se znajdejo zaradi poškodbe in bolezni v socialni stiski, pomaga z različnimi denarnimi prejemki ali skuša situacijo kako drugače ublažiti. (Foto: www.in-portal.hr)

prišel veljati nov *Zakon o socialnem vključevanju invalidov*, ki nekoliko podrobneje določa pogoje za pridobitev denarnih prejemkov s tega naslova, ureja pa tudi druge storitve t. i. socialnega vključevanja, kot so usposabljanja, podpora pri bivanju, ohranjanje vključenosti starejših in podobno.

Povzela Hana Ermenc | Dvig denarne socialne pomoči in varstvenega dodatka

DVIG SOCIALNE POMOČI

S1. junijem 2018 je pričela veljati novela Zakona o socialno varstvenih prejemkih, ki določa višji osnovni znesek minimalnega dohodka. Osnovni znesek minimalnega dohodka po novem znaša 385,05 evra (velja že za vloge, vložene maja 2018). Novela določa tudi nove višine minimalnega dohodka, ki pripadajo posameznemu družinskemu članu

in vplivajo na izračun cenzusa in posamezni znesek pravice. **S 1. 6. 2018 se o denarni socialni pomoči in varstvenem dodatku odloča na novo, zato morate vsi, ki prejimate denarno socialno pomoč ali varstveni dodatek, in želite preračun, zanj zaprositi do konca julija 2018.** Na center za socialno delo morate ponovno oddati vlogo z zahtevanimi

prilogami, saj avtomatičnega odločanja in zvišanja zneska denarne socialne pomoči in varstvenega dodatka ne bo. Posledica ponovnega preverjanja vašega materialnega položaja lahko pomeni, da do pravice do denarne socialne pomoči ali varstvenega dodatka ne boste več upravičeni (če so se v zadnjem času vaši prihodki povišali, imate po novem prihranke ipd.).

Vlado Peterlin | Dodatek za pomoč in postrežbo

(PRITOŽBA USPELA

Leta 2014 sem preživel prometno nesrečo in pri 36 letih pristal na invalidskem vozičku kot tetraplegik. Kot novopečeni invalid nisem vedel, kaj vse me še čaka v življenju, sem pa takrat še nekako zaupal institucijam in v pravilnost postopkov, ki so se odvijali. Tako so me na ZPIZ-u po dveh letih bolniške upokojili in po obravnavi dodelili dodatek za pomoč in postrežbo, ki pa je bil, na presenečenje vseh, najnižji.

Komisija me je obravnavala cele tri minute. Moja rehabilitacija v URI-Soča je trajala več kot osem mesecev in po teh osmih mesecih intenzivnega sodelovanja z največjimi strokovnjaki so zdravniki določili, da sem 100 % invalid prve stopnje, nepokreten. Komisija pa je potrebovala tri minute, da je določila drugače. Ker so me videli, da sem sam prišel po hodniku do njih, so sklepali, da se lahko samostojno gibam. Niso pa premogli toliko strokovnosti in človečnosti, da bi se pozanimali, kakšno je dejansko stanje, koliko truda (ne samo mojega) je potrebno, da pridem na voziček, iz hiše, v avto, v dvigalo. Res je, po ravnem hodniku se lahko počasi premikam brez tuje pomoči. Ampak, ali lahko to tolmačimo kot samostojno? Ali lahko to tolmačimo kot dovolj za opravljanje osnovnih življenjskih potreb brez pomoči tretje osebe? Moje osebno mnenje je ne! Mnenje strokovnega kadra Uri-Soča je ne! Mnenje komisije, ki si vzame za obravnavo človeka cele tri minute, pa je

očitno drugačno. Mogoče bi se morali za trenutek postaviti v kožo človeka, ki sedi pred njimi. Njihova obravnava in ocena sta bili žaljivi. Zame in za moje domače, ki so ob meni 24 ur na dan, dan in noč, ker to enostavno potrebujem. Odločil sem se za pritožbo in zahteval ponovno obravnavo izvedenske komisije, kar pa so seveda odločno zavrnil. Naj še omenim, da sem po prejetju in pregledu komentarja izvedenske komisije ostal šokiran. Že obravnava komisije I. stopnje je bila skopa in površna, saj je trajala slabe tri minute. Komisija II. stopnje si ni vzela niti teh treh minut za ponovno obravnavo. Kljub temu pa so podali svoje mnenje, v katerem je pisalo kar nekaj zanimivih reči. Recimo to, da tuširanje ni življenjskega pomena in da ne spada med nujna življenjska opravila (če se ne motim živimo v letu 2018 in ne v letu 1518) in to, da za ugotovitev mojega dejanskega stanja pregled ni potreben ali priporočljiv, ker bi lahko jaz subjektivno vplival na situacijo – po domače povedano izvedensko mnenje je bilo takšno, da osebni pregled ni potre-

ben, ker bi lahko jaz hlinil in poslabševal svoje dejansko stanje. Smešno! Do takrat nisem niti pomislil na to, da bi lahko tetraplegik hlinil tetraplegijo. Ampak očitno je pri nas tudi to mogoče. Nadaljeval sem s pomočjo pravnika in tožbo na Delovno in socialno sodišče, ki je zopet dosodilo v prid ZPIZ-a.

S podporo Zveze paraplegikov in pomočjo pravnikov sem vztrajal pri svojem in vnovič poslal pritožbo, tokrat na Višje delovno in socialno sodišče, ki pa je po dveh letih boja in pritožb v imenu ljudstva dosodilo, da imam prav in da mi pripada višji dodatek za pomoč in postrežbo.

Zdaj je ta zgodba končno zaključena in za mano. Ta članek pa sem napisal kot motivacijo za vse, ki doživljajo ali bodo doživljali iste krivice, kot sem jih jaz. Kljub trenutkom nemoči in jeze ne smemo nikoli obupati. Neomajno se moramo boriti za tisto, kar nam pripada, ne glede na to, kar menijo določeni "strokovnjaki", ki se tuširajo le ob nedeljah in večjih praznikih.

Janja Buzeti | Otvoritev prvega učnega čebelnjaka za delo z invalidi na svetu

ČEBELICE, ČEBELICE ...

MEDENA PRAVLJICA V DRUŠTVU PARAPLEGIKOV PREKMURJA IN PRLEKIJE

V Društvu paraplegikov Prekmurja in Prlekije (DPPP) so v sredo, 25. aprila 2018, praznovali svečano otvoritev prvega učnega čebelnjaka na svetu, prilagojenega za delo z invalidi, ki ponosno stoji v neposredni bližini društva.

Prvi učni čebelnjak na svetu je prava paša za oči (Foto: BS)

Projekt postavitve čebelnjaka je bil urešen v roku enega leta od podpisa Listine o zavezi vključevanja invalidov v delo s čebelami, ki je bila podpisana na pobudo dolgoletnega čebelarja **Andreja Severja** na štiridesetih dnevih čebelarstva ApiSlovenija v Celju. Po podpisu Listine so se zbrali čebelarji na vozičkih in v Semiču pod pokroviteljstvom Zveze paraplegikov Slovenije in Čebelarskega društva Semič ustanovili Sekcijo čebelarjev invalidov na vozičkih ter za prvega predsednika sekcije izvolili člana DPPP, čebelarja **Ljuba Janežiča**. Sodelovanje Zveze paraplegikov Slovenije, pod vodstvom **Daneta Kastelica**, in Čebelarske zveze Slovenije, ki jo vodi **Boštjan Noč**, je privedlo do ideje, da bi postavili prvi učni čebelnjak, prilagojen za delo invalidov na vozičkih in pripravili Priročnik za usposabljanje invalidov

v čebelarstvo s teoretičnim delom in z opisom prilagojenih tehnologij za čebelarje na invalidskih vozičkih. Od ideje je prešlo na papir. Arhitekt prof. **Borut Juvanec** je projektiral čebelnjak, funkcionalnost glede invalidskih vozičkov pa recenziral arhitekt **Matjaž Planinc** u. d. i. a. Sam čebelnjak meri v dolžino 382 cm, v širino pa 312 cm, v njem se nahaja **osem panjev** in oprema za so-

dobno čebelarjenje oseb na invalidskih vozičkih. Primeren je za delo dveh oseb na invalidskem vozičku in mentorja. Samo lokacijo postavitve čebelnjaka je določila Zveza paraplegikov Slovenije in se odločila, da bo stal v Društvu paraplegikov Prekmurja in Prlekije, kjer imajo največ aktivnih čebelarjev in veliko paše za čebele. S tem pa se je začela pisati medena pravljica.

Člani čebelarske sekcije Zveze paraplegikov Slovenije (Foto: Tomaž Demšar)

Ponosni, da jim je bila zaupana ta čast, so zavihali rokave, stopili skupaj in se veselo pripravljali na dan otvoritve. Mestna občina Murska Sobota je poskrbela za ureditev potrebne infrastrukture, ostalo pa je bila domena DPPP in Zveze paraplegikov Slovenije. Skupina čebelarjev, ki deluje pod mentorstvom Ljuba Janežiča, je pripravila satnice in ostalo potrebno za oživitve čebelnjaka. Članice Aktiva žena DPPP so ob pomoči medicinarstva Celec spekle in okrasile medene čebele, ki so jih prejeli gostje na dan slavnostnega dogodka, ter izdelale čebelice, ki so krasile pot do čebelnjaka. Društveni Komorni pevski zbor se je pod mentorstvom **Valerije Šömen** pridno učil čebelarke pesmi, vključno s čebelarško himno, ki so jih skupaj z otroškim pevskim zborom Osnovne šole Bogojina, Orffove skupine OŠ Bogojina, ob spremljavi **Darka Kržanka** na cimbalah, **Žige Dunaja** na trobenti, **Žige Rausa** na harmoniki, **Neje Kosi Lovrenčec** na violini in **Pije Smodiš** na flavti, zapeli na slavnostni otvoritvi. Za zanimive slikanice na panjih pa so poskrbele članice likovne

sekcije DPPP. Na slovesnosti je zbrane med drugimi nagovoril tudi mag. **Dejan Židan**, minister za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, ki je povedal, da *čebelarstvo v Sloveniji ni gospodarska ali industrijska panoga, ampak je način življenja. Kajti na svetu ni druge države, kjer bi bil vsak 200. človek čebelar.* Slavnostni govorniki so bili še: dr. **Aleksander Jevšek**, župan Mestne občine Murska Sobota, **Dragica Bac**, generalna direktorica Direktorata za invalide, vojne veterane in žrtve vojnega nasilja, **Boštjan Noč**, predsednik Čebelarke zveze Slovenije, **Dane Kastelic**, predsednik Zveze paraplegikov Slovenije, **Ljubo Janežič**, predsednik Sekcije čebelarjev na ZPS ter **Stanko Novak**, predsednik Društva paraplegikov Prekmurja in Prlekije. S svojimi nagovori so izkazali veliko zadovoljstvo in ponos ob postavitvi prvega učnega čebelnjaka na svetu, prilagojenega za delo z invalidi. »*Ponosni smo lahko, da ima mala Slovenija in še manjša Murska Sobota nekaj, kar ni še nikjer na svetu,*« je v svojem nagovoru dejal Stanko Novak. Po slavnostnih nagovorih in kulturnem

programu, ki ga je povezovala ga. **Valerija Šömen**, sta kaplan **Andrej Lažeta** in duhovnik **Leon Novak** blagoslovila čebelnjak. Sledila je še majhna pogostitev, na kateri smo se lahko posladkali z različnim medenim pecivom ob zvoških ansambla Vinski bratje. In tako je bil čebelnjak predan svojemu namenu.

»Ne morim čebel, da bi dobil medu in voska, temveč jih ohranim čvrste in zdrave, da mi prihodnje leto zopet nabirajo med.«

"Anton Janša"

Na panjske končnice so članice likovnice iz DPPP naslikale naravne motive, predvsem cvetje. (Foto: BS)

Čebelnjak je svojemu namenu s prerezom traku predal župan Mestne občine Murska Sobota dr. Aleksander Jevšek (Foto: Tomaž Demšar)

20. MAJ – SVETOVNI DAN ČEBEL

V nedeljo, **20. maja** 2018, je pod vasjo Breznica v Občini Žirovnica potekala obeležitev **prvega svetovnega dneva čebel**, ki je bil razglašen na pobudo Slovenije. Srečanje je potekalo pod častnim pokroviteljstvom predsednika Republike Slovenije **Boruta Pahorja**, ki je v svojem nagovoru izpostavil pomembnost čebel za človeštvo ter njihovo vse večjo ogroženost, za katero je kriv človek sam. Povedal je tudi, da se bomo borili

za ohranitev čebel, saj po njegovi oceni to predstavlja *plemenito stvar, plemenito poslanstvo*. Srečanja se je udeležilo veliko število slovenskih čebelarjev, slovenskih politikov in pomembnih tujih gostov, ki jih **povezuje eno – skrb za ohranitev in zaščito čebel**. Med pomembnimi govorniki je bil tudi generalni direktor Organizacije Združenih narodov za prehrano in kmetijstvo (FAO) **Jose Graziano da Silva**, ki je zbrane

opozoril, da je *prišel čas za konkretna dejanja in da bi bil svet brez opravevalcev, svet brez prehranske varnosti*. Zbrane sta nagovorila še predsednik Čebelarke zveze Slovenije Boštjan Noč, ki je tudi zasnoval idejo o svetovnem dnevu čebel, ter župan občine Žirovnica **Leopold Pogačar**.

Po besedah številnih govornikov na slavnostni prireditvi in dejanskih podatkih, ki pričajo o vse večji ogroženosti

čebel, lahko zapišemo, da je skrb za ohranitev čebel opravičena. V letu 2016 so namreč zabeležili upad čebeljih kolonij za 33 % v Združenih državah Amerike in 13 % na območju Evropske unije. Zmanjšuje pa se tudi število ostalih opraševalcev. Razlogi za vse večji upad čebel so razne bolezni čebel, med katerimi so najpogostejša varoja, nosema apis in virusne okužbe; negativne posledice na čebele ima tudi intenzivno kmetijstvo, ki čebelarom zagotavlja določeno hrano le za kratek čas. Razlog za izumrtje čebel pa je tudi v krčenju gozdov, pomanjkanju gnezditvenih mest in seveda v klimatskih spremembah. Vse to so zaskrbljujoči podatki, ki se jih moramo začeti zavedati. Med največjimi smrtnimi sovražniki čebel pa so prav gotovo pesticidi, ki se vse pogosteje uporabljajo v kmetijstvu. Zato čebelarji pozivajo kmetovalce, da jih uporabljajo zgodaj zjutraj ali pozno zvečer, ko so čebele v čebelnjaku.

In zakaj je ravno **20. maj svetovni dan čebel**? Razloga sta dva. **Prvi razlog** je ta, da v mesecu maju na severni polobli poteka razvoj čebel. V tem mesecu so čebele najštevilčnejše, največje pa so tudi potrebe po opraševanju. **Drugi**, za Slovence zelo pomemben razlog pa je, da se je **20. maja 1734 rodil pio-**

Na pobudo Slovenije smo letos prvič praznovali 20. maj – svetovni dan čebel.
(Foto: Branko Barič)

nir modernega čebelarstva in eden največjih strokovnjakov s tega področja, **Anton Janša**. Njegovo življenje in delo sta zapisana v številnih knjigah o ohranjanju čebel. Cesarica **Marija Terezija** ga je, z ustanovitvijo prve čebelarške šole na svetu, imenovala za **prvega** čebelarškega učitelja. Njegov nauk je temeljil na znanju gorenjskih čebelarjev, med čebelarji pa je poznana njegova zapoved, ki se glasi: »*Ne morim čebel, da bi dobil medu in voska, temveč jih ohranim čvrste in zdrave, da mi privede leto zopet nabirajo med.*«

Te besede niso namenjene samo čebelarjem, ampak si jih mora zapomniti in se po njih ravnati vsak človek na tem planetu. Šele takrat bo izpolnjeno to plemenito poslanstvo.

Svečane slovesnosti so se udeležili tudi **čebelarji ČEBELARSKE SEKCIJE Zveze paraplegikov Slovenije: Slavko Dunaj, Dušan Slana** in Ljubo Janežič, ki so od predsednika Čebelarške zveze Slovenije Boštjana Noča prejeli majhen poklon ter čestitke predsednika Republike Slovenije Boruta Pahorja ob odprtju prvega učnega čebelnjaka, prilagojenega za delo z invalidi.

Jože Globokar

LIKOVNIKI USTVARJALI OB SVETOVNEM DNEVU ČEBEL

V Domu paraplegikov v Semiču je od 14. do 19. maja potekala prva letošnja likovna kolonija – Semič 2018, ki jo je or-

ganizirala Zveza paraplegikov Slovenije. Likovniki so pod mentorstvom **Jožeta Potokarja – Cvrča** ustvarjali in upo-

dabljali likovna dela na temo ob svetovnem dnevu čebel.

Likovnike so obiskali otroci iz Semiškega vrtca enote Sonček, ki so si z zanimanjem ogledovali nastajajoča dela. V zunanjem delu doma so si pogledali še učni vrt, ravno v tistem času je tamkajšnji čebelar opravljal nujna dela v čebelnjaku. Na koloniji so ustvarjali člani likovne sekcije Zveze: **Miran Jernejšek, Klavdij Leban, Željko Vertelj, Zlatko Bernašek, Jožica Ameršek** in vodja likovnikov **Metod Zakotnik**. Iz doma starejših občanov Ponikve se jim je pridružila še oskrbovanka **Marjanca Judič**.

Za udobno in dobro počutje udeležencev sta poskrbeli **Jožica** in **Nežka**, razvajali pa sta jih tudi s prvimi letošnjimi češnjami, ki so že dozorele na našem vrtu.

Čebela - Klavdij Leban (Foto: Božo Vidmar)

Franci Slivšek | Društvo paraplegikov Dolenjske, Bele krajine in Posavja

IZ DEŽELE CVIČKA

Iz dežele cvička smo vam strnili nekaj novic in aktualnih dogodkov v letošnjem letu. Trudimo se biti vidni, aktivni in čim bolj vključeni v družbo. Nasmeh na obraz in med ljudi, dan je tako lepši za vse.

ZBOR ČLANOV DRUŠTVA 2018

V ponedeljek, 26. marca, je naše društvo organiziralo redni letni Zbor članov, ki se je vršil v prostorih društva v Novem mestu. Udeležilo se ga je veliko članov, njihovih svojcev, asistentov in sodelavcev društva.

Po uvodnem, kulturno-glasbenem in akrobatskem nastopu učencev iz Osnovne šole Drska, je predsednik društva **Jože Okoren** vse prisotne lepo pozdravil. Posebej je nagovoril predsednika ZPS **Daneta Kastelica**, strokovno delavko na ZPS **Špelo Šušteršič**, direktorico Doma paraplegikov Pacug mag.

Jano Rožaj ter asistente društva in svojce. Po ugotovitvi sklepčnosti Zbora članov je predsednik Jože Okoren prisotnim predlagal, da zbor vodi članica upravnega odbora društva, **Martina Glavič**. Prisotni so se z dvigom rok s tem soglasno strinjali. Martina je predstavila potek zbora in predala besedo poročevalcem, ki so predstavili vsebinska poročila preteklega leta, poročilo Nadzornega odbora ter finančno poročilo. Po razpravi in soglasni potrditvi poročil smo prisotne seznanili še z vsebinskim in s finančnim načrtom za leto 2018.

Društvo paraplegikov
Dolenjske, Bele krajine
in Posavja

Šegova 119
8102 NOVO MESTO

Spletna stran:
dpdbp.zveza-paraplegikov.com

E-pošta:
društvo_paraplegikov2@t-2.net

Predsedujoča je besedo predala še predsedniku ZPS Danetu Kastelicu in strokovni delavki Špeli Šušteršič, ki sta poročala o delovanju ZPS in izvajanju programov v preteklem letu, ter direktorici Doma paraplegikov Pacug, Jani Rožaj, ki je prisotne seznanila z aktivnostmi in potekom SOR. Po zaključku zbora smo imeli še družabno srečanje.

Zbrani v prostorih društva (Foto: Franci Slivšek)

Vsi navdušeni nad akrobatskim nastopom učenca iz Osnovne šola Drska (Foto: Franci Slivšek)

SREČANJE OB DNEVU ŽENA IN DELAVNICE ROČNIH DEL

Pred dobrimi sto leti je bil 8. marec uradno razglašen za mednarodni praznik žensk. Čeravno so ga v nekaterih državah praznovali že prej, so se ženske kljub temu morale boriti za svoje pravice. Na nekaterih področjih se borijo še danes. V počastitev tega praznika smo v društvu organizirali srečanje za vse članice, asistentke in sodelavke, ki so ob prijetnem klepetu in druženju preživele praznično popoldne. V znak pozornosti je udeleženke

pričakala peneča dobrodošlica, predsednik društva Jože Okoren pa jim je podelil simbolična darilca.

Naše vedno pridne članice so se večkrat sestale tudi na delavnicah ročnih del. Ustvarjale so različne izdelke, izdelovale so okrasne vazice iz vrvi, nakit in podobno. Najbolj zanimiva delavnica po odzivu udeleženk pa je bila peka pogače. Pod vodstvom **Irene Matkovič** so pripravile in spekle kar nekaj pogač. Tudi moški

Skupinska slika iz delavnice, ko so članice pekle pogače. (Foto: arhiv društva)

del se je pri pripravi in peki zelo dobro odrezal. Končni izdelki so dokaz, da so članice zelo spretno tudi pri peki, saj

so bile pogače izvrstnega okusa.

Teden dni v mesecu marcu so članice preživele tudi v Domu paraplegikov v

Semiču, kjer so ob druženju ustvarjale različne izdelke in si izmenjavale izkušnje in ideje.

LIKOVNA DELAVNICA PARAPLEGIKOV IN TETRAPLEGIKOV

Društvo je tudi letos aprila v svojih prostorih organiziralo že tradicionalno »LIKOVNO DELAVNICO« z udeležbo 15 članic in članov – likovnikov iz pokrajinskih društev paraplegikov, ki zaradi invalidnosti ustvarjajo tudi z usti. Med njimi so tudi slikarji, ki so člani Mednarodnega združenja slikarjev, ki slikajo z usti ali nogami (VDMFK). Udeleženci delavnice so slikali z rokami in usti, rezbarili itd.

Tudi tokrat je bil z nami že znani mentor **Rajko Čaušević**, akademski

slikar, ki je udeležencem delavnice svetoval pri ustvarjanju. Nad organizacijo je bdela **Jožica Ameršek**, vodja kulturne dejavnosti v društvu in akademska slikarka.

Slikarsko delavnico in razstavo del so si poleg številnih članov društva in svojcev ter lokalnih medijev ogledali tudi učenci s posebnimi potrebami iz bližnje šole Dragotina Ketteja. Pogumnejši so se v slikanju pridružili našim slikarjem in naredili nekaj potez s čopičem.

Pod uto s predsednikom Jožetom Okornom
(Foto: arhiv društva)

PREDSTAVITVE DELOVANJA DRUŠTVA ŠIRŠI JAVNOSTI

V letošnjem letu smo se odzvali na kar nekaj povabil, da širši javnosti predstavimo delovanje in aktivnosti društva. Naša ciljna skupina je, poleg članov in njihovih svojcev, tudi širša javnost, predvsem osnovnošolci in srednješolci, katere želimo na preventivni ravni poučiti

o življenju paraplegikov in tetraplegikov ter predstaviti delovanje društva.

Takšne predstavitve s preventivno vsebino so zelo pomembne, saj lahko mladim in ostali javnosti predstavimo društvo, svoje osebne zgodbe in življenje na invalidskem vozičku, opo-

zarjamo na vse težave in probleme, s katerimi se srečujemo, od arhitekturnih ovir do vključevanja invalida v aktivno družbeno življenje. S svojimi predstavitvami in izdelki pa javnosti pokažemo, kako pestro paleto aktivnosti izvaja naše društvo.

2. DAN ODPRTIH VRAT SPLOŠNE BOLNIŠNICE NOVO MESTO – »SKUPAJ V ZDRAVSTVU, VEČ ZDRAVJA V SKUPNOSTI«

Ob mednarodnem dnevu zdravja je Splošna bolnišnica Novo mesto v sodelovanju z invalidskimi in humanitarnimi društvi 5. aprila organizirala že drugi dan odprtih vrat, na katerem so širši javnosti predstavili delovanje bolnišnice in njeno sodelovanje z lokalno skupnostjo.

Na vabilo se je odzvalo tudi naše društvo. Z razstavnim prostorom smo mimoidočim obiskovalcem in zaposlenim predstavili svoje delovanje in

aktivnosti. Ogledali so si lahko izdelke naših članic in članov, promocijski material, fotografije itd. Z zanimanjem so prisluhnili dejavnosti organizacije paraplegikov. Na otvoritveni slovesnosti je direktorica bolnišnice, doc. dr. **Milena Kramar Zupan**, poudarila pomen integracije in sodelovanja z okoljem, ki mora potekati ne le ob dnevu odprtih vrat, temveč vse dni v letu. Predstavljeni so bili tudi zaključki in rezultati lanskoletnega srečanja.

Naša stojnica v prostorih Splošne bolnišnice Novo mesto
(Foto: arhiv društva)

PREDSTAVITEV KOŠARKE NA VOZIČKIH

Naše društvo je sodelovalo pri dveh predstavah košarke na vozičkih, kjer so naši košarkarji predstavili ta čedalje bolj zanimiv šport, najprej marca na Osnovni šoli Koprivnica in nato še v aprilu na Osnovni

šoli Blanca. Slednji je bil organiziran v sklopu paraolimpijskega športnega dne, ki ga je organizirala Zveza za šport invalidov Slovenije – Paraolimpijski komite (ZŠIS-POK).

Učenkam in učencem so pojasnili pravila košarke na vozičkih ter demonstrirali igro. V košarki so se kasneje lahko preizkusili tudi učenci in marsikdo med njimi je ugotovil, da ni tako preprosto.

»DAN ZEMLJE V NOVEM MESTU«

Tradicionalno se je nekaj naših članov udeležilo tudi že 13. okolju prijazne prireditve – »Dan Zemlje«, na Novem trgu v Novem mestu, v počastitev svetovnega dneva Zemlje, pod vodstvom Komunale Novo mesto, MO Novo mesto in podjetja Cerod (Center za ravnanje z

odpadki) ter dolenjskih osnovnošolcev. Izmed veliko drugih društev in organizacij je tudi naše društvo imelo svojo stojnico z izdelki ročnih del in s promocijskim materialom, slike na panou pa so prikazovale dejavnosti, s katerimi se ukvarjamo. Obiskovalcem so

člani predstavili aktivnosti in delovanje društva, za vse mimoidoče, predvsem pa otroke, pa je bilo najbolj zanimivo, ko so se na stojnici lahko pomerili v šahu z našimi člani. Prijetno eko druženje je spremljal pester kulturni in glasbeni program.

MIRKO SINTIČ, PREJEMNIK PRIZNANJA NA SPREJEMU ŠPORTNIKOV OBČINE KRŠKO ZA LETO 2017

V mesecu marcu smo se predstavniki našega društva na povabilo župana Občine Krško v večjem številu udeležili sprejema športnikov Občine Krško za leto 2017, saj je bil naš športni referent Mirko Sintič tudi med prejemniki priznanja občine, za katerega ga je predlagalo naše društvo.

Mirko je prejel priznanje na področju športa invalidov, saj je dolgoletni vodja športa pri društvu in tako organizator številnih, tudi mednarodnih športnih dogodkov v okviru društva. Na samem dogodku nas je čakalo pri-

jetno presenečenje, saj je bil osrednji oz. častni gost večera naš predsednik Jože Okoren, ki je v prijetnem pogovoru z **Alešem Tuhtarjem**, voditeljem prireditve, z gosti delil svoje bogate izkušnje s področja športa invalidov. Športnikom in športnicam je položil na srce, naj nikoli ne obupajo.

Preživeli smo zelo zanimiv in z bogatim kulturnim programom popestren večer, predvsem pa smo bili ponosni na predsednika Jožeta Okorna in športnega referenta Mirka Sintiča, ki sta se na prireditvi predstavila vsak na svoj način.

Mirko Sintič je prejel priznanje iz rok župana Občine Krško, mag. Mirana Stanka. (Foto: arhiv društva)

EKIPNO TEKMOVANJE V KEGLJANJU

Društvo paraplegikov Dolenjske, Bele krajine in Posavja je v okviru projekta »12. Rudolfovih tednov športa«, pod okriljem Zavoda Novo mesto organiziralo ekipno tekmovanje v kegljanju. Tekmovanje je potekalo v ponedeljek, 23. 4. 2018, na kegljišču Portoval v Novem mestu, ki je popolnoma dostopno za osebe na invalidskih vozičkih.

Tekmovanja so se udeležile tri ekipe pokrajinskih društev paraplegikov (DP Novo Mesto, DP Celje in DP Maribor). Tekmovali so po pravilniku Zveze paraplegikov Slovenije. Za pravilen potek

tekmovanja sta skrbela sodnika **Matjaž Zaman** in **Aleš Čavlovič**.

Največ kegljev je podrla in posledično osvojila pokal za prvo mesto ekipa DP Maribor, drugo mesto je osvojila domača ekipa DP Novo mesto, tretje pa DP Celje. Pokale in spominske medalje sta podelila referent za šport v društvu Mirko Sintič in Martina Glavič. Mirko se je pred podelitvijo vsem prisotnim zahvalil za udeležbo in sodelovanje, posebej pa še prisotnima sodnikoma za vso pomoč pri uspešni izpeljavi tekmovanja.

Na kegljišču Portoval (Foto: arhiv društva)

ŠPORTNO-DRUŽABNO SREČANJE

Pred začetkom vročih poletnih dni smo za športnike društva organizirali športno-družabno srečanje. Namen srečanja je bil analiza športne vsebine pretekle sezone in postavitve smernic za nadaljnje delo in sodelovanje v športnih aktivnostih.

Vse zbrane v prostorih društva sta nagovorila predsednik društva Jože Okoren in

športni referent Mirko Sintič. Jože Okoren je v uvodnem nagovoru poudaril, kako pomembno je ukvarjanje s športom in z rekreacijo za posameznikovo zdravje in tudi za kvalitetno preživljanje prostega časa. Čestital je košarkarski ekipi za zmago na državnem prvenstvu v košarki na vozičkih, kegljačema **Tonetu Kancu**

za 3. mesto na državnem prvenstvu in Martini Glavič za 2. mesto v kegljanju, v svojih kategorijah. Pohvale za njihov trud in posamezne uvrstitve na različnih tekmovanjih pa so bili deležni tudi ostali športniki. Športniki so sestanek zaključili z družabnim srečanjem.

Alenka Oblakovič, Anka Vesel in Peter Robnik
I Društvo paraplegikov Gorenjske

GORENJSKE KAPLJICE

Iz zimske zaspanosti smo v pomlad zakorakali polni novega elana. Družili smo se s šolarji, bili smo športno in ustvarjalno aktivni. Utrinke naših udejstevovanj si lahko preberete v prispevkih naših dopisnikov.

Alenka Oblakovič ZBOR ČLANOV 2018

36. redni letni Zbor članov Društva paraplegikov Gorenjske (v nadaljevanju zbor in društvo) se je vršil v sredo, 14. 3. 2018, v hotelu Marinšek v Naklem. Zbor članov je najvišji organ društva in ga sestavljajo VSI redni člani. Uradni začetek zbora je bil napovedan ob 16. uri, a smo ga morali zaradi maloštevilne udeležbe (29 članov), zaradi sklepčnosti po statutu, prestaviti za pol ure. Zbora se je udeležilo simbolično število članov, če upoštevamo, da je v društvo vključenih 72 članov in 35 članic. Vsi prisotni smo bili malce razočarani nad neresnostjo, neodgovornostjo večine manjkajočih. Članstvo v društvu prinaša poleg določenih pravic in ugodnosti tudi obveznosti, med katerimi je tudi aktivna udeležba in dejavno sodelovanje na zboru. Vsi člani, ki ste zelo težko pomični, resno bolni, s hudimi psihofizičnimi omejitvami in se zaradi tega ne morete udeležiti zbora, ste tu vsekakor izvzeti. Uradni del je vodila oziroma povezovala **Mojca Selak**, članica UO društva. Zapisnik zbora, ki ga je pisala članica **Anka Vesel**, namestnica predsednika društva, je v vpogled dosegljiv na sedežu društva v Kranju, v času uradnih ur. **Peter Robnik**, predsednik društva, nas je najprej seznanil z obširnim poročilom delovanja in aktivnosti društva v preteklem letu pa

tudi z bogatim planom za letos. Društvo, ki letos obeležuje 39 let samostojnega delovanja, ima poleg svoje spletne strani tudi svoj Facebook profil, kjer so ravno tako objavljeni razni pretekli in v prihodnje napovedani zanimivi dogodki. Vse, kar se dela, dogaja v društvu, je skrbno zapisano, transparentno prikazano in je možno videti, prebrati na sedežu društva. **Metod Zakotnik**, predsednik Nadzornega odbora društva, je izdal poročilo njemu poverjenega odbora, ki ni izkazovalo nič negativnih odstopanj od pozitivnega ravnanja UO društva. **Gašper Črnilec**, blagajnik društva, nam je podal poročilo inventurne komisije.

Tudi tu ni bilo odstopanj v primerjavi s preteklimi leti. Peter nas je seznanil z največjima investicijama društva v preteklem letu. To sta bili prodaja starega (v Izoli) in nakup novega stanovanja v Novigradu ter nakup novega kombija za potrebe društva. Po ustrezni predelavi je sedaj oboje prilagojeno tudi za potrebe težko gibalno oviranih članov. Na zboru so bili prisotni tudi **Dane Kastelic**, predsednik Zveze paraplegikov Slovenije, **Špela Šušteršič**, strokovna delavka zveze in **Jana Rožaj**, direktorica Doma paraplegikov Pacug. Vsi trije so nas informirali o novostih znotraj delovanja in aktivnostih v zvezi in v domu.

Predsedstvo Zbora članov DPG (Foto: Janez Bogataj)

Anka Vesel DRUŽENJE Z UČENCI OŠ CVETKA GOLARJA NA TRATI PRI ŠKOFJI LOKI

Tudi letos so se naši športniki odzvali povabilu učencev in učiteljic OŠ Cvetka Golarja iz Trate pri Škofji Loki, ki v okviru projekta »Korak k soncu«

spoznavajo življenje oseb s posebnimi potrebami. Učencem so predstavili športe, s katerimi se ukvarjajo. **Janez Učakar** jim je predstavil smučanje

invalidov na posebni smučki, prilagojeni za osebe na invalidskih vozičkih – monoski. **Anka Vesel** je predstavila ročno kolesarjenje. Nato pa

dpg DRUŠTVO
PARAPLEGIKOV
GORENJSKE

Ul. Lojzeta Hrovata 4/c
4000 KRANJ

Spletna stran:
dpgkr.si

E-pošta:
dp.gorenjska@gmail.com

so košarkarji **Jovita Jeglič, Marjan Trdina, Slobodan Kalajdžič, Janez Globevnik, Zdravko Eržen, Jože Žgajnar** in Janez Učakar predstavili še košarko na vozičkih. Pomerili so se med seboj, ob glasnem spodbujanju učencev so koši padali kot za stavo. Učenci so jih prijetno presenetili z množico vprašanj. Na koncu so učenci preizkusili športne vozičke in ročno kolo. Kot vsako leto so naši člani tudi letos uživali v druženju z radovednimi učenci in učiteljicami OŠ Cvetka Golarja.

Druženje z učenci na Trati pri Škofji Loki (Foto: Janez Bogataj)

Alenka Oblakovič PRAZNOVANJE DNEVA ŽENA

Ne mine leto, da bi se naš spoštljivi in ljubeznivi moški del UO društva, ob prazniku – dnevu žena, ne spomnil vseh nas pripadnic drznejšega spola (vsaj v neustavljivem opravljenem, zavistno spletkarskem in domišljijsko prekupčevalskem smislu) v Društvu paraplegikov Gorenjske. Na teh področjih smo ženske zanesljivo neprekosljive in zato še bolj žensvene, dostojanstvene, ponosne, samozavestne, pokončne, ljubeče itd. Tokrat so nas naši vrli, radoživi moški povabili na slovesno praznovanje v petek, 9. marca 2018, v Brunarico Štern na Kokrici pri Kranju.

Povabljenim članicam, ki smo se z velikim veseljem, zadovoljstvom in hvaležnostjo udeležile praznovanja v t. i. »gostilni s prijetnim ambientom in domačim vzdušjem«, so se pridružile tudi naše zveste spremljevalke, sode-

lavke, osebne asistentke. Med nami je bilo tudi nekaj pripadnikov moškega spola, ki so neustrašno branili svoje varno skrite okope. Dva med njimi (**Marjan** in **Joža**) sta si razdelila najlepšo, najbolj zaželeno in strastno ljubečo vlogo. Marjan je viteško prepustil svoj delež Jožu. Podelitev omamno dišečih vrtnic ter žlahtno zapeljivih poljubov vsem prisotnim gospem in gospodičnam v naši sredi. Glede zadnjega smo imele na izbiro dve možnosti, gorenjski ali eskimski poljub. Gorenjskemu pritiče le hiter poljub na eno lice, pri eskimskem se pa dotakneta samo z nosovoma. Vseh skupaj zbranih v brunarici Štern nas je bilo blizu dva ducata. Ženske smo si po koncu živahnega druženja bile edine: **»Naj tudi prihodnje leto brez prijaznega moškega povabila vsem najbolj žlahtnim polovicam v okviru DPG**

na praznovanje dneva žena zagotovo ne mine!« Naš dobrovoljni predsednik **Peter** je bil žal 100 % upravičeno odsoten. Zato se mu je pa zagotovo močno kolcalo. Ženska zavist in opravljenost sta namreč brezmejni. Tudi moški ne zaostajajo dosti.

Članice so dan žena praznovale v Brunarici Štern. (Foto: Janez Bogataj)

Alenka Oblakovič AKTIVNOSTI ŽENSKSE SEKCIJE DPG

Vrle frajle smo se odločile, da v tednu pred velikonočnimi prazniki ne bomo na svoje običajno mesečno ustvarjalno srečanje hodile, zato smo ga prestavile na četrtek, 5. aprila 2018. Na predhodnem druženju so naše prve trimesečne »rojstnodnevnic« sklenile, da nas bodo takrat s slastnimi dobrotami bogato počastile. Zato smo naši mentorici zatrdile, da se bomo potem v maju 100-krat bolj potrudile in da ji bova tudi midve s Slavko kar se da pozorno, brez najjinih krepko zabeljenih

besed sledili. Že ob pogledu na izvrstno obloženo mizo smo takoj, v en glas, na svoj vitek stas in ozek pas čisto pozabile, kolikor to nismo že med prazniki storile. Zato moj ubogi voziček pod mojo zajetnostjo še danes težko hrope in sopiha. Ob uživanju vseh vrst dobrot so se nam seveda veselo razvezali tudi jeziki. Brez vsakršne opravljive zlobe in »foušarije« je tekla med nami nit besed o naših raznovrstnih potrebah, bogatih izkušnjah in pestrih spoznanjih v življenju. V maju smo se dogovorile, da

bomo skupaj z našo mentorico **Marijo R.** na Paradi učenja 2018 (zunaj na odprtem placu) v središču Kranja nastopile in se s svojimi lastnoročno oblikovanimi izdelki častno proslavile. Vse po vrsti smo v zgodnjih jutranjih urah, v sredo, 15. maja, z rahlim nezaupanjem v pretežno sivo nebo zrle, da bi precej grozeče nevihtne oblake lahko čimprej predrle in vse mogoče težke kaplje z dobro voljo strle. Bogu hvala, ker nas je uslišal in nam čudovito možnost svojevrstne predstavitve 100 % »zglihak.

Z raznobarnih koncev volne smo na stojnici izdelale pisane ptičke in jih vsem na ogled postavile, tako da so prijazno, nagajivo in prepričljivo pozdravile vse otroke, babice, dedke, tetke in stričke. Kaj je vsakoletna enotedenska majska prireditve Teden vseživljenjskega učenja, znotraj katerega se odvija enodnevna Parada učenja, vam tukaj ne bom razložila. Raje vas bom kar na njihovo spletno stran <http://tvu.acs.si/predstavitev/> napotila in tam bo vaša radovednost vse zelene podrobne podatke pridobila. Naj na tem mestu tudi zapišem, da nas na vsakem veselju, živahnem, razigranem ženskem srečanju obišče tudi trdoživi, igrivi, po vrh glave rahlo plesnivi moški klan, ki je nam prefinjenim damam srčno ljubeče predan. Dragi naši vrlo zvesti možje in fantje, najlepša hvala za vaš vsakokratni poklon. Naj vam Vsemogočni za vso dobroto, ljubeznivost in podporo da svoj

obilan »lon«. Naslednjič se bomo pridne, dostojanstvene in čistiljive frajle na našem ženskem kreativnem druženju v prvi tretjini junija dobile in poleg aktivnega ustvarjanja zanimivih izdelkov, tudi kakšno krepko, jedrnato, ostro kot Krpanova sol, vsem našim prisotnim

moškim močno podrobile. Potem pa bomo imele dvomesečno pavzo, da se bomo lahko brezskrbno poletnim radostim prepustile in vse najlepše barve, mavrične nianse na telesu pridobile ter tudi kakšno pivce za živce v miru izpile. Srečno!

Članice DPG na Paradi učenja (Foto: Janez Bogataj)

Alenka Oblakovič RAZGLEDVANJE PO PREKMURJU ...

... se prične v Vinariumu Lendava. Naš izlet, ki ga je v torek, 29. maja 2018, organiziralo naše društvo, se je pričel na parkirišču Planeta TUŠ v Kranju. Tam nas je, že ves nasmejan in poln najboljše energije, čakal prijazen šofer METEOR-ja, ki je baje (kot bralci Paraplegika že dobro vedo) še vedno edini imetnik prilagojenega avtobusa, z dvizžno ploščadjo. Izleta se nas je udeležilo 38 članic in članov društva ter naših svojcev, prijateljev in spremljevalcev. Skratka, bili smo fejest fajn družba, malo za hec in malo zares. Sploh zato, ker sta bila zraven tudi moj predragi lvek in moja vrlo uslužna, jezična in sebi slična sestra **Meri**. Smer oziroma prvi cilj naše poti je bil Vinarium v Lendavi. Med verižnim kleptom, občasnim huronskim smehom, obvezno popotno malico, ogledovanjem številnih naravnih in kulturnih lepote slovenske krajine, pokušanjem usretnosti in 100 % zanesljivosti domačih aronij v obliki »jägermeistra, žajblovca« pa malo utekočinjene čokolade za zraven (vse po zdravi kmečki pameti in lekarniško predpisani meril!) je pot do Lendave minila, kot bi mignil. V avtobusu je bila očitno nameščena Murphyjeva

oblika GPS navigacije, saj smo v Lendavi najprej zgrešili pravi odcep za Vinarium, a smo po nekaj močnih obratih volana kmalu našli pravega. V Prekmurju je večinoma vse ravno, le 53,5 metrov visok stolp, ki so ga leta 2015 postavili na grič sredi vinorodnih gorc na skrajnem vzhodu Slovenije, že od daleč privablja pogled potencialnih obiskovalcev in ostalih popotnikov. Stolp, ki sta se ga prijel zgovorna vzdevka panonski svetilnik in pomurski Eifflov stolp, z vrha ponuja izjemen 360-stopinjski razgled, ki sega v štiri države – Slovenijo in sosednje Madžarsko, Avstrijo in Hrvaško.

Ljubica, Alenka in Jure na razglednem stolpu Vinarium (Foto: Janez Bogataj)

Lendava z vinogradi, bližnjimi in okoliškimi, ter z geografsko lego predstavlja stičišče različnih kultur in kulinarčnih užitkov, pri čemer vino predstavlja osrednjo vlogo. Stolp se nahaja v osrčju vinogradov in s ponudbo domačih in tujih vin simbolizira »tržnico vin« oziroma kot bi jo v času rimskega imperija imenovali, »forum vinarium«. Tako je razgledni stolp sredi slikovitih Lendavskih gorc dobil ime Vinarium. Na vrh 9-etažnega stolpa smo se lahko povzpeli z dvigalom ali peš (samo 240 stopnic za lepo postavo). Ko smo »napasli« svoje očke in zadostili vsej bogati beri radovednosti, smo v bližnji restavraciji spili še obvezen dopoldanski »kofe« in se zatem odpeljali k brodu na Muri. Tudi tam nas je satelitska navigacija zapeljala na kriva pota. Slovenski pregovor »v tretje gre rado«, se je resnično izkazal. Ob vasi Ižakovci teče reka Mura, ki je skozi stoletja s svojo strugo oblikovala naravni otok. Domačini so ga zaradi lokalne legende o prepovedani ljubezni med plemkinjo in kmetom, ki se je končala tragično s fantovo utopitvijo, poimenovali Otok ljubezni. Gospodična se zaradi ljubezni do njega ni nikoli poročila. Otok, na ka-

terega lahko pridete preko mostička, in okolica otoka sta znana po svoji neokrnjeni naravi in tišini. Kulturno-zgodovinsko vrednost ima tudi pravi plavajoči mlin na Muri, ki je edini tovrstni objekt v Sloveniji in eden redkih v tem delu Evrope. Sožitje med reko in človekom je bilo od nekdaj intenzivno. Že od 4. stoletja naprej je na Muri stalo večje število plavajočih mlinov, brodi so bili povezovalni člen med Prekmurci in Prlekiji. Muro smo prečkali s pravim, na novo zgrajenim brodom v Ižakovcih. Nekoč so brodi predstavljali edino povezavo med bregovi Mure. Prevažali so tovor, ljudi in vse ostalo potrebno. Še danes brod v sezoni drvarjenja, kmetovanja prepelje na prleško stran in nazaj celo do pet desetnih traktorjev na dan. Na brodu je že od nekdaj postavljen leseni križ, ki ljudi in tovor varuje pred nesrečami, še posebno brodarja in sam brod pred močnim tokom reke in deročo ter naraslo vodo. Brodar je imel včasih leseno hiško na bregu ali na brodu, ki ga je varovala pred mrazom in dežjem, notri si je zakuril in pripravil hrano. Brod so po reki zaradi plitvin pogosto selili in premeščali, pogosto pa ga je Mura tudi odnesla. Globina Mure ne preseže 1.60 metra. Ljudje, ki so živeli ob njej, so se spopadali z njo, saj je lahko tudi divja, nevarna, nepredvidljiva in takrat je poplavljala, odnašala mlino, brode, polja, hrano, včasih tudi hiše z ljudmi vred ... Že v srednjem veku so se ji prebivalci ob njej poskušali zoper-

staviti in so obnavljali načete bregove, tako da so v strugo ob bregu zabili kole, mednje naložili snope povezanega vejevja (fašine) ter jih obtežili s kamni in prodom. Vejevje je naslednje leto pognalo mladike, ki so v nekaj letih obrasle breg in ga zavarovale pred erozijo. To so delali t. i. būjraši, domačini, ki so za to delo dobivali skromno plačilo. Na Otoku ljubezni smo si ogledali tudi njihov (orodje in pripomočke za uravnavanje struge in tkalski: preja in tkanje lanu) muzej. Na njem so nas postregli tudi z okusnim obedom.

Po vseh odličnih in raznovrstnih doživetjih ob in na reki Muri smo bili že malce utrujeni, zato smo se polni lepih

vtisov in novih znanj radi vrnili v avtobus ter se odpravili na pot proti domu. V Prekmurju nas je ves dan grelo sonce, a ko smo se pripeljali do Slovenske Bistrice, so nas začele vse bolj prešerno zalivati kaplje dežja. Luže na in ob cesti so bile vse večje in globlje, sivina neba pa vse bolj temna, čim bližje domu smo bili. UO društva se zahvaljujemo za več kot zelo dobro načrtovan in krasno izpeljan izlet. Vozniku avtobusa velja velika zahvala za varno in zanesljivo vožnjo. Prav tako pa smo vsi, zlasti tisti, pri katerih sta naš novi super »fejš duo« **Boris Jeglič** in **Brane Škantar** poskrbela za transfer v avtobusu (voziček–sedež–voziček), zelo srčno hvaležni tudi njima.

Z brodom čez Muro (Foto: Janez Bogataj)

Peter Robnik

ZADNJE KOLO DP LIGE ZPS – ORMEGA MM V KOŠARKI

24. marca je v športni dvorani Tržič potekalo 6. kolo državnega prvenstva lige ZPS – ORMEGA MM v košarki na invalidskih vozičkih za sezono 2017/2018. V ligi tekmuje šest ekip, tudi ekipa iz sosednje države Avstrije – ekipa RSV Kärnten. Naša ekipa je odigrala še zadnji dve tekmi in obe izgubila ter tako zasedla zadnje, 6. mesto. Sezona za našo ekipo ni bila uspešna. Opravičuje jo težava s sestavo ekipe skozi celotno sezono (poškodbe, zdravstvene težave, menjava generacij). Je pa ekipa kljub temu vztrajna in pridno trenira za prihajajočo sezono, s kakšnim novim igralcem in manj zdravstvenimi težavami bodo tudi ambicije višje.

Za uspešno izvedbo in brežhibno organi-

zacija zadnjega kola gre zahvala občini Tržič, županu **Borutu Sajovicu**, OŠ Tržič, podjetju BIOS, vsem prostovoljcem in referentki za šport **Joviti Jeglič**.

Zaključek državnega prvenstva – play off je bilo 14. aprila v športni dvorani Medvode, kjer pa žal po dolgem času ni sodelovala naša ekipa.

Ekipa DP Kranj (Foto: Janez Bogataj)

Mladen Fabijan | Društvo paraplegikov Istre in Krasa

MORJE, REFOŠK IN PRŠUT

V marcu smo v prostorih našega društva izvedli dve pomembni seji naših organov. Najprej smo pod streho spravili 5. redno sejo Upravnega odbora društva, kasneje pa smo se zbrali še na rednem letnem Zboru članov.

2. REDNI ZBOR ČLANOV DRUŠTVA

Zbor članov smo izvedli v petek, 23. marca, ob 10.30 uri. Začeli smo s polurno zamudo s pozdravnim nagovorom tokrat podpredsednika društva **Slavka Bračiča**. Predsednik društva **Željko Geci** je bil namreč upravičeno odsoten zaradi bolezni.

Z otvoritvijo 2. seje rednega Zbora članov smo najprej izvolili zapisnikarja ter ugotovili sklepčnost članov. Potrdili smo zapisnik z realizacijo sklepov 1. seje Zbora članov z dnem 30. 3. 2017 ter nato še potrdili poslovno-finančno poročilo za leto 2017, poročilo nadzornega odbora ter inventurne komisije. Seznanili smo se tudi s planom društva za leto 2018 in članarinami, ki ostajajo nespremenjene. Predsednik zveze **Dane Kastelic** nam je predstavil novosti na področju (SOR) skupinske obnovitvene rehabilitacije, strokovna delavka pri Zvezi paraplegikov **Špela Šušteršič** pa novosti pri osebni asistenci. Direktorica Doma paraplegikov **Jana Rožaj** pa nam je predstavila

program njihovih aktivnosti in novosti v letošnjem letu. Predsedniku zveze je bilo postavljenih tudi nekaj vprašanj glede financiranja društev, predvsem pri nabavi novega kombiniranega vozila za naše

društvo in razprava je bila na trenutke zelo burna.

Po zaključku Zbora članov smo ob dobri hrani ostali še v prijetnem druženju.

Razprava je bila na trenutke zelo burna (Foto: arhiv društva)

ZBIRAMO SREDSTVA ZA NOVO KOMBINIRANO VOZILO

Društvo paraplegikov Istre in Krasa deluje na območju enajstih občin Obalno-kraške regije in včlanjuje 62 članov, za katere izvajamo posebne socialne programe, pogoj in osnova za izvajanje programov pa je program »Prevozi paraplegikov«, ki ga izvajamo s prilagojenim kombiniranim vozilom, ki smo ga pridobili leta 2004 v okviru prijavitelnega projekta PHARE in z njim prevozili preko 320.000 km. Kljub rednemu vzdrževanju in visokim stroškom popravil nas je vozilo večkrat pustilo na cesti.

Društvo se trudi pridobiti sredstva tudi iz drugih virov, na javne razpise se prijavljamo že nekaj let, vendar neuspešno. Zaradi zgoraj omenjenih dejstev se je Upravni odbor društva na svoji redni seji odločil, da vas zaprosi za prispevek, donacijo ... pomoč pri nakupu novega prilagojenega vozila.

Cena novega prilagojenega vozila je cca. 40.000 €.

Z nabavo novega in varnega vozila bomo marsikateremu članu olajšali življenje in polepšali njegov vsakdan.

Sredstva zbiramo na TRR društva: 10100-0034623369 (Banka Koper).

Za vaš odziv, prispevek, se vam lepo zahvaljujemo!

DRUŠTVO PARAPLEGIKOV
ISTRE IN KRASA

Vanganeljska 8/f
6000 KOPER

Spletna stran:
društvo-para-kp.si

E-pošta:
dpik.koper@gmail.com

Aleš Povše | Društvo paraplegikov jugozahodne Štajerske

CELJSKI GROFI

Pa ga imamo, nov kombi namreč. V mesecu marcu se je s predajo uspešno zaključila akcija »Kar me ovira, me motivira«. Poleg tega se je v pomladnih mesecih marsikaj dogajalo. Izvedli smo redni letni Zbor članov, organizirali že 18. Zdovčev memorial v kegljanju, se ob slikah potepali po Veliki Britaniji, sodelovali na svetovnem dnevu zdravja, obiskali so nas otroci iz vrtca, organizirali smo predavanje na temo Osteoporozе, skupaj z zavodom Vozim sodelovali v projektu »Majhne ovire – velike omejitve« in se podali na izlet v Slovenske Konjice z okolico in še kaj. Ves čas je bil zelo aktiven tudi aktiv žena, zaključil se je tečaj angleškega jezika, svoje pa so dodali tudi naši športniki.

DRUŠTVO PARAPLEGIKOV
JUGOZAHODNE ŠTAJERSKE

Opekarniška 15/a
3000 CELJE

Spletna stran:
društvo-para-ce.si

E-pošta:
dce.paraplegik@guest.arnes.si

LETNI ZBOR ČLANOV

Kot vsako leto smo tudi letos v začetku marca v Šempetru v Savinjski dolini organizirali letni Zbor članov društva, ki je minil brez posebnosti, in se ga je udeležilo 45 članov. Referenti so predstavili delo društva v letu 2017, predsednik **Janez Hudej** je nato predstavil načrte za leto 2018. Besedo so dobili tudi gostje, in sicer podžupan Občine Žalec **Robert Čehovin**, ki je pohvalil delo društva in poudaril, da se občina trudi prisluhniti potrebam invalidov. Predsednik ZPS **Dane Kastelic** je člane seznanil z dejavnostmi zveze, strokovna delavka **Špela Šušteršič** je predstavila predvsem socialne programe zveze, direktorica **Jana Rožaj** pa program Doma paraplegikov Pacug in novosti, ki nas letošnje leto čakajo tam. Svoj prodajni asortima sta letos predstavila gospa **Darja** in gospod **Dragan** iz

Stoma Centra Celje za podjetje Medigo d. o. o. Brez kulturnega programa seveda ni šlo. Za to so tokrat poskrbeli učenci 1. razreda OŠ Šempeter s petjem, igranjem in recitiranjem na temo pomladi. Članom

je nekaj pesmi zapel tudi društveni pevski zbor »Joža počas«, pod vodstvom mentorja **Jožeta Sadeka**. Seveda smo se z manjšo pozornostjo spomnili tudi naših članic ob njihovem prazniku.

Na Zboru članov smo manjšo pozornost namenili tudi našim članicam. (Foto: Peter Planinšek)

PREVZELI NOVO KOMBINIRANO VOZILO

Slovesni in dolgo pričakovani dogodek se je zgodil v Mladinskem hotelu v Velenju. »Kar me ovira – me motivira« je bilo ime akcije, s katero smo zbirali sredstva vse od meseca novembra naprej. Poleg številnih članov društva so se prevzema udeležili tudi župan Mestne občine Velenje **Bojan Kontič**, ki je bil tudi boter naše akcije, ter župani občin: Šoštanj, **Srečko Meh**, Šmartno ob Paki, **Janko Kopusar**, Vojnik, **Branko Petre**. Podčetrtek, **Peter Misja** in seveda tudi predsednik ZPS, Dane Kastelic ter predstavniki lokalnih medijev. Za kultur-

Ob prevzemu kombija je bilo slavnostno. (Foto: Peter Planinšek)

ni program so poskrbeli učenci Glasbene šole Fran Kožun Koželjski iz Velenja, ki so na svoje kitare odigrali nekaj klasičnih skladb. Prisotne so nagovorili predsednik društva Janez Hudej, predsednik ZPS Dane Kastelic in župan Mestne občine Velenje Bojan Kontič. Po koncu uradnega dela je sledil ogled novega kombija in uradno fotografiranje. **Na tem mestu bi se tudi iskreno zahvalili vsem občinam, delovnim organizacijam in posameznikom, ki so podprli naš projekt in članom društva omogočili, da bodo lahko še naprej varno uporabljali društvene prevoze.**

Pred novim kombijem (Foto: Peter Planinšek)

VELIKA BRITANIJA

Tudi letos sta nas s potopisnim predavanjem obiskala zakonca **Kočever**. Tokrat sta se s svojim avtodomom potikala po Veliki Britaniji. Ker bi vse skupaj enostavno trajalo predolgo, sta nam tokrat v sliki in besedi predstavila le jug britanskega otoka. Spoznali smo značilno angleško pokrajino s številnimi ribiškimi vasicami, naravnimi parki, letovišči s kopališči in podobno. Najbolj so nas navdušili mistični Stonehenge s slavnimi kamni, turistični Brighton

Pier, ki je obmorsko letovišče na južni obali Anglije, imenovan tudi »London by Sea«, Durdle Door je ena izmed najbolj fotografiranih in ikoničnih znamenitosti Dorseta in projekt Eden – raj, kjer so zgradili enega najbolj neverjetnih parkov na svetu, kjer je možno videti v živo praktično vse najbolj eksotične rastline s celega sveta. Za konec smo si privoščili še pravi tradicionalni angleški gin tonic in naše skupno popoldne se je končalo.

Gin tonic je teknil vsem. (Foto: Peter Planinšek)

DAN ZDRAVJA

Mestna občina Celje je tudi letos pripravila številne dogodke ob svetovnem dnevu zdravja. V četrtek, 5. aprila, je bil v Narodnem domu v Celju organiziran strokovni posvet na temo »Zdravje za vse«, ki propagira univerzalno dostopnost do zdravstvenih storitev, za vsakogar in vsepovsod. Glavna prireditev pa je bila v soboto na Krekovem trgu v Celju. S stojnico se je tudi tokrat predstavilo Društvo paraplegikov jugozahodne Štajerske.

Naša stojnica ob svetovnem dnevu zdravja (Foto: arhiv društva)

Predstavili smo se predvsem z našim projektom »Kar me ovira – me motivira«, katerega namen je ozavestiti širšo javnost, predvsem pa mlajše, da ni ovir za doseg željenih ciljev. Na naši stojnici so obiskovalci dobili informacije, kaj so člani društva kljub invalidnosti že dosegli. Pestro dogajanje je popestril zelo zanimiv kulturni program, prav tako pa je bilo možno preveriti krvni sladkor, holesterol, si izmeriti pritisk in še marsikaj.

MEDGENERACIJSKO DRUŽENJE

Tudi letos so nas obiskali otroci iz vrta »Vesela hiša« iz Celja. Tokrat smo jim pripravili športne in ustvarjalne dejavnosti. Pred društvom smo skupaj kegljali, metali žogice v tarčo, si podajali frizbi, igrali nogomet in košarko ter namizni tenis. V prostorih pa smo skupaj risali in pisali. Skupaj so tako naslikali čudovito poslikavo velikega papirja z vodenimi barvicami. Prav tako so občudovali spretno roko naših članic

Kristine in Angele pri šivanju prtičkov in pravem klekljanju. Za konec pa so nas presenetili še s pesmico, ki so nam jo zapeli kar v španščini. Malo smo se še fotografirali in otroci so se žal morali posloviti.

Medgeneracijsko srečanje (Foto: Peter Planinšek)

PREDAVANJE O OSTEOPOROZI

V aprilu smo organizirali tudi predavanje o osteoporozi. Obiskala nas je prof. **Slavka Kosi**, ki je diplomirana medicinska sestra in profesorica tako rednega kot praktičnega pouka na Srednji zdravstveni šoli Celje. Pojasnila nam je, kaj osteoporoza pravzaprav je, bolezen z zmanjšanjem kakovosti in količine kostnine, ki oslabi kosti, da se zlomijo že pri najmanjših poškodbah ali navadnih obremenitvah. Bolezen je precej pogostejša pri ženskah, smo ji pa žal podvrženi tudi paraplegiki in tetraplegiki. Osteoporoza je lahko genska, lahko je posledica nezdravega načina življenja ali pa je posledica jemanja zdravil. Omejimo jo lahko, če zaužijemo dovolj

Skrb za naše kosti je zelo pomembna. (Foto: arhiv društva)

kalcija in vitamina D, če smo dovolj fizično aktivni ter s splošnim zdravim načinom življenja. Seveda se za blažitev simptomov dobijo tudi zdravila. Zelo poučno

predavanje, ki nam je še enkrat dalo vedeti, da moramo biti čim bolj fizično aktivni, saj je to najboljša preventiva.

MAJHNE OVIRE – VELIKE OMEJITVE

Na delovnem srečanju so se v prostorih Zavoda Vozim, v sklopu projektnega dela Fakultete za logistiko Celje, zbrali študentje s svojimi mentorji, direktor Zavoda Vozim **David Razboršek** in predstavnik našega društva, predsednik Janez Hudej in **Nataša Lotrič**. Namen projekta je ugotoviti dostopnost objektov v javni rabi za gibalno ovirane osebe in, ali se pri gradnji objektov v javni rabi upošteva veljavna zakonodaja. David Razboršek je predstavil Zavod Vozim in njihov glavni projekt »Še vedno vozim – vendar ne hodim«, ki s predstavitvijo zgodbe ponesrečenca v prometni nesreči, predvsem srednješolcem, skrbi za ozaveščanje o pomenu prometne varnosti in s tem večjo varnost v prometu. Janez Hudej je predstavil svojo zgodbo, Društvo paraplegikov jugozahodne Štajerske in

njihove glavne dejavnosti, med drugim tudi pomoč pri ponovnem vključevanju v aktivno življenje. Nataša Lotrič pa je opozorila na vse omejitve, s katerimi se morajo spopadati gibalno ovirane osebe. Ker sama že dolgo dela na odpravi arhitekturnih ovir, je lahko s prve roke predstavila, na kakšne težave je že

naletela. Včasih na prilagoditve izvajalci kar pozabijo ali naredijo te popolnoma nesmiselne. Poudarila je, da bi bile rešitve mnogo boljše, če bi se pri izvedbi del večkrat posvetovali z osebami, ki so jim te prilagoditve namenjene. Žal se zakoni na tem področju vse premalo upoštevajo tudi v praksi.

Projektna skupina »Majhne ovire – velike omejitve« se je sestala v prostorih Zavoda Vozim. (Foto: arhiv društva)

IZLET V SLOVENSKE KONJICE

Ob koncu maja smo se podali v Slovenske Konjice, kjer smo obiskali posestvo Škalce, двореc Trebnik in Žičko kartuzijo. Posestvo Škalce je bolj znano pod imenom Zlati grič, sestavljajo ga dvorec, gostilna, golf igrišče, vinogradi in vinska klet, ki je ena najmodernejših v tem delu Evrope. Ogledali smo si celoten postopek predpriprave in stiskanja grozdja ter ogromne cisterne, v

katerih vino zori oziroma je shranjeno. Pot nas je nato vodila do obnovljenega dvorca Trebnik, ki se nahaja v središču nekoč čudovitega botaničnega parka. V dvorcu se nahaja tudi gostinski obrat, kjer smo se okrepčali, prav tako pa imajo tudi prilagojene sobe Razpršenega hotela. Gostil nas je sam župan Občine Slovenske Konjice **Miran Gorinšek**, ki nas je napotil še v

Žičko kartuzijo, kjer smo si lahko ogledali, kako so tam nekoč živeli menihi kartuzijani. Spoznali smo njihov način življenja. Poleg samostana in cerkve Janeza Krstnika se izven obzidja nahaja tudi najstarejša gostilna v Sloveniji, imenovana Gastuž. S pogledom na neokrnjeno naravo in spomini na veliko novega, smo se počasi odpravili proti domu.

KAJ SE JE ŠE DOGAJALO?

V društvenih prostorih vseskozi potekajo številne dejavnosti. Ženska sekcija je bila še posebej aktivna pred veliko

Spretno roke naših članic
(Foto: arhiv društva)

nočjo, ko so nastali številni velikonočni aranžmaji. Tako so pirhi in zajčki popestrili društvene prostore. Zaključil se je tudi 115-urni tečaj angleškega jezika 2. stopnje, ki ga je vodila članica **Dara Jerala**. Med učenjem so se veliko naučili, zabavnih dogodkov tudi ni manjkalo. Obiskal nas je **Matic Špinder**, ki nam je predstavil napredek tehnologije upravljanja računalnika s pomočjo govora, obraznih kretenj in misli z napravo Emotiv EPOC++ za uporabnike z višjo stopnjo poškodbe hrbtenjače. Tudi pametni telefoni omogočajo celo vrsto funkcij,

ki lahko težje prizadetim tetraplegikom precej obogatijo vsakdanje življenje.

Darja Jerala ob zaključku tečaja angleškega jezika
(Foto: arhiv društva)

18. MEMORIAL PETRA ZDOVCA

16. marca smo na kegljišču Golovec organizirali že 18. **memorial Petra Zdovca** v kegljanju za paraplegike in tetraplegike. Udeležilo se ga je 39 kegljačic in kegljačev iz sedmih pokrajinskih društev, s čimer ostaja na prvem mestu po udeležbi med podobnimi tekmovanji v Sloveniji. Največ uspeha so tokrat imeli domači tekmovalci s 1749 podrtimi keglji, Mariborčani (1690) so bili drugi, Ljubljanačani (1582) tretji. Tudi med

moškimi je zmagal tekmovalac iz DP jugozahodne Štajerske, in sicer **Roman Hrzenjak** s 477 podrtimi keglji pred **Viktorjem Rupnikom** iz DP Ljubljana (461) in **Janezom Janžičem** iz DP Podravja (456). Med ženskami žal domače društvo ni imelo tekmovalke. Na prva tri mesta so se uvrstile **Senka Ivanišević** (DP Ljubljana, 443), **Marija Kerec** (DP Podravja, 427) in **Martina Glavič** (DP Dolenjske, Bele krajine in Posavja, 397). Med tetraple-

giki je zmagal **Aleš Povše** (435), **Henrik Plank** je bil tretji (399), oba DPJŽŠ, med njiju se je tokrat uvrstil **Kristjan Žunko** (DP Podravja, 422). Tekma v veteranski konkurenci je tudi tokrat štela za državni naslov. Nastopilo je 9 veteranov. Zmagal je **Franc Borovnjak** (DP Prekmurja in Prlekije, 380), Franc Simonič (DP Podravja, 371) je bil drugi, tretji pa **Franc Kuhelj** (DP Dolenjske, Bele krajine in Posavja).

PRIJATELJSKA TEKMA

Lions klub Velenje je bil eden od bolj aktivnih dobroteljskih klubov, ki nam je priskočil na pomoč pri zbiranju sredstev za naše novo zmbinirano vozilo. Ker jih je zelo zanimalo, kako se igra košarka na vozičkih, smo se dogovorili za prijateljsko tekmo, ki smo jo odigrali 22. maja v telovadnici IV. Osnovne šole v Celju. Po predstavitvi pravil in krajši demonstracijski tekmi naših košarkarjev, smo se razdelili v dve mešani ekipi in odigrali pravo tekmo. Naši gostje so se hitro vživeli v igro in prikazali nekaj pravih košarkarskih potez. Za boljše obvladovanje vozičkov bi sicer potrebovali še kakšen trening, ampak za prvič je bilo zelo dobro. Bili so kar malo presenečeni, koliko napora je potrebna za igranje košarke na vozičkih. Druženje smo zaključili v društvenih prostorih.

Dobro razpoloženi smo bili tudi po tekmi.
(Foto: Peter Planinšek)

Kot je že običaj, se v pomladnih mesecih končujejo nekateri športi, za druge pa se tekmovanja pravkar pričnajo. Naši kegljači imajo za sabo najuspešnejšo sezono doslej. Postali so ekipni prvaki v kegljaški ligi ZPS Dom paraplegikov Pacug, v posamični konkurenci pa sta zmagala Roman Hrzenjak med moškimi in Aleš Povše med tetraplegiki, **Marjan Romih** pa je bil tretji med veterani. Košarkarji so sezono, polno težav s poškodbami,

končali na četrtem mestu in upajo, da bo naslednje leto boljše. Naši strelci so se skozi celotno sezono gibali v zlati sredini. Na državnem prvenstvu je v kategoriji SH2 zmagal **Franček Gorazd Tiršek**, v kategoriji SH1 pa je s tretjim mestom presenetil **Nejc Stakne**.

Tudi naši šahisti napredujejo iz leta v leto. Njihova največja moč pa je prav ekipa. Vedno je v ospredju nekdo drug, zato končni rezultat ne more izostati. V ligi ZPS Gradex so v ekipni konkurenci zasedli drugo mesto.

S svojimi tekmovanji so uspešno pričeli ribiči in atleti, tudi naši kolesarji že pridno kolesarijo, več o teh športih pa v naslednji številki. Redne dejavnosti društva potekajo v ustaljenem ritmu. O letnem srečanju članov, naših poletnih dogodivščinah in še čem pa v prihodnji številki.

Ajša Alagić in Barbara Kos | Zavod Vozim

BODITE DEL NAŠE ZGODBE

Zavod VOZIM si prizadeva, da bi omogočil čim več poškodovancem v nesrečah njihovo medsebojno povezovanje in deljenje njihovih izkušenj predvsem med mladimi. Želimo si, da se naši zgodbi pridružite poškodovanci, ki si želite delati spremembe in vas veseli delo z mladimi. Morebiti to za marsikoga predstavlja izziv, ki ga lahko s skupnimi močmi premagamo.

Člani Zavoda VOZIM svojo pozornost že od vsega začetka v večini namenjamo prometni varnosti med mladimi. V lanskem letu smo se posebej osredotočili na nevarnost vožnje pod vplivom alkohola med mladimi. Zaskrbljujoči so namreč podatki, da se vsaka tretja prometna nesreča s smrtno žrtvijo zgodi zaradi vožnje pod vplivom alkohola, od teh pa vsako tretjo povzroči mlad voznik. S celostno iniciativo »Heroji furajo v pižamah«, smo se lotili iskanja rešitev na omenjeno problematiko, aktivirali smo tudi starše, da, četudi sredi noči, pridejo po svojega mladostnika na zabavo in ga varno pripeljejo domov. Z aktivnostmi iniciative smo začeli v lanskem letu, in sicer v Goriški, Savinjski in Posavski

Posvet "Heroji furajo v pižamah" v Gornji Radgoni, kjer mladi skupaj z odločevalci in predstavniki lokalnih skupnosti iščejo rešitve problematike vožnje pod vplivom alkohola. (Foto: Zavod Vozim)

regiji, letos pa jo v dveh fazah širimo še na Koroško, Pomursko, Gorenjsko in Primorsko-Notranjsko. Naš cilj je, da jo razširimo po vseh slovenskih regijah! Aktivnosti, ki jih izvajamo skozi projekt, omogočajo, da mladi in odločevalci skupaj iščejo rešitve, ki bi pripomogle k zmanjšanju pitja in vožnji pod vplivom alkohola.

Mladim dajemo priložnost, da se aktivirajo in so slišani, odločevalci pa dobijo priložnost, da skupno sprejeti predlogi dejansko zaživijo v praksi. Omenjeno iskanje

skupnih rešitev poteka na posvetih med mladimi, strokovnjaki s področij varovanja zdravja in prometne varnosti, predstavniki lokalnih skupnosti in z mladinskimi centri. Letos smo jih izvedli že v Gornji Radgoni in Ravnah na Koroškem, že v mesecu juniju pa sledijo še intervencije na mestu nastanka potencialne nevarnosti – vožnje na in z zabav, kjer bodo heroji v pižamah – invalidi poškodovanci, izvajali brezplačne in varne prevoze za mlade. Omenjene aktivnosti bomo ponovili v drugi fazi v jesensko-zimskem obdobju.

Za nas so vsi naši predavatelji heroji, saj so velik navdih drugim in zgled, kako lahko še tako huda življenjska izkušnja prinese za sabo dobre stvari, če v prihodnost zremo z optimizmom in željo, da naredimo ta svet boljši. S tem, ko vsako leto pogumno delijo svoje zgodbe z več tisoč mladimi na delavnicah »Še vedno vozim – vendar ne hodim«, dobrosrčno prispevajo k izboljšanju prometne varnosti na naših cestah. V letošnjem šolskem letu so do danes izvedli že 149 delavnic »Še vedno vozim – vendar ne hodim«, prisluhnilo pa jim je že več kot 11.827 mladih.

Ekipi predavateljev Zavoda VOZIM se je v preteklih mesecih pridružila nasmejana in izredno komunikativna **Anita Trebše** iz Murske Sobote, z željo, da bi lahko kot posameznica prispevala k spremembi miselnosti mladih o prometni varnosti. Za nas je izvedela preko našega dolgoletnega člana **Boruta Pervanje**. Anita meni, da če bo s tem, ko deli svojo zgodbo, uspela prepričati vsaj eno tragedijo, bo storila mnogo. A verjame, da jih s svojim delom oz. z našim delom prepričimo veliko več. Anitino življenje je usodno zaznamovala prometna nesreča v letu 2002, ko je vozila avtomobil po njej dobro znani poti, nedaleč od doma. Mogoče je ravno zaradi te domačnosti vozila hitreje in se ni pripela z varnostnim pasom. Zunaj je bilo

že temno, prav tako se je na cestišče spustila megla. Iz nasprotne smeri je pripeljalo vozilo, ki je zapeljalo na njeno stran cestišča, sledil je trk. Tega se ne spominja, saj se je ob nesreči udarila v glavo. Štiri ure po nesreči so jo negibno na njivi ob cesti našli reševalci. Poškodbe so bile zelo hude, zato je od nesreče dalje na invalidskem vozičku. Sčasoma si je opomogla in našla veselje ter željo po delitvi svoje izkušnje z mladimi.

Pravi, da so mladi zelo dojemljivi, delo, ki ga počnemo, pa veličastno. Vsakič znova opazi, da se mladih osebne zgodbe poškodovancev dotaknejo bolj, kot bi si sprva mislila, samo delo z mladimi pa ji prinaša notranjo izpolnitev. Tudi sodelovanje s predavatelji Zavoda VOZIM ji predstavlja lepe in poučne izkušnje in meni, da je prav vsak s svojo zgodbo edinstven in nenadomestljiv. Vsakemu bi priporočila, da naj vsaj poskuša biti del poslanstva Zavoda VOZIM, saj bo s tem pridobil veliko na osebni in kolektivni ravni.

Vabljeni, da se pridružite Aniti in ostalim članom Zavoda VOZIM, vsi, ki vas veseli izmenjava izkušenj z ostalimi člani poškodovanci, zanima delo z mladimi in bi želeli svojo osebno izkušnjo o nesreči, ki je imela za posledico invalidnost, deliti naprej. Veseli bomo vašega klica na 070 222 261 ali elektronskega sporočila na **info@vozim.si**.

Anita deli svojo osebno zgodbo z mladimi iz Prekmurja. (Foto: Zavod Vozim)

Stojan Rozman, Mitja Breg in Damjan Hovnik |
Društvo paraplegikov Koroške

KARANTANSKI KNEZI

V petek, 25. maja, smo se »igrali« na festivalu v Radljah ob Dravi; prikazali smo uporabo invalidskih vozičkov, košarko na vozičkih, delo psa pomočnika in z obiskovalci, posedenimi na invalidske vozičke, »zaigralik«. Tudi volili smo na Zboru članov in sodelovali na drugih športnih dogodkih.

Ronkova 6
2380 SLOVENJ GRADEC

Spletna stran:
dpkoroške.si

E-pošta:
dpkoroške@gmail.com

Na vozičkih so v Radljah zaigrali tudi obiskovalci. (Foto: arhiv društva)

Damjan Hovnik

6. VOLILNI OBČNI ZBOR DRUŠTVA PARAPLEGIKOV KOROŠKE

Člani društva smo se 2. marca, ob 12. uri zbrali na 6. volilnem občnem zboru, na sedežu društva. Obravnavali smo letno poročilo društva, ga potrdili. Poslovanje društva je stabilno, saj smo poslovno leto končali s pozitivnim stanjem na poslovnem računu. Z akcijo Premagajmo ovire smo uspešno nabavili novo kombinirano vozilo za prevoz paraplegikov in tetraplegikov. Tukaj je potrebno poudariti, da brez redne dotacije naše krovne organizacije Zveze paraplegikov Slovenije naše društvo ne more preživeti. Nekaj sredstev pridobimo tudi

iz občinskih proračunov, za katera pa se je treba prijavljati na razpise, pri razpisih pa je že tradicionalna težava sedež društva. Večina občin na Koroškem še vedno v svojih razpisih (predvsem športnih) navaja kot pogoj za pridobitev sredstev sedež v občini, mi pa usmerjamo vse napore občinam, da jim pojasnimo, da je naše društvo, društvo, ki deluje na območju vseh dvanajstih koroških občin in ima člane po celi Koroški. Nekje nas je več, drugod manj. Nekako pa imamo občutek, da bomo počasi vzpostavili kontakt z vsemi koroškimi občinami, tako

da bo naše delovanje lažje in uspešnejše. Pa vendarle verjamemo, da bodo tudi občine, ki nam darujejo le malo ali pa nič sredstev, spremenile svojo politiko financiranja in tudi nam namenile del sredstev, nujno potrebnih za izvedbo naših programov.

V nadaljevanju je sledila razrešnica dose-danjim organom društva ter volitve novih. Uspešno smo izvolili novo vodstvo društva, predsednika, podpredsednika, upravni odbor, nadzorni odbor ter ostale organe. Nato smo obravnavali še program dela za leto 2018 in ga potrdili.

Pri samem delu smo sprejeli kar nekaj sklepov, poslušali poročila referentov za šport, nadzornega odbora, disciplinska komisija pa se ni imela potrebe sestajati. Na koncu je naše delo pohvalila tudi strokovna sodelavka Zveze paraplegikov Slovenije **Špela Šušteršič**, ki nam je predstavila poročilo o delu zveze za leto

2017 in program za leto 2018. Direktorica Doma paraplegikov **Jana Rožaj** pa nas je lepo povabila v naš biser v Pacugu in nam zagotovila, da bo letošnja obnovljena rehabilitacija še boljša kot lanska. Najmlajše in najmanjše društvo v okviru Zveze paraplegikov Slovenije je ponosno na svoje delovanje, na državnem nivoju

posegamo v vseh športnih disciplinah po najvišjih mestih, člani so zadovoljni z delom društva, lahko zapišemo, da smo kot ena malo večja družina, prijatelji med sabo in se lahko vedno zanesemo drug na drugega, upamo, da bo tako tudi v prihodnje.

Mitja Breg

ŠPORTNI UTRINKI

Na DP v kegljanju sta blestela Igor Kasnik in Srečko Kotnik. (Foto: arhiv društva)

V 1. kolu lige ZPS v športnem ribolovu so za naše društvo tekmovali **Valentin Grilc**, **Boštjan Javernik**, **Zoran Božinovski** in kot posameznik **Alojz Jeromel**. Na koncu so naši tekmovalci zasedli skupno 4. mesto, kar napoveduje še hud boj za stopničke v prihodnjih tekmah. Kljub nekoliko slabši ekipni uvrstitvi, kot smo jih vajeni iz predhodnih let, pa se lahko pohvalimo, da smo imeli zelo dobro uvrščenega posameznika na tekmi, **Valentina Grilca**, ki je z 10.75 kg imel drugo najtežjo mrežo na tekmovalju. Zahvala gre tudi trenerju **Avgustu**, ki vodi naše tekmovalce do dobrih rezultatov.

Na DP v kegljanju smo imeli dva tekmovalca, **Srečka Kotnika** in **Igorja Kasnika**, kateremu je po doseženem državnem rekordu s 574 podrtimi keglji na kegljišču Golovec v Celju uspelo

postati še državni podprvak med paraplegiki.

Na prvi tekmi ekipnega tekmovanja v atletiki so se naši športniki srčno borili in na koncu kot ekipa zasedli 2. mesto! V vožnjah je **Boris Žibert** na 100 m in 800 m osvojil 1. mesto, **Mitja Breg** na 200 m 2. mesto ter na 400 m 1. mesto. V trobojih sta najboljše rezultate dosegla **Damjan Rek** suvanje krogle – 3. mesto ter **Branko Erjavec** metanje kija – 2. mesto in disk – 3. mesto. Po prvi tekmi je v vodstvu ekipa DP jugozahodne Štajerske, ki vodi za razliko 312 točk pred našo ekipo DP Koroške. Tudi to leto se bomo borili za naslov prvaka. Po prvi tekmi naša ekipa zaostaja le za dobrih 312 točk za prvouvrščenimi Celjani, kar napoveduje še zanimiv boj vse do zadnje tekme, ki pa bo potekala na domačem terenu v Črni na Koroškem.

Naša atletska ekipa je v Mariboru osvojila kar nekaj mest. (Foto: arhiv društva)

Jože Globokar | Društvo paraplegikov ljubljanske pokrajine

LJUBLJANSKI ZMAJI

Spomladanski meseci so v Društvu paraplegikov ljubljanske pokrajine prinesli kar precej aktivnosti. Pripravili smo Zbor članov, obeležili praznik dan žena in 40 mučenikov, na društvu so nas obiskali študentje tretjega letnika delovne terapije Zdravstvene fakultete, projekt »Različnost je zakon« se po izobraževalnih ustanovah nadaljuje, med športnimi dogodki pa smo organizirali kar dve zahtevni in odmevni prireditvi.

Društvo paraplegikov
ljubljanske pokrajine

Dunajska 188
1000 LJUBLJANA

Spletna stran:
društvo-para-lj.si

E-pošta:
dlj.paraplegik@guest.arnes.si

DRUGI REDNI ZBOR ČLANOV DRUŠTVA

Predsednica društva **Mirjam Kanalec**, ki je 20. marca 2018 vodila 2. redni Zbor članov, je v uvodnem in pozdravnem nagovoru predstavila potek zbora, nato pa so člani prisluhnili poročilom za leto 2017.

O delu Nadzornega odbora je poročal predsednik **Slavko Ivančič**, podpredsednica društva **Mojca Burger** je v obsežnem poročilu predstavila kompenziranje invalidnosti, izvajanje osebne asistencije in prevoze, **Rok Bratovž** je poročal o interesnih in kulturnih dejavnostih, športni referent **Robert Žerovnik** pa o športu in rekreaciji ter športnih dosežkih naših športnikov. Računovodkinja **Veronika Starič** je člane zbora seznanila s poslovnim izidom in bilanco v letu 2017. Pripomnimo naj, da večji del našega delovanja obsegajo posebni socialni programi, za katere smo v preteklem letu namenili 90,7 % vseh sredstev.

Sledila je razprava in potrditev poročil,

nato pa predstavitev programa dela društva za leto 2018. Tudi letošnji program je smelo in za nekaj odstotkov višje zastavljen, vendar verjamemo, da ga bo vodstvo društva uspešno izvedlo. V nadaljevanju seje zbora so člani prisluhnili predstavnikom Zveze paraplegikov Slovenije, ki so jih seznanili z aktualnimi dogodki njihove krovne organizacije. Predsednik zveze **Dane Kastelic** je predstavil sofinancerje zveze in omenil »zbiranje« denarnih sredstev, za katere

bi morala že v osnovi poskrbeti država.

Strokovna delavka zveze **Špela Šušteršič** je predstavila izvajanje in novosti socialnih programov, direktorica Doma paraplegikov Pacug **Jana Rožaj** pa program aktivnosti Doma paraplegikov Pacug z IZI dejavnostjo.

Po zaključku Zbora članov smo se ob prijetni glasbi, ki jo je za vsak okus vrtel DJ **Slavko Krajnc**, zadržali v prijetnem druženju. Popestrili pa smo ga z vedno privlačnim bingom.

Drugi redni Zbor članov društva (Foto: arhiv društva)

DAN ŽENA IN 40 MUČENIKOV

Članice, sodelavke in prijateljice društva so že po tradiciji obeležile praznik dan žena. Skoraj štirideset se jih je zbralo v prostorih hotela Kongo & Casino v Grosupljem, kjer so jih tudi tokrat toplo sprejeli. Za dobro razpoloženje in zabavo je poskrbel ansambel **Drugi vagon**, veselo popoldne pa so popestrile z različnimi družabnimi in zabavnimi igrami. V tekmovanju dveh ekip

je zmagovalna ekipa **Tulipani** prejela celo prehodni pokal in steklenico penine. Vse udeležence so prejele vrtnice, ki jih je podelil **Tomaž**, in praktična darila DM drogeriemarkt Slovenija in trgovine Meri Zlatna džezva. Imele so se lepo in drugo leto bodo ponovno praznovala, so si obljubile.

Čez dva dni so 40 mučenikov praznovali tudi člani. Ob dobri glasbi, ki jo je

Na zabavnem tekmovanju so podelili celo prehodni pokal. (Foto: arhiv društva)

vrtil DJ Slavko, so se malo družili in poveselili. Sredi veselega razpoloženja jih je prijetno presenetila trebušna plesalka **Lejla**. V prelepih kostumih jim je zaplesala nekaj atraktivnih plesov in seveda požela bučen aplavz.

Na srečanju so tudi naši moški dobili tradicionalna darilca, ki pritičejo prazni-

ku 40 mučenikov. Namesto rožic sta jih **Mojca** in **Alena** razveselili s suho slivo, trnjem in suho klobaso.

Veliko naših članic in članov zaradi težke gibalne oviranosti večino življenja preživi doma ali v domovih za starejše občane. Zato je prav, da jim omogočimo različna srečanja in

druženja, kjer se nekoliko razvedrijo, poveselijo in izmenjajo izkušnje. Prispevajo pa tudi manjši znesek pri organizacijskih stroških. Tiste, ki nimajo svojega prevoza, na srečanja pripeljemo z društvenima kombijema, s prevozi pa nam pomagajo tudi sorodne organizacije.

POSVET S ŠTUDENTI ZDRAVSTVENE FAKULTETE

Sodelovanje s študenti tretjega letnika delovne terapije Zdravstvene fakultete in njihovo mentorico mag. **Alenko Plemelj** se nadaljuje tudi v letošnjem letu. Na začetku nekaj urnega sproščenega pogovora študente seznanimo s poslanstvom našega društva in krovne organizacije Zveze paraplegikov Slovenije, nato pa beseda teče predvsem o naših prostočasnih aktivnostih. Te so zelo različne in jih je težko opredeliti. Aktivnejši člani jih doživljajo po svoje, so pestrejšje in jim včasih že zmanjkuje časa. Starejši člani so večinoma doma

in prostočasne aktivnosti doživljajo podobno kot neinvalidni ljudje. Prosti čas zapolnijo z različnimi hobiji, branjem, gledanjem TV, s poslušanjem radia in mogoče obiskom kakšnih kulturnih prireditev. Za študente so zanimive tudi kratke predstavitve naših življenjskih zgodb. Posvete popestrimo z video posnetki in s fotografijami.

Menimo, da študentje na srečanjih z našimi člani dobijo vsaj približno sliko o življenju paraplegikov in tetraplegikov ter o njihovih prostočasnih aktivnostih.

Mentorica mag. Alenka Plemelj s prvo skupino šestih študentk (Foto: arhiv društva)

Z AVTOBUSI LPP NA OGLED BOTANIČNEGA VRTA

Naše društvo v maju vsako leto z Ljubljanskim potniškim prometom in študenti tretjega letnika delovne terapije Zdravstvene fakultete v Ljubljani pripravi skupno akcijo ogleda različnih znamenitosti v Ljubljani. Tokrat smo si 14. maja 2018 ogledali Botanični vrt na

lžanski cesti v Ljubljani, ki je bil ustanovljen pred dvestoosmimi leti. Do bližine vrta smo se iz različnih koncev Ljubljane pripeljali z mestnimi zelenci, od doma in nazaj pa so nas spremljale študentke delovne terapije. Invalidi namreč lahko že nekaj let zase in našega spremlje-

valca koristimo brezplačno urbano na vseh progah LPP. Naši člani, ki vse pogosteje koristijo brezplačne prevoze, so z uslugami LPP tudi vse bolj zadovoljni. Ob prihodu v Botanični vrt nas je sprejel vodič **Patrik Prša** in nas v dvournem vodenem ogledu podrobno seznanil s številnimi različnimi vrstami rastlinja. Najprej smo si ogledali tropski rastlinjak, kjer se bohotijo palme, bananovci, ananas, vanilija, bambus, kakavovec in kavovec, praproti in številne druge rastline, ki imajo rade tople razmere z veliko vlage.

Zunaj so že številni kaktusi, v polnem cvetju pa je rdeči in beli filokaktus. V Botaničnem vrtu je res kaj videti. Spoznali smo številne rastline in iz strokovne razlage vodiča izvedeli marsikaj novega. Ob ribnikih pa videli tudi povsem udomačene divje race, želve in žabe, ki živijo v sožitju z rastlinami. Preživeli smo lep in poučen dan, čeprav so ga nekoliko okrnili ledeni možje. Devet študentk, ki jih je spremljala predavateljica mag. Alenka Plemelj, pa si je pridobilo kar nekaj izkušenj iz življenja ljudi s poškodbo hrbtenjače.

V tropskem rastlinjaku (Foto: arhiv društva)

OZAVEŠČANJE MLADIH

Nesreče s poškodbo hrbtenjače se še vedno dogajajo, čeprav si tudi pri Društvu ljubljanske pokrajine prizadevamo, da bi jih bilo čim manj. Naše prizadevanje sloni predvsem na temeljih ozaveščanja mladih po izobraževalnih ustanovah. Menimo, da je opozoritev mladih na vzroke, ki so nas pripeljali na invalidski voziček, del našega poslanstva.

V tem času smo v marcu obiskali dijake gimnazije in srednje šole v Kočevju, aprila smo sodelovali na naravoslovnem dnevu na OŠ Gradec v Litiji, aprila smo obiskali tudi skupino **Levčki** v **Vrtcu Urša** v Domžalah, v maju pa OŠ Dragomelj.

Projekt »**Različnost je zakon**« pripravimo starostnim skupinam učencev primerno. Ob kratki predstavitvi društva s projekcijo aktualnih fotografij in komentarjem učence in njihove učiteljice opozorimo tudi na hude posledice, ki jih spremlja zlom hrbtenice in s tem poškodba hrbtenjače. Povemo naj, da so ob predstavitvi najbolj prisrčni prav

malčki iz vrtcev, pri katerih ni konca ne kraja pogovora o različnih manjših poškodbah, ki so jih sami že doživeli ali pa njihovi bližnji.

Seveda pa na teh srečanjih predstavimo tudi svetlejšo plat našega življenja, predvsem naše športne dosežke.

Učenci se po navadi poizkusijo v košarki na vozičkih in v igranju namiznega tenisa, na posebnem poligonu pa tudi z arhitekturnimi ovirami.

Program sofinancira Agencija RS za varnost prometa.

Vodja projekta Rok Bratovž s skupino Levčki (Foto: arhiv društva)

SPREJEM NOVIH ČLANOV

V društvenih prostorih smo 15. maja 2018 pripravili sprejem za nove člane, ki so se v zadnjem času včlanili v naše vrste. Prisotni so bili tudi njihovi socialni poverjeniki, ki jih bodo v prihodnje spremljali in jim svetovali pri morebitnih težavah. Predsednica društva Mirjam Kanalec in podpredsednica Mojca Burger sta

jim predstavili poslanstvo društva in socialne programe s kompenziranjem invalidnosti, osebno asistenco, prevozi, interesnimi dejavnostmi, športom in jih seznanili z ugodnostmi ter njihovimi pravicami. Novi člani so se v sproščenem pogovoru predstavili s svojo zgodbo in nam zaupali svoje težave, ki vsakega

paraplegika in tetraplegika še posebej pestijo na začetku povsem nove življenjske poti. V dobrem razpoloženju in veselem vzdušju smo jih povabili tudi k aktivnemu delu v društvu. Ob zaključku smo jim izročili naše akte in publikacije, da jih bodo doma v miru pregledali.

ŠPORT

ZAKLJUČEK KEGLJAŠKE LIGE Z JUBILEJNIM TURNIRJEM

Pokal kegljaške lige za sezono 2017/2018 je osvojila ekipa DP Celje, na 20. jubilejnem kegljaškem turnirju pa drugič zapored tudi prehodni pokal Občine Domžale.

Kegljačice in kegljači so ligo ZPS-Dom paraplegikov Pacug za sezono 2017/2018 s četrtim krogom zaključili 20. aprila 2018 na kegljišču v Kamniku. To je bil hkrati tudi 20. jubilejni kegljaški turnir za pokal Občine Domžale. Sklep-

no kegljaško tekmovanje je pripravilo Društvo paraplegikov ljubljanske pokrajine, kegljači pa so tekmovanje posvetili tudi prazniku Občine Domžale.

Na šeststезnem kegljišču v Kamniku se je za končne ekipe in posamične uvrstitve borilo 37 kegljačic in kegljačev iz sedmih pokrajinskih društev Zveze paraplegikov Slovenije. Tekmovali so v moški in ženski konkurenci ter v združeni konkurenci tetraplegikov in veteranov, na voljo pa so

imeli 120 lučajev – 60 na polno in 60 na čiščenje. Za pravilni potek tekmovanja in izračun rezultatov sta skrbela sodnika **Franci** in **Gregor Grubar**.

UVRSTITVE NA JUBILEJNEM TURNIRJU ZA POKAL OBČINE DOMŽALE

Jubilejni zmagovalni in prehodni pokal 20. turnirja je imel še poseben lesk. S 1.651 podrtimi keglji ga je drugič zapored osvojila ekipa DP Celje, druga je bila ekipa DP Ljubljana (1.628), tretja DP Novo mesto (1.615), četrta DP Maribor (1.587), peta DP Murska Sobota (1.491), šesta DP Koper (1.376), sedma pa DP Slovenj Gradec (1.300).

V najštevilčnejši moški konkurenci jubilejnega turnirja je keglje najuspešnejše podiral **Viktor Rupnik** – LJ (468), na drugo mesto se je zavihljal **Tone Kanc** – NM (451), na tretje pa **Miran Jernejšek** – MB (450).

Med kegljačicami je s 397 podrtimi keglji nekoliko presenetljivo slavila

Martina Glavič – NM, drugo mesto je osvojila **Senka Ivanišević** – LJ (353), tretje pa **Nataša Godec** – MB (334).

Tekmovanje kegljačev tetraplegikov in veteranov je organizator združil v eno skupino. Najboljši je bil **Emil Filipič** – KP (435), drugo mesto je osvojil **Henrik Plank** (404), tretje pa **Aleš Povše** (401) – oba CE.

Ob razglasitvi rezultatov se je vsem za sodelovanje zahvalila **Cvetka Štirn**, ki je imela tudi v jubilejnem turnirju v rokah vse organizacijske niti, v imenu organizatorja pa je kegljače in goste nagovorila predsednica društva **Mirjam Kanalec**. Pripomnila je, da naše društvo v letošnjem letu praznuje 40 let delovanja in da z Občino Domžale kar polovico tega obdobja zelo dobro sodelujemo. Občini se je zahvalila za vsestransko sodelovanje in podporo ter županu izročila plaketo. Plaketo je prejel tudi Zavod za šport in rekreacijo Domžale in Cvetka Štirn za trud pri organizaciji zahtevnih turnirjev. Priznanje so prejeli tudi nekateri pokrovitelji, za dvajsetletno podporo pa **Avto GP – Peter Govejšek s. p.**

Ob jubilejnem turnirju je župan Občine Domžale **Toni Dragar** izrekel dobrodoščilo, organizatorjem čestital za odlično organizacijo turnirja in na kratko predstavil številne aktivnosti ob

občinskem prazniku. Obljubil pa je vso podporo tudi v prihodnje. Dodamo naj, da je ob zaključku jubilejnega turnirja svoj prispevek dal tudi ansambel **Gamsi**.

Pokale in medalje so podelili: Toni Dragar, **Vera Vojska**, Mirjam Kanalec, **Pavla Sitar** in **Robert Žerovnik**.

Turnir so poleg glavnega pokrovitelja Občine Domžale, Zavoda za šport Domžale in Zveze paraplegikov Slovenije podprli še številni pokrovitelji, med drugim Občina Moravče.

Na jubilejnem turnirju je zmagal naš kegljač Viktor Rupnik. (Foto: arhiv društva)

Plaketa za Občino Domžale. Župan Toni Dragar nas vedno nasmeje. (Foto: arhiv društva)

POGAČNIKOV MEMORIAL Z MEDNARODNIM TURNIRJEM

Društvo paraplegikov ljubljanske pokrajine je 12. in 13. maja 2018 pripravilo 38. Pogačnikov memorial z 22. mednarodnim turnirjem v košarki na vozičkih. V športni dvorani **Edvarda Peperka** v Ljubljani se je za pokal odličnega športnika in organizatorja velikih tek-

movanj **Toneta Pogačnika** borilo šest ekip iz Avstrije, Rusije, Srbije, Črne Gore, Bosne in Hercegovine ter Slovenije.

V predtekmovanju so se ekipe v dveh skupinah pomerile za uvrstitve v nadaljevanje tekmovanja.

Rezultati skupine A: DP Ljubljana Mercator : KKK Singidunum (53 : 41), KK OSI Paramont : KKK Singidunum (26 : 49), DP Ljubljana Mercator : KK OSI Paramont (49 : 41).

Rezultati skupine B: Falkon Moskva : KIK Sana Sanski Most (38 : 62), ABSV LoFric Dolphins Wien : KIK Sana Sanski Most (20 : 81), ABSV LoFric Dolphins Wien : Falkon Moskva (21 : 75).

Naslednji dan so ekipe v zaključnem delu turnirja odigrale tekme za končne uvrstitve. V prvi tekmi sta se za peto

mesto pomerili zadnje uvrščeni ekipe iz predtekmovanja – ABSV LoFric Dolphins Wien in KK OSI Paramont. Boljša je bila avstrijska ekipa, ki je črnogorsko ekipo premagala z 48 : 28.

Drugouvrščeni ekipe predtekmovanja Falkon Moskva in KKK Singidunum sta se v naslednji tekmi borili za bronasto odličje. Ob polčasu so za sedem točk vodili ruski košarkarji, ki so z učinkovito igro nadaljevali, in tekmo dobili s 63 : 49. V finalni tekmi sta se na parket zapeljali neporaženi ekipe skupine A DP – Ljubljana Mercator in skupine B – KIK Sana in se udarili za pokal Toneta Pogačnika. Povedla je domača ekipa in polčas dobila z 31 : 25. DP Ljubljana Mercator je v nadaljevanju popustila, nasprotni ekipe dovolila, da je izenačila in povedla. Tudi v

V finalni tekmi je zmagala KIK Sana. (rumeni dresi) (Foto: Lutfi Abdullahu)

zadnji četrtini je bila KIK Sana močnejša, in sicer je z 61 : 53 ugnala ekipo organizatorja in osvojila pokal 38. spominskega tekmovanja Toneta Pogačnika.

Tekme sta vodila slovenska sodnika **Mitja Dečman** in **Nedžad Budimlić**, razglasili pa so tudi najboljšega strelca turnirja. Naslov si je priboril igralec ekipe **Maxim Polyakov** iz ekipe Falkon Moskva.

Ob razglasitvi rezultatov sta udeležence turnirja nagovorila predsednica društva Mirjam Kanalec in ljubljanski župan **Zoran Janković**, ki si je finalno tekmo tudi ogledal. Ekipam sta čestitala za dosežene uvrstitve, nato pa je župan predstavnikom najboljših ekip in najboljšemu strelcu podelil pokale. Organizacijske niti so bile pri izvedbi turnirja v rokah športnega referenta društva Roberta Žerovnika in njegovih sodelavcev.

Pogačnikovo spominsko tekmovanje je v besedi in sliki tudi tokrat spremljal zanimiv in ličen bilten v slovenskem in angleškem jeziku. Nekaj misli, ki so jih v biltenu med drugim zapisali, predse-

dnic družstva Mirjam Kanalec: »Med paraplegiki in tetraplegiki ima šport pri vnovičnem vključevanju v aktivno življenje pomembno vlogo. Zato me veseli in navdaja s ponosom, da se Društvo paraplegikov ljubljanske pokrajine ni izneverilo tradiciji in je letos znova organiziralo turnir v košarki na vozičkih, posvečen velikemu organizatorju **Tonetu Pogačniku**.«

Predsednik ZPS **Dane Kastelic**: »Po zaslugi Toneta Pogačnika in zanesenjakov, ki so vztrajno sledili njegovi ideji, si je danes šport paraplegikov v Sloveniji izboril pomembno mesto, predvsem pa je zelo dobro organiziran tudi po zaslugi Zveze paraplegikov Slovenije, ki letos praznuje 49 let organiziranega delovanja.«

Župan **Zoran Janković**: »Želim vam uspešno tekmovanje, hkrati pa vas vabim, da si vzamete čas za ogled naše prelepe Ljubljane, zame najlepšega mesta na svetu. Prepričan sem, da vas bo naše mesto navdušilo, v srce pa se vam bodo zagotovo usedle tudi naše meščanke in meščani, njihova prijaznost

in gostoljubnost pa vam bosta zagotovo ostali v lepem spominu.«

V biltenu so predstavljene tudi vse ekipe s fotografijami in zanimivosti mesta Ljubljana in pokrovitelji. Odmevni športni dogodek so podprli številni pokrovitelji.

Košarkarje sta nagovorila župan Zoran Janković in predsednica društva Mirjam Kanalec. (Foto: Lutfi Abdullahu)

ŠPORTNI UTRINKI

Šah – šahisti so ponovno osvojili ligaški prestol in prehodni pokal **Jožeta Radeja**. Imamo pa tudi najboljšega šahista v posamični konkurenci.

Curling – naši ekipi **DP Ljubljana 1** in **DP Ljubljana 2** sta na šestem državnem prvenstvu v curlingu na vozičkih osvojili prvo in drugo mesto, pa tudi v tretjevršeni ekipi **Basket** tekmuje večina naših igralcev. Na močnem turnirju v Velenju je bila naša ekipa (edina, ki tekmuje na invalidskih vozičkih) med dvanajstimi ekipami četrta. Ekipa društva tekmuje v **A** skupini.

Košarka – glede na dobro formo in dobre rezultate smo od naših košarkarjev pričakovali več. Na državnem prvenstvu so osvojili drugo mesto in prav tako na Pogačnikovem memorialu.

Streljanje – strelci našega društva so v ligaškem tekmovanju osvojili drugo mesto.

Kegljanje – kegljača našega društva **Viktor Rupnik** in **Slavko Ivancič** sta v svojih skupinah osvojila naslov državnega prvaka.

V imenu našega društva je pokal šahistov prevzel Ljubiša Gajić. (Foto: arhiv DP JZŠ)

“Včasih morate premagati bolečine in pospešiti takrat, ko bi navadno upočasnili. Kot duševna obremenitev je hitrejši maraton verjetno celo lažji od počasnega.”

Frank Shorter, maratonec

Janja Buzeti | Društvo paraplegikov Prekmurja in Prlekije

S PANONSKIH RAVNIC

Zapišem lahko, da je letošnja pomlad naše društvo v glavnem zaznamovala s čebelami. Poleg razglasitve 20. maja za svetovni dan čebel, ki smo ga skupaj z ostalimi slovenskimi čebelarji prvič obeležili na slavnostni prireditvi v Žirovnici, smo člani in sodelavci društva ponosni še na eno pridobitev; v Društvu paraplegikov Prekmurja in Prlekije smo dobili nekaj, česar nima še nihče – prvi učni čebelnjak, prilagojen za delo z invalidi, ki je last Zveze paraplegikov Slovenije. Ponosni, da stoji na sedežu našega društva, smo zavihali rokave in se skupaj – saj veste, v slogi je moč – pripravljali na slavnostno otvoritev ter predajo čebelnjaka svojemu namenu.

Noršinska cesta 14
9000 MURSKA SOBOTA

Spletna stran:
dppp.si

E-pošta:
drustvo.p.i.p@siol.net

MEDENA PRAVLJICA V DRUŠTVU PARAPLEGIKOV PREKMURJA IN PRLEKIJE

Kot že zapisano, smo v našem društvu v sredo, 25. aprila 2018, praznovali svečano otvoritev **prvega učnega čebelnjaka na svetu, prilagojenega za delo z invalidi**, ki ponosno stoji v neposredni bližini društva.

Na slovesnosti je zbrane med drugimi nagovoril tudi mag. **Dejan Židan**, minister za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, ki je povedal, da čebelarstvo v Sloveniji ni gospodarska ali industrijska panoga, ampak je način življenja. Kajti na svetu ni druge države, kjer bi bil vsak 200. človek čebelar. Slavnostni govorniki so bili še: dr. **Aleksander Jevšek**, župan Mestne občine Murska Sobota, **Dragica Bac**, generalna direktorica Direktorata za invalide, vojne veterane in žrtve vojnega nasilja, **Boštjan Noč**, predsednik Čebelarke zveze Slovenije, **Dane Kastelic**, predsednik Zveze paraplegikov Slovenije, **Ljubo Janežič**, predsednik Sekcije čebelarjev na ZPS ter **Stanko Novak**, predsednik Društva paraplegikov Prekmurja in Prlekije. Po slavnostnih nagovorih in kulturnem programu, ki ga je povezovala ga. **Valerija Šömen**, sta kaplan **Andrej Lažeta** in duhovnik

Leon Novak blagoslovila čebelnjak. Sledila je še majhna pogostitev, na kateri smo se lahko posladkali z različnim

medenim pecivom ob zvokih ansambla Vinski bratje. In tako je bil čebelnjak predan svojemu namenu.

S kulturnim programom in slavnostnim prerezom traku so čebelnjak predali svojemu namenu. (Foto: Branko Barič)

20. MAJ – SVETOVNI DAN ČEBEL

V nedeljo, **20. maja** 2018, je pod vasjo Breznica v Občini Žirovnica potekala obeležitev **prvega svetovnega dneva čebel**, ki je bil razglašen na pobudo Slovenije.

Svečane slovesnosti so se udeležili tudi **naši čebelarji: Slavko Dunaj, Dušan Slana in Ljubo Janežič**, ki so od predsednika Čebelarke zveze Slovenije Boštjana Noča prejeli majhen pok-

lon ter čestitke predsednika Republike Slovenije **Boruta Pahorja** ob odprtju prvega učnega čebelnjaka, prilagojenega za delo z invalidi.

STROKOVNO SREČANJE – ZAPOSLOVANJE OSEB Z INVALIDNOSTMI

URI-SOČA, Center za poklicno rehabilitacijo (CPR), Enota Murska Sobota je v četrtek, 19. aprila 2018, na sejmu sodobnega zdravstva Medical v Gornji Radgoni organizirala strokovno srečanje na temo Zaposlovanje oseb z invalidnostjo, ki ga je vodila **Mira Nemec**, koordinatorica URI-SOČA, Enote Murska Sobota.

V prvem delu srečanja so nas pozdravili predstavniki uprave Pomurskega sejma **Janez Erjavec**, vodja CPR **Jasmina Plavšič** ter predsednik sveta za invalide v MOMS **Branko Gornjec. Tomaž Čučnik** iz Ministrstva za delo, družino in socialne zadeve nas je seznanil z veljavno zakonodajo s področja zaposlovanja oseb s posebnimi potrebami. Izpostavil je predvsem Zakon o zaposlitveni rehabilitaciji in zaposlovanju invalidov.

Tatjana Dolinšek, koordinatorica projekta »Prehod mladih na trg dela«, je predstavila projekt, komu je namenjen in kateri so njegovi cilji. Izpostavila je problematiko vključevanja mladih na trg dela, kjer je še posebej ranljiva skupina mladih s posebnimi potrebami. Sama vidi problem vključevanja v neučinkovitem sodelovanju med institucijami s področja šolstva, zaposlovanja, socialne in zdravstva. Ko mladi po končanem šolanju ostajajo doma, ker zanje ni primernih delovnih mest, izgubljajo svoj delovni potencial. Zato želijo s projektom vplivati na čim večjo socialno vključenost mladih s posebnimi potrebami. Med govorniki je bila tudi **Ksenija Šterman**, dr. med., spec. med. dela, prometa in športa na URI-SOČA, ki je spregovorila o poklicni

Med govorniki je bil tudi predstavnik Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, **Tomaž Čučnik**. (Foto: Janja Buzeti)

orientaciji mladostnikov s kroničnimi obolenji. Pri usmeritvi posameznega mladostnika s posebnimi potrebami je potrebno oceniti njegove individualne zmožnosti za delo, upoštevati njegove želje in sposobnosti, njegovo zdravstveno stanje, kajti samo tako bo lahko delo opravljal do upokojitve in se pri tem njegovo zdravstveno stanje zaradi samega delovnega procesa ne bo poslabšalo.

V drugem delu srečanja pa smo lahko na konkretnih primerih spoznali proces vključevanja mladih v okvir projekta Prehod mladih s posebnimi potrebami na trg dela. Primere sta ponazorila strokovna delavca za projekt na URI-Soča – CPR Murska Sobota, **Denis**

Mencigar in **Barbara Kološa**.

V zaključnem delu srečanja je Mira Nemec predstavila še zaposlitvene možnosti mladih s posebnimi potrebami v Pomurju. Povedala je, da so se te izboljšale z veljavo Zakona o zaposlitveni rehabilitaciji in zaposlovanju invalidov ter da je vključevanje na trg dela v prvi vrsti odvisno od posameznikove motivacije za delo, njegovih interesov in pričakovanj. Prav tako je pomembna podpora okolja in seveda sodelovanje z delodajalci in zavodi. Ob koncu se je vsem zahvalila za udeležbo in nas povabila v halo A, kjer so svoje izdelke in storitve predstavljali številni ponudniki medicinskih pripomočkov in storitev, zdravil ter sodobne digitalizacije.

PO NAPETEM FINALU V ŠNOPSU KONČNO DOBILI ZMAGOVALCA

Na sedežu Društva paraplegikov Prekmurja in Prlekije je potekal medgeneracijski turnir v kartanju šnopsa. Kljub nizkim zunanjim temperaturam je bilo v društvu precej vroče, ko se je 16 tekmovalcev pomerilo v kartanju šnopsa. Pred samim začetkom tekmovanja je zbrane pozdravil športni referent društva **Franč Borovnjak**. Sledilo je žrebanje parov in pričetek tekmovanja. Po osemurnem tekmovanju smo končno dobili zmagovalca. Zmagovalec letošnjega turnirja je bil **Anton**

Društvene prostore so napolnili ljubitelji kartanja šnopsa. (Foto: Branko Barič)

Simonič, ki je v izjemno napetem finalu z 2 : 1 premagal drugouvrščenega Franca Borovnjaka. Tretjeouvrščen je bil Dušan Slana. Prvi trije najboljši tekmovalci so za nagrado prejeli medalje.

STRELCI S 4. KOLOM LIGE ZPS ZAKLJUČILI STRELSKO SEZONO ZA LETO 2018

21. marec 2018 je potekal v znamenju zaključka strelske lige. Društvo paraplegikov Prekmurja in Prlekije je organiziralo 4. kolo lige ZPS v streljanju z zračnim orožjem in tako zaključilo strelsko sezono za leto 2018. Tekmovanja, ki je potekalo v prostorih TVD Partizan v Murski Soboti, se je udeležilo 27 strelcev iz sedmih regijskih društev ZPS.

Za pravilen potek sta skrbela sodnika **Štefan Balaško** in **Štefan Majc**.

V strelski sezoni 2018 je v konkurenci paraplegikov **prvo mesto** osvojil naš član **Jožef Franc**, ki je premagal drugo uvrščenega **Srečka Petkovška** iz DP Podravja in tretjevrščenega **Zdenka Lileka** iz DP Istre in Krasa. Več o tem pa v rubriki športa.

Domača ekipa strelcev DPPP že nekaj let ostaja nepremagljiva. (Foto: Branko Barič)

FRANC BOROVNJAK DOBITNIK PLAKETE ŠPORTNE ZVEZE MURSKA SOBOTA ZA LETO 2018

Na letni skupščini Športne zveze Murska Sobota je bil med dobitniki plakete za leto 2018 tudi naš član Franc Borovnjak, ki je že več kot 30 let zaslužen za sodelovanje društva v športnih panogah, tako na tekmovalnem kot organizacijskem področju. Je športni referent v Društvu paraplegikov Prekmurja in Prlekije, dolgoletni tekmovallec v različnih športnih panogah, od atletike, streljanja z zračnim orožjem, izjemen kegljač in strasten ribič.

Med podeljevalci nagrad so bili župan MOMS dr. **Aleksander Jevšek**, predsednik Športne zveze Murska Sobota **Andrej Gomboši** in sekretar Športne zveze Murska Sobota **Goran Gutalj**.

Iskrene čestitke Francu Borovnjaku ob prejemu plakete.

Član Franc Borovnjak prejel priznanje Zveze za šport Murska Sobota za dolgoletno sodelovanje društva na športnem področju. (Foto: Tonček Gider)

S PERŠAKOVIM MEMORIALOM RIBIČI PRIČELI Z RIBOLOVNO SEZONO 2018

V četrtek, 17. maja 2018, je Društvo paraplegikov Prekmurja in Prlekije skupaj z Zvezo paraplegikov Slovenije organiziralo 7. memorialno tekmo v spomin na ustanovitelja in prvega predsednika zveze, **Ivana Peršaka**. Hkrati z memorialom je potekalo tudi 1. kolo lige ZPS v športnem ribolovu.

Sredi prečudovite narave prekmurskih ravnin se je zbralo 25 ribičev iz sedmih regijskih društev ZPS, ki so svoje ribiške spretnosti, predvsem pa srečo, preizkusili na ribniku v Gradišču pri Murski Soboti. Po štiriurnem tekmovanju, na katerem ni manjkalo niti sonca niti dežja, so sodniki Ribiške družine Gornja Radgona stehali ulov in ribe vrnili v ribnik.

Sledila je razglasitev rezultatov in podelitev nagrad najboljšim ribičem, ki jo je

izvedel športni referent našega društva Franc Borovnjak. Ta se je ob koncu srečanja vsem skupaj zahvalil za tako številčno udeležbo na tradicionalnem memorialu in jim zaželel dober ulov tudi v prihodnje.

Naslov najboljše ekipe tokratnega tekmovanja v športnem ribolovu je prejela ekipa DP Podravja, ki si je prislužila najmanj kazenskih točk (7 k. t.). Na drugem mestu ji je sledila ekipa DP jugozahodne Štajerske (10 k. t.), tretjevrščen pa je bila domača ekipa DP Prekmurja in Prlekije, ki so jo sestavljali Slavko Dunaj, **Vencéslav Bezjak** in **Silvester Križanič** (11 k. t.).

Najtežja mreža v posamezni konkurenci, ki je tehtala 12.100 gramov, je bila last **Rudija Centriha** iz DP jugozahodne Štajerske, ki je poleg medalje prejel tudi

prehodni pokal. Tik za njim sta bila **Valentin Grilc** iz DP Koroške z 10.750 grami težko mrežo ter **Zdenko Lilek** iz DP Podravja, z 8.750 gramov težkim ulovom. Vsem športnikom čestitamo za osvojene dosežke in jim želimo veliko uspeha tudi v prihodnje.

Ekipa DP Podravja je slavila na letošnjem 7. Peršakovem memorialu. (Foto: Branko Barič)

PLANICA – PRAZNIK VSEH

V mesecu marcu je Zveza za šport invalidov Slovenije – Paraolimpijski komite (ZŠIS-POK) skupaj s partnerji letos prvič organizirala ogled finala svetovnega pokala v smučarskih skokih v Planici za gibalno ovirane, pod sloganom Planica – praznik vseh. Tako si je lahko vsak dan (22., 23. in 25.) deset invalidov na vozičkih ter njihovih spremljevalcev brezplačno ogledalo polete s posebnega platoja tik ob skakalnici. Vabilu smo se odzvali tudi mi in se v nedeljo, 25. marca, v zgodnjih jutranjih urah odpravili proti dolini pod Poncami, da bi z bučnim navijanjem spodbujali naše orle. Čeprav naši skakalci niso dosegli tako dobrih rezultatov kot pred nekaj leti, pa smo vseeno lahko veseli in ponosni, da jih imamo. Ob koncu poletov nas je obiskal še slovenski skakalec **Domen Prevc**.

Ambasadorji projekta so bili **Gal Jakič**, **Jernej Slivnik**, **Tanja Cerkvenik**, **Barbara Meglič** in **Veselka Pevec**.

Ob tej priložnosti se vsem, ki so nam omogočili ogled smučarskih skokov v Planici, iskreno zahvaljujemo.

Ob koncu poletov nas je s svojim obiskom počastil Domen Prevc. (Foto: Branko Barič)

Nekoč je nekdo zapisal: »Narava ni nikdar izdala srca, ki jo je ljubilo.« Zato ne izdajmo mi nje. Poskrbimo, da bodo naše čebele zdrave in ohranimo njihov obstoj, kajti od njih je odvisen tudi naš obstoj. Ni potrebno, da za to postanemo čebelarji ali posebni strokovnjaki. Dovolj je že zavedanje, da si ne delijo z nami tega planeta samoumevno, ampak so tu, da izpolnjujejo svoje poslanstvo. Zato jih ne uničujemo, ampak poskrbimo, da nam bodo še naprej pridno nabirale med, predvsem pa naj nam bodo za vzgled, kajti pridnost bogati, pogum nas utrdi, enotnost nas napravi močne.

Pa naj medi!

Aleksander Grum in Matej Boltar | Društvo paraplegikov severne Primorske

IZ DOLINE SOČE

Ko se končno začnejo daljšati in topliti dnevi in zagrmijo prve spomladanske nevihte, za številna društva napoči tudi sezona občnih zborov.

Tudi severnoprimorski paraplegiki smo se prebili skozi svoj Zbor članov; brez posebnih pretresov in grmenja smo potrdili poročila o delu in sprejeli načrte za prihodnje delovanje društva. Tudi po zaslugi zbiranja predlogov med člani društva in referenti za posamezna področja delovanja se nam v bodoče obeta kar nekaj novih aktivnosti – od športnih do kulturnih in izobraževalnih, seveda pa se vmes najde tudi kaj takega, kar je namenjeno predvsem zabavi.

V preteklih tednih smo se tako dvakrat odpravili do dvorane v Stožicah – uživali smo na koncertih skupine **Bijelo dugme** in šarmantnega **Enriqueja Iglesiasa**. V društvu smo prisluhnili potopisnemu predavanju o Južni Ameriki in dobri dve uri občudovali fotografije iz

Čila, Bolivije in Peruja. Organizirali smo zeliščarsko delavnico, na kateri nam je predstavnik zavoda Gost razložil veliko zanimivega in koristnega o zeliščih in njihovi uporabi – poskusili smo tudi različna peciva z zelišči. Predavanje bomo v bližnji prihodnosti nadgradili z obiskom zeliščnega vrta v Grgarskih Ravnah, kjer v prostorih zavoda Gost zelišča tudi predelujejo. Razmišljamo še o nabavi mize za namizni tenis, iščemo prostor za igranje biljarda, kolesarimo in se potepamo – kot v nadaljevanju razložita Janko in Matej – in še in še.

Nekoliko se zatika pri zbiranju sredstev za nov kombi, kar pravzaprav niti ni bilo nepričakovano. Predstavniki občin pravijo, da razumejo potrebo društva po novem kombiju in se načeloma tudi strinjajo s tem, da bi občine pomagale

Matej Boltar

GREMO NA MORJE!

Letošnja težko pričakovana otoplitev se je krasno uskladila s prvomajskimi prazniki. Prikolico sva s sodelavcem **Igorjem** začela postavljati ravno še pravi čas, da je pripravljena za sprejem prvih majskih gostov. Delo nama je šlo dobro

od rok, začela sva v sredo, že v četrtek pa sva popoldne dobila okrepitve: na pomoč je priskočil **Klavdij** z družino in v petek je bila parcela že nared.

Koledarček z rezervacijami prikolice je praktično v celoti zaseden, kar kaže, da

Janko Černigoj

GREMO V SEMIČ!

Kot vsako leto se je skupinica Primorcev tudi letos odpravila na krajši oddih v Semič. Vreme nam je bilo naklonjeno, tako da smo vseh pet dni večinoma lahko preživel na prostem. Podnevi smo raziskovali Belo krajino, zvečer pa smo si zakurili ogenj in si spekli kaj dobrega za pod zob. V dobri družbi je prijala tudi do-

bra kapljica in ob glasbi smo nadaljevali pozno v noč.

Dnevi so kar prehitro minevali in kar naenkrat je napočil dan, ko je bilo treba pospraviti in počistiti za sabo, spakirati svoje stvari in se odpraviti domov. Hvala Zvezi paraplegikov Slovenije, ki nam je omogočila bivanje v Semiču!

DRUŠTVO PARAPLEGIKOV

SEVERNE PRIMORSKE

Rejčeva 5
5000 NOVA GORICA

Spletna stran:
društvo-go-para.si

E-pošta:
društvo.paraplegikov@siol.net

financirati nakup – seveda pa se zatakne pri podrobnostih: kdo bo koliko prispeval, po kakšnih merilih določiti višino prispevka, kako upravičiti strošek med proračunskimi postavkami ... Ker pa smo že od samega začetka vedeli, da bo zbiranje sredstev dolgotrajen proces, smo oboroženi s potrpežljivostjo, zato bomo nadaljevali.

Prvomajski prosti dnevi že tradicionalno pomenijo uvod v razmišljanje o poletju in o "tazaresnih" počitnicah. Tudi z nami ni nič drugače in v tem duhu smo tudi poskrbeli za ureditev počitniške prikolice, ki nas čaka v ankaranskem kampu.

je zanimanja za letovanje v Ankaranu precej, obenem pa je to tudi pohvala za nas, ki za prikolico entuziastično skrbimo. Vaše veselje je namreč tudi naše.

Prijetem dopust vsem, kadarkoli in kjerkoli že boste!

"V lastnem znoju ni še nihče utonil."

Lou Holtz

Matej Gruden

GREMO KOLESARITI!

Kolesarska odprava ob reki Soči (Foto: Matej Gruden)

V soboto popoldne smo se zbrali na parkirišču v Solkanu, pripravljeni na kolesarjenje po tako imenovani soški kolesarski poti. Bili smo kar pisana družina: **Marko** kar z navadnim vozičkom (nikomur ni bilo jasno, kako bo zmogel), **Klavdij, David in Janko** s pripetimi baterijskimi »motorini«, jaz s kolesom in pomočjo baterije ter trije spremljevalci, **Lučka, Damijana in Igor** z navadnimi kolesi. Vsi smo bili že pripravljeni na štart, le naše **Mirjam** še ni bilo od nikoder. Čez par minut pokliče njen mož in pove, da jo je na poti do parkirišča zbil kolesar – ki je bil povrh vsega še reševalec! Sreča v nesreči? No ja, ni se začelo ravno najbolje ...

Mirjam je šla na urgenco šivat glavo, mi

pa smo si nadeli čelade in se odpravili na pot. Najprej smo zapeljali čez Solkanski cestni most, takoj zatem pa je sledil spust do reke Soče. Teh 500 metrov je kar strmih in je treba biti previden. V nadaljevanju je šlo malo gor, malo dol, na srečo pa smo naslednjih 6 kilometrov kolesarili v senci Sabotina in ob prelepi Soči brez kakršnih koli težav.

Potem pa »svetovna znamenitost«! Ne, to ni bil Solkanski železniški most z največjim kamnitim lokom na svetu, ta je že zdavnaj ostal za nami. Govorim o stopnicah na kolesarski poti! Si predstavljate? Kakšni veleumi so trasirali to pot, da niso mogli najti boljše rešitve kot postaviti stopnice na sredo kolesarske poti?

Vendar se nismo dali. Po ocenjevanju položaja in kratkem premisleku je padla odločitev: motorje snamemo z vozičkov, spremljevalci v akcijo, najbolj pogumen pred stopnice! In je šlo! Počasi in previdno, a čez 15 minut smo bili vsi spodaj, živi in zdravi.

Brez daljših postankov smo prevozili še naslednjih 10 kilometrov do Anhovega, kjer nas je že čakal šofer s kombijem – in s sendviči. Medtem ko smo jedli, klepetali in snovali nove podobne podvige, smo ugotovili, da smo nedaleč od pokopališča, kjer počiva naša nedavno preminula članica. Takoj smo bili enotni, da gremo obiskat njen grob. Pot je tik pred cerkvijo zelo strma, na samem vhodu na pokopališče pa je kar visoka stopnica. S pomočjo spremljevalk smo premagali tudi to in se še enkrat poslovili od naše **Zorice**.

Sledil je še spust nazaj do parkirišča, kjer smo se naložili v kombi in odpeljali nazaj proti Solkanu. Med potjo smo se pogovarjali o tem, da je bila izkušnja kljub vsemu zanimiva in da jo bo treba kmalu ponoviti na isti ali kateri drugi kolesarski poti. Izvedeli smo tudi, da z Mirjam ni nič hujšega – vseeno pa bomo zbrali nekaj »šoldkov«, kot temu pravi ona, in ji priskrbeli kolesarsko čelado!

V Solkanu, kjer smo pred nekaj urami začeli pot, smo se prijetno utrujeni hitro poslovili in se odpravili vsak proti svojemu domu.

Sredi kolesarske poti – stopnice! (Foto: Matej Gruden)

Barbara Slaček, Miran Jernejšek in Jože Globokar |
Društvo paraplegikov Podravja

S TOTEGA EKA

Le še ljubljansko društvo paraplegikov, poleg našega seveda, ima omejeno število mandatov vodstva društva. V praksi to pomeni, da lahko član društva le dvakrat kandidira za enak položaj v organe društva. Tako smo zaradi teh omejitev letos po izteku osemletnega mandata Alfredu Lasetzkemu izvolili novo vodstvo in tudi novega predsednika Borisa Klepa. Z novim predsednikom pa so se zgodile že tudi mnoge novosti.

Barbara Slaček VOLILI IN IZVOLILI

Minila so štiri leta. Ne, minilo je osem let. Osem let, ki jih je društvo mirno preplulo pod taktirko **Alfreda Lasetzkega**. Alfred svoje delo v dobrobit članov nadaljuje kot novoizvoljeni namestnik predsednika, član Upravnega odbora društva in predstavnik društva v Skupščini Zveze paraplegikov Slovenije. Mesto predsednika pa je za prihodnja štiri leta namenjeno **Boristu Klepu**, ki je bil, poleg še treh kandidatov, za to funkcijo z veliko večino izvoljen na letošnjem Zboru članov, ki je bil hkrati tudi volilni, udeležilo pa se ga je 53 članov in članic. Zbor članov je tokrat premierno in dobro pripeljal do konca **Janez Raišp**.

Alfred torej še ni rekel zadnje, vseeno pa se mu zahvaljujemo za strpnost, preudarnost in čas, ki ga je namenil

Alfred je bil predsednik, ki je s svojo mirnostjo in preudarnostjo v društvo vnašal pozitivno energijo. Alfi, hvala! (Foto: Peter Gavez)

Še preden se je na Zboru članov izvolilo novo vodstvo, so resorni referenti podali svoja poročila o delu v letu 2017. (Foto: Peter Gavez)

društvu, in ga naslednikom zapustil v dobri kondiciji.

Poleg Alfreda in Borisa je od marca dalje **Upravni odbor** društva v sestavi: **Janez Raišp, Jelka Vidovič, Robert Krček, Igor Flucher** in **Franc Nerat**.

Nadzorni odbor sestavljajo: **Majaž Antlej, Marija Kerec** in **Damjan Herček**. Nadomestna člana sta **Franc Bračič** in **Igor Erman**.

V **komisijo za imenovanja in volitve** so izvoljeni: **Barbara Slaček, Branko Šenkiš** in **Marjan Štibler**. Nadomestna člana sta **Franc Bračič** in **Milena Kavnik**.

Člani **disciplinske komisije** so: **Bogdan Petek, Maksimilijan Brunčič** in **Franci Simonič**. Nadomestni članici pa **Afrodita Arifaj** in **Nataša Mesarec**.

V **Skupščini Zveze paraplegikov**

Slovenije bodo naše društvo zastopali **Boris Klep, Alfred Lasetzky** in **Barbara Slaček**.

Pred samim pričetkom volitev in preden so bili stari organi društva razpuščeni, so morali podati še poročila o delu v letu 2017. Zbrane je nagovoril tudi predsednik Zveze paraplegikov **Dane Kastelic**, ki se je Alfredu zahvalil za korektno sodelovanje z našo krovno organizacijo in smelo vodenje podravskega društva. V znak zahvale mu je v imenu zveze podaril simbolično darilo. Novemu vodstvu pa je zaželel dobro delo in dobro sodelovanje. Zboru članov je prisostvovala tudi direktorica Doma paraplegikov **Jana Rožaj**, ki je predstavila letošnji program obnovitvene rehabilitacije v Pacugu in program IZI.

Lackova cesta 43
2000 MARIBOR

Spletna stran:
društvo-para-mb.si

E-pošta:
dp.podravja@gmail.com

»Drage sočlanice, dragi sočlani in ostali podporniki našega društva,

pred nami je leto, ki je in bo prineslo številne novosti. Za naslednja štiri leta ste na rednem letnem Zboru članov Društva paraplegikov Podravja izvolili svoje predstavnike. Pred vsemi nami je nova pot. Na tej poti se bomo morali spopasti tudi s številnimi izzivi in dobro uporabiti vse naše zmožnosti, ki niso majhne. Borili se bomo, da bo naše društvo stalo na trdnih temeljih še mnogo let. Imamo potrebna znanja, sposobnost, dovolj dejavnosti in dobre volje. Sočutje, solidarnost in prostovoljstvo naj bodo naše družbene vrednote tudi vnaprej. Bodimo odločni in strpni. Le skupaj bomo uspeli.«

Boris Klep,
predsednik Društva paraplegikov Podravja

Miran Jernejšek

UREDILI OKOLICO IN GALERIJSKO SOBO

Pri Društvu paraplegikov Podravja ne mirujemo, saj se nenehno kaj dogaja. Naša dekleta so zelo dejavna na kuharskih srečanjih, v priročni kuhinji društvenih prostorov pripravljajo odlične dobrote, ki sem jih bil deležen že kar nekajkrat. Ne čudi me, da je vse tako dobro, saj so prisotne le starejše članice, za katere vemo, da so dobre in izkušene gospodinje. V svoje vrste bi morale pritegniti mlajše članice, katerim bi bogato znanje in izkušnje starejših prišlo še kako prav in bi se marsičesa naučile.

Sedaj, ko nas je po dolgi zimi in mrzlem vremenu končno obsijalo sonce in malo ogrelo naš planet, je veliko aktivnosti usmerjenih v Osek. Pripravili smo lepo zalogo drv, ki jih bomo kurili v našem domu, kajti do sedaj je kurjenje z drvmi edini način ogrevanja Paracentra Osek. Uredila in očistila se je okolica doma, prav tako pa se je uredila tudi notranjost. Pri tem so aktivno sodelovali naši najbolj aktivni člani, na pomoč nam je priskočilo tudi nekaj naših prijateljev, ki simpatizirajo z našim društvom. Najnovejša pridobitev v domu pa je galerijska soba. Naš največji prostor, v katerem se največ zadržujemo, smo opremili z galerijskimi letvicami. Odločili smo se, da bo ta soba namenjena razstavljanju slik

slikarjev Zveze paraplegikov. Zaželeno je, da bi razstavljali vsi slovenski slikarji paraplegiki. Razvrstili naj bi se dve razstavi na leto, ena v času naših kolin (okoli 1. maja), druga v času golažijade (v jeseni), to je čas, ko se v Paracentru Osek zbere največ ljudi. Otvoritev prve razstave je bila letos 1. maja, na ogled pa jo je postavil tvorec ideje o galerijski sobi **Miran Jernejšek**. Njegove slike so bile na ogled v mesecu maju.

Pričakujemo torej sledečega razstavljalca, ki bi na ogled postavil svoja dela v času golažijade. Sedaj nas čaka veliko aktivnosti tako na področju športa, kakor tudi na področju kulture, skratka na vseh aktivnostih, ki jih goji Društvo paraplegikov Podravja. Pričakujemo, da bo na vseh srečanjih prisotnih čim več naših članov, predvsem tistih, ki so nehote prišli v naše vrste pred kratkim časom.

Kar nekaj pridnih rok je dva dni pospravljalo in čistilo ter Paracenter Osek predalo v poletno uporabo vsem. (Foto: Boris Klep)

Miran Jernejšek KOLINE V OSEKU

Medtem ko v času prvomajskih praznikov vsi hitijo na morje ali v hribe, smo si paraplegiki DP Podravja v tem času omislili koline. Tokrat se je ta dogodek zgodil že šestič zapored. Kar nekaj članov in naših simpatizerjev se zbere v Oseku že dan prej, da bi pripravili vse, kar je potrebno. Dela je veliko in če je več ljudi, je delo toliko lažje in se tudi prej opravi. Treba je zakuriti peči, pripraviti veliko vroče vode ter ogromno velikih posod. Pujsa kupimo pri našem članu, njegov sin (po potrebi tudi mesar) pa nam s pomočjo svoje pridne žene prašiča obdela tako, kot je treba. Pujsa da iz kože in razreže na manjše kose, ostalo pa potem pripravimo sami, tako iz pujsa nastanejo pečenice, krvavice, ocvirki in seveda okusne pečenke, skratka vse dobrote, znane v času kolin. Naslednji dan se nam pridruži še več članov, za katere pripravijo dobro prvomajsko kosilo. Tudi tako se lahko spominjajo in si polepšajo 1. maj tisti, ki drugače ne gredo nikamor. Vse, kar se od kolin ni pojedlo, smo

lepo pospravili v zamrzovalno skrinjo. Vse to se bo porabilo ob naših delovnih akcijah, ki so potrebne v Paracentru Osek in pa ob drugih programih, ki se tam izvajajo. Ob teh dogodkih si hrano največkrat pripravimo sami in vse to še kako prav pride. Čeprav je dela veliko, nas takšna akcija združuje. Srečamo se tudi s tistimi, katerih zaradi zdravja

ali kakšnih drugih razlogov ne vidimo celo leto ali še več časa. Da so takega dogodka veseli, se vidi na nasmejanih obrazih in v sproščenih klepetih med člani. Letos nam je služilo tudi čudovito vreme in smo lahko uživali na prijetnem soncu v prekrasni naravi. Upamo, da se bo tradicija kolin obdržala in se nadaljevala še v prihodnjih letih.

Prvomajsko kosilo v naravi (Foto: arhiv društva)

Miran Jernejšek 4. TURNIR V KEGLJANJU ZA POKAL OBČINE SLOVENSKA BISTRICA

Tudi letos je kegljaška sekcija DP Podravja organizirala turnir v kegljanju. Turnir je namenjen počastitvi praznika Občine Slovenska Bistrica, ki svoj dan praznuje 12. marca. V tem času se odvijajo razne športne in kulturne prireditve in v sklopu teh dni tekmujejo tudi kegljači paraplegiki. Turnir finančno podpre Občina Slovenska Bistrica in njen župan dr. **Ivan Žagar**. Prav tako nam na pomoč priskoči podjetje Impol ter Zavod za šport Slovenska Bistrica, še posebej direktor zavoda **Marjan Štimec**, ki je bil tudi sam odličen športnik, metalec krogle. Turnir kegljanja je potekal 19. marca na kegljišču Športnega zavoda Slovenska Bistrica. Nastopilo je pet ekip: DPP Maribor I, Maribor II, Novo mesto, Ljubljana in Slovenj Gradec.

Iz neznanih razlogov ostale regije na turnirju niso želele sodelovati. Razumemo regijo Murske Sobote, ki je imela na ta dan občni zbor, a se je eden od njihovih kegljačev odločil, da bo

na turnirju vseeno sodeloval. Kakšno prednost prinaša domače kegljišče, se je pokazalo tudi tokrat, saj so domačini pobrali skoraj vsa odličja.

Rezultati kegljanja so bili sledeči:

EKIPNO

1. mesto Maribor I – 2006 podrtih kegljev
2. mesto Maribor II – 1637 podrtih kegljev
3. mesto Novo mesto – 1625 podrtih kegljev
4. mesto Ljubljana
5. mesto Slovenj Gradec

ŽENSKO

1. mesto **Marija Kerec** (MB) – 489 podrtih kegljev
2. mesto **Nataša Godec** (MB) – 422 podrtih kegljev
3. mesto **Martina Glavič** (NM) – 422 podrtih kegljev

Ker je bil rezultat Nataše in Martine izenačen, pri kegljanju šteje boljše čiščenje, pri čemer je bila Nataša v veliki prednosti.

MOŠKI

1. mesto **Franc Simonič** (MB) – 536 podrtih kegljev
2. mesto **Janez Janžič** (MB) – 512 podrtih kegljev
3. mesto **Miran Jernejšek** (MB) – 469 podrtih kegljev

TETRAPLEGIKI

1. mesto **Kristjan Žunko** (MB) – 452 podrtih kegljev
2. mesto **Viktor Čuček** (MB) – 360 podrtih kegljev
3. mesto **Janez Kokalj** (LJ) – 338 podrtih kegljev

Na našem turnirju ni ločene veteranske skupine, saj velika večina paraplegikov tekmovalcev že krepko dosega vete-

Z leve: Janko Koren, Marija Kerec in Zdenko Lilek (Foto: arhiv društva)

ranska leta ali pa so že čisto blizu teh. Turnir je korektno vodil sodnik, ki je tudi član predsedstva kegljaške zveze in tudi odličen tekmovalac, **Ivo Kunčič**. Do sedaj je vodil vse štiri tekme turnirja in za to gesto smo mu še posebej hvaležni. Upajmo, da se bo turnir nadaljeval, saj je edini, ki ni v sklopu lige. Društvo paraplegikov Podravja si pridružujemo pravico nastopa v konkurenci dveh domačih ekip in vseh domačih tekmovalcev. Na koncu turnirja nas je obiskal tudi predstavnik občine, namestnik

župana **Stanislav Mlakar**, ki je podelil pokale in priznanja ter nam obljubil, da bo Občina Slovenska Bistrica še naprej podpirala turnir in tudi druge športe invalidov.

Turnir se je končal s kosilom, in sicer tudi tokrat v Domu starejših občanov, kjer nas vedno prijazno sprejmejo, šef kuhinje **Iztok Burlak** pa nam zmeraj pripravi odlično hrano. Po veseli debati so vsi prisotni tekmovalci obljubili, da se na turnirju srečamo tudi prihodnje leto.

Jože Globokar

1. LIGAŠKO TEKMOVANJE V ATLETIKI NA POLJANAH V MARIBORU

Prvo kolo 23. ekipnega tekmovanja v atletiki je 18. maja 2018 na atletskem stadionu Poljane v Mariboru pripravilo Društvo paraplegikov Podravja. Udeležilo se ga je 33 atletov iz petih pokrajinskih društev Zveze paraplegikov Slovenije. Tekmovanje je potekalo v osmih disciplinah – met diska, kopja in kija, suvanje krogle in vožnja na 100, 200, 400 in 800 metrov. Najboljši rezultat je dosegel **Jože Flere** v metu diska v skupini F51, za met 10.69 m je prejel 811,69 točk. Po prvi tekmi je vodstvo prevzela ekipa DP

jugozahodne Štajerske. Prvo tekmovanje v letošnji ligi je vodila sodniška služba pod vodstvom **Moje Ritlop Vrbovšek**. Razmere za tekmovanje so bile primerne.

Ekipne uvrstitve:

DP jugozahodne Štajerske – 4.875,88 točk;
DP Koroške – 4.563,20 točk;
DP ljubljanske pokrajine – 3.528,37 točk;
DP Podravja – 3.307,02 točk;
DP Prekmurja In Prlekije – 3.037,55 točk.

Prvo kolo lige v atletiki je zaznamovala vijolična barva. (Foto: Boris Klep)

ŠE MALO VSEGA DRUGEGA

Poleg vseh dogodkov, s katerimi smo vas obširneje seznanili, smo v pomladnih mesecih počeli še marsikaj drugega. Za naše članice smo ponovno pripravili lep sprejem in druženje ob dnevu žena. Naši športniki so se udeležili devetih Športnih iger invalidov Maribora 2018.

Aktivno smo sodelovali na teku Wings for Life v Račah, ki ga je prijavila in organizirala naša članica Barbara Slaček. Naš Aktiv žena je poskrbel, da tekači niso odšli lačni, aktivni pa smo bili tudi v smislu sodelovanja, saj se je kar sedem naših članov pridružilo teku.

V prostorih društva smo organizirali topopisno predavanje »Brez nog po svetu naokrog«, ki ga je izvedel **Simon Šerbinek**. Simon nam je skozi številne fotografije orisal, kako je z gledališko predstavo "Mahmud" gostoval v Jordaniji in Libanonu, vmes pa se okopal v Mrtvem morju.

Pod okriljem mag. **Mateja Bezgovška** smo izvedli strokovno predavanje. Mag. Bezgovšek ima več kot 10 let izkušenj s področja naravnih proizvodov, predstavil pa nam je najstarejšo zeliščno tradicijo spagiriko – starodavni postopek priprave izvlečkov iz rastlin.

Člani so se udeležili še otvoritve prvega

V Zagrebu je sodelovalo pet ekip. Zmagovalna pa je lahko le ena. (Foto: Boris Klep)

učnega čebelnjaka za invalide na vozičkih v Prekmurju. Udeležili so se tudi dneva mobilnosti, ki ga je organizirala Zveza paraplegikov Slovenije na Vranskem. Članice Aktiva žena so si privoščile Spa dan v Thermani Laško.

Košarkarji so se ob počastitvi obletnice vojne za domovino mudili na 19. turnirju "Bljesak 2018" v Slavonskem Brodu. Na turnirju so nastopile še ekipe s Hrvaške (Brod 1, Brod 2 iz Sl. Broda in Kostrena iz Kostrene), Bosne in Hercegovine (KIK Zmaj iz Gradačca) in Avstrije (RSV Carinthian Broncos iz Celovca). Konec maja pa so na tekmi trojk na Trgu Bana Jelačića v Zagrebu, v sklopu 17. »Festivala jednakih možnosti«, osvojili prvo mesto.

Bivalnik v Ankaranu že dva meseca gosti sonca in morja željne. V dneh, ko prebirate te vrstice, se v Paracentru Osek, v sodelovanju z OŠ Sveta Trojica, izvaja pravi indijanski teden. Vas zanima? Malo še potrpite.

KOŠARKA

Jože Globokar | Zaključno košarkarsko tekmovanje lige ZPS Ormega MM

DRŽAVNI PRVAK JE DP NOVO MESTO

Po šestih kolih v sezoni 2017/2018 so se 14. aprila 2018 štiri najboljše slovenske košarkarske ekipe v organizaciji ZŠIS-POK pomerile za naslov državnega prvaka. Laskavi naslov je v športni dvorani v Medvodah osvojila ekipa DP Novo mesto, ki je v finalni tekmi premagala DP Ljubljana Mercator. Tretje mesto je osvojila DP Maribor, četrto pa lanskoletni prvak DP Celje Thermana.

Vtekma za uvrstitve v finalne nastope je DP Ljubljana Mercator najprej premagala DP Celje Thermana (66 : 49), zatem pa DP Novo mesto še DP Maribor (74 : 42).

Za bronasto odličje sta se pod koši srečali poraženki predtekmovanja, DP Maribor in lanskoletni prvak DP Celje Thermana. Boljšo igro so prikazali Mariborčani, ki so Celjane porazili z rezultatom 65 : 50.

Naslov državnih prvakov si je v finalni tekmi priborila DP Novo mesto. V nervozni tekmi z veliko zgrešenih metov je dolenski ekipa ugnala DP Ljubljana Mercator z rezultatom 59 : 56.

Tekme sta spremljala delegat **Milan Lukan** in vodja športa pri Zvezi paraplegikov Slovenije **Gregor Gračner**,

sodila pa **Nedžad Budimlić** in **Smiljan Kereži**.

V razširjeni slovenski ligi **ZPS Ormega MM**, kjer je med petimi slovenskimi moštvi tekmovala tudi avstrijska ekipa RSV Kärnten, je prvo kolo v Rib-

nici pripravila DP Ljubljana Mercator, drugo v Laškem DP Celje Thermana, tretje v Novem mestu DP Novo mesto, četrto RSV Kärnten v Wolfsbergu, peto DP Maribor v Miklavžu na Dravskem polju, šesto pa v Trziču DP Kranj.

Naslov državnih prvakov je osvojila ekipa DP Novo mesto. (Foto: arhiv zveze)

Jože Globokar | Regionalna NLB Wheel liga

PRVAK NLB WHEEL LIGE JE PETIČ ZAPORED KKI VRBAS

Z zaključnimi tekmami se je 8. aprila 2018 v novomeški športni dvorani Marof končalo tekmovanje regionalne NLB Wheel lige. Naslov prvaka lige je v 10., jubilejni sezoni 2017/2018, osvojila KKI Vrbaš, ki je v finalni tekmi premagala Castelvechio. Tretja je bila KIK Zmaj, četrta KIK Una Sana, peta RBB Flinkstones, šesta ZŠIS-POK, sedma pa KKI Zagreb.

Vletošnji sezoni je v dveh skupinah in treh rednih kolih tekmovalo sedem ekip. Po ena iz Avstrije, Italije, Slovenije in Hrvaške, tri pa iz Bosne in Hercegovine. Skupina

A je tekme odigrala v Sesvetih pri Zagrebu (HR), Banja Luki in Bihaću (BiH), skupina **B** pa v Gradiscu (I), Gradačcu (BiH) in Grazu (A).

Za končne obračune sta se pod koši

v kvalifikacijski tekmi najprej srečali KKI Zagreb in RBB Flinkstones. Povedli so Hrvati, nekaj časa vodili, nato pa popustili. V zadnjih minutah sta bili ekipi izenačeni, z nekoliko več športne

Petič zapored je slavila KKI Vrbas.
(Foto: Drago Perko)

sreče pa so z dramatičnim zaključkom slavili Avstrijci (53 : 51).

V tekmi za peto mesto sta se pomerili RBB FlinkStones in ZŠIS-POK, ki je silovito začela in že v prvih štirih napadih povedla za devet točk. V nadaljevanju je avstrijska ekipa strnila vrste in v tretji četrtini izenačila in povedla. Toda Slovenci so se pobrali, nadoknadili razliko devetih točk, povedli za sedem in kljub temu nesrečno zgubili s 53 : 54. Za bronaste kolajne sta v tretji tekmi zaigrali KIK Una Sana in KIK Zmaj. Boljša je bila KIK Zmaj, ki je nadigrala ekipo iz Gradačca, in zmagala z rezultatom 69 : 53.

V finalni tekmi sta se za prehodni pokal in naslov prvaka lige 2017/2018 udarila nekajletna rivala KKI Vrbas in Castelvechchio, v kateri igrajo kar trije slovenski košarkarji. Obe ekipi sta prikazali za razred boljšo igro, predvsem v obrambi. Prvi polčas je dobila KKI Vrbas (28 : 23), ki je s prikazano igro nadaljevala, in tekmo suvereno zaključila z rezultatom 67 : 46. S tem je že petič

zapored osvojila prehodni pokal in naslov prvaka lige.

Tekme so ob tehničnem delegatu **Milanu Lukanu** vodili: **Saša Lakič** (A), **Dražen Štrok** (HR) in **Mitja Dečman** (SLO).

Športnemu dogodku v Novem mestu sta svoj pečat s pozdravnim nagovorom in s čestitkami za borbene igre ter dobre rezultate dodala tudi legendi slovenske košarke – aktualni trener Krke **Simon Petrov** in športni direktor kluba Žoltasti troti **Matjaž Smodiš**.

Ob zaključku finalnih tekem in razglasitvi rezultatov se je za sodelovanje v regionalni ligi in pri organizaciji posamičnih kol vsem zahvalil vodja lige **Gregor Gračner**. V imenu organizatorja Zveze paraplegikov Slovenije je košarkarje nagovoril podpredsednik **Damjan Hovnik** in ob čestitkah nekaj misli namenil tudi sodelovanju na mednarodnem športnem področju. Prav vsem se je zahvalil za sodelovanje v ligi, še posebej pa generalnemu pokrovitelju **Novi ljubljanski banki**. Vodja novomeške poslovne enote NLB d. d. **Simona Bregar** pa se je v pozdravnem nagovoru organizatorjem zahvalila za organizacijo odmevne športne prireditve in pripomnila, da je v naše športno udejstvovanje vložena ogromno truda.

Prehodni pokal za prvo mesto, pokale za posamične uvrstitve in medalje sta najboljšim podelila Simona Bregar in Damjan Hovnik. Pokal je prejel tudi

najboljši strelec lige **Enes Kamberović** (151) – KIK Zmaj.

Nova ljubljanska banka (generalni pokrovitelj) je tudi letos prijetno presenetila in podarila dva košarkarska vozička. Prejela sta jih **Haris Hasanagić** – KIK Una Sana in **Elvir Modronja** – KKI Vrbas.

Na nove vozičke sta sedla Haris Hasanagić in Elvir Modronja. (Foto: Lutfi Abdullahu)

Ob zaključku lige se za podporo zahvalujemo tudi mediju Kosarka.si.

NLB WHEEL LIGA IMA NOVO SPLETNO STRAN

Na naslovu www.nlbwheel.com si lahko ogledate novo spletno stran Regionalne NLB Wheel lige. Stran v osnovnih zavikih ponuja vrsto informacij in podatkov o sestavi lige in tekmovanjih. Novice, lestvice in rezultati posamičnih kol so urejeni ažurno, predstavljene so vse ekipe z imeni igralcev in drugimi, ki vodijo ligo. Posebej bogata je galerija fotografij, prikazana po sezonah v desetletnem obdobju.

Nova podoba spletne strani lige NLB Wheel
(Foto: arhiv zveze)

Finalna tekma (Foto: Lutfi Abdullahu)

KEGLJANJE

Jože Globokar | Zaključek kegljaške lige ZPS – Dom paraplegikov Pacug

NAJBOLJŠI V KEGLJAŠKI LIGI V SEZONI 2017/2018

V sezoni 2017/2018 so kegljači odigrali štiri ligaške kroge. S prvim krogom in Magdičevim memorialom so ligo ZPS – Dom paraplegikov Pacug odprli na kegljišču v Radencih, drugi krog so posvetili Stanku Grnjaku in ga odigrali v Ravnah na Koroškem. Tudi tretji krog je bil posvečen kegljaču, ki so ga v spomin Petru Zdovcu odigrali v Celju.

V letošnji ligi je tekmovalo osem ekip, za končne uvrstitve pa so šteli rezultati vseh štirih krogov. Kegljaško ekipo so sestavljali štirje kegljači, s tem da je med njimi tekmoval kegljač tetraplegik ali kegljačica. Pripomnimo pa naj, da nekatere ekipe niso nastopile na vseh štirih tekmovanjih.

V sezoni 2017/2018 je pokal ligaškega zmagovalca osvojila ekipa DP Celje (6.957), pokal za drugo mesto DP Maribor (6.768), za tretje pa DP Murska Sobota (6.305). Četrta je bila DP Slovenj Gradec (5.595), peta DP Novo mesto (4.577), šesta DP Ljubljana (4.550), sedma DP Koper (2.633), osma pa DP Nova Gorica (2.388).

V letošnji sezoni je v treh krogih v posamični konkurenci največ kegljev

Vodja športa pri zvezi Gregor Gračner (levo) in predsednica DP Ljubljana Mirjam Kanalec (desno) s predstavniki najboljših ekip lige (Foto: arhiv društva DPLJ)

podrl **Roman Hrzenjak** – CE (1.423), srebrno odličje je osvojil **Viktor Rupnik** – LJ (1.400), bronasto pa **Miran Jernejšek** – MB (1.381).

Naslov najboljške kegljačice lige

2017/2018 si je priborila **Marija Kerec** – MB (1.242), druga je bila **Martina Glavič** – NM (1.130), tretja pa **Marta Janežič** – MS (1.082).

Med kegljači tetraplegiki je naslov kegljača letošnje lige osvojil **Aleš Povše** – CE (1.333), drugi je bil **Henrik Plank** – CE (1.283), tretji pa **Damjan Hovnik** (1.197).

V skupini veterani so tekmovali starejši kegljači. Med njimi je bil najboljši **Franc Borovnjak** – MS (1.104), drugo mesto je osvojil **Franc Kuhelj** – NM (1.027), tretje pa **Marjan Romih** – CE (992).

Za uspešen zaključek tekmovanja je pokrovitelj kegljaške lige **Dom paraplegikov Pacug** člane zmagovalne ekipe nagradil z enodnevni bivanjem in koriščenjem uslug v domu v Pacugu.

Kegljači zmagovalne ekipe DP Celje (Foto: arhiv društva DPLJ)

Lutfi Abdullahu | Državno prvenstvo v kegljanju

V CELJU SO SE ZBRALI NAJBOLJŠI KEGLJAČI

Na desetsteznem kegljišču Golovec v Celju je 12. maja 2018 potekalo državno prvenstvo Slovenije v kegljanju za invalide za sezono 2017/2018. Tekmovanja se je udeležilo 60 kegljačic in kegljačev, ki so nastopili v sedmih različnih tekmovalnih kategorijah. Med njimi tudi 19 kegljačev iz šestih pokrajinskih društev Zveze paraplegikov Slovenije.

V moški konkurenci v kategoriji **KT** (tetraplegiki), kjer so nastopili lažje gibalno ovirani tetraplegiki, se je naslova državnega prvaka veselil **Slavko Ivančič** iz DP Ljubljanske pokrajine, ki je podrl 407 kegljev. Drugo mesto je osvojil **Aleš Povše** iz DP jugozahodne Štajerske s 400 podrtimi keglji, tretje pa je bil **Kristijan Žunko** iz DP Podravja (377).

V kategoriji **KP** (paraplegiki) je s 443 podrtimi keglji zmagal **Viktor Rupnik** iz DP Ljubljanske pokrajine, na drugo mesto se je zavihtel **Igor Kasnik** iz DP Koroške (430), tretji pa je bil **Anton Kanc** iz DP Dolenjske, Bele krajine in Posavja (428).

Med kegljačicami je v kategoriji **KPŽ** (ženske parapleginje) naslov državne prvakinja osvojila **Nataša Godec** iz DP Podravja, ki je podrla 388 kegljev. Druga je bila **Martina Glavič** iz DP Dolenjske, Bele krajine in Posavja (355), tretja pa **Marija Kerec** iz DP Podravja (347). **Marta Janežič** iz DP Prekmurja in Prlekije, ki je edina tekmovala v kategoriji **KTŽ** (ženske tetrapleginje), je podrla 325 kegljev.

Organizator in izvajalec tekmovanja je bila Zveza za šport Slovenije – Paraolimpijski komite, njen predstavnik pa **Igor Malič**. Za pravičen potek je poskrbela sodniška služba iz domačega kegljaškega kluba.

Najboljši v kategoriji tetraplegiki
(Foto: arhiv društva DPJZŠ)

NAMIZNI TENIS

Lutfi Abdullahu | Slovenska namiznoteniška reprezentanca na turnirju v Italiji

BRON ZA SLOVENSKO NAMIZNOTENIŠKO DVOJICO

V Italijanskem Lignanu je od 14. do 18. marca 2018 potekal močan mednarodni turnir v namiznem tenisu, ki se ga je udeležila tudi Slovenija. Slovenska namiznoteniška reprezentanca, ki jo vodi trener Darko Kojadinovič, je dosegla zelo dobre rezultate.

DOLINARJEVA IN MEGLIČEVA KLONILI V POLFINALU

V posamični konkurenci je največ pokazala **Andreja Dolinar**, ki je v predtekmovalju premagala Britanko **Shackleton** in Italijanko **Ragazzini**. V četrtfinalu je porazila še Srbkinjo **Matičev**, v polfinalu pa je izgubila proti Nemki **Sandri Mikolaschek**.

Barbari Meglič je zmanjkalo nekaj športne sreče in je ostala brez četrtfinala, **Luka Trtnik** pa je tekmovanje zaključil že

v osmini finala.

V ekipni konkurenci je slovenska dvojica Dolinar & Meglič prišla vse do polfinala, tam pa je z 0 : 2 klonila proti dvojcu iz Nemčije, kar je bilo dovolj za bronasto odličje. Luka Trtnik je v ekipnih bojih združil moči s Slovakom **Tomasom Valachom**, s katerim sta si z dobrimi partijami priigrala finale, kjer ju je z 0 : 2 porazila Ukrajina.

Slovenska namiznoteniška reprezentanca
(Foto: ZŠIS-POK)

STRELJANJE

Jože Globokar | Strelska pomlad na mednarodni ravni

SVETOVNO PRVENSTVO ZA STRELCE INVALIDE

V južnokorejskem mestu Cheongju je od 4. do 12. maja potekalo šesto svetovno prvenstvo v streljanju za invalide. Pod vodstvom trenerke Polone Sladič in njenega pomočnika Aleša Kosmača je sodelovala tudi okrnjena slovenska parastrelska reprezentanca: Franček Gorazd Tiršek, Franc Pinter in Damjan Pavlin. Zaradi bolezni je doma ostala Veselka Pevec, strelci pa so tokrat ostali brez medalje.

Za las jo je zgrešil Tiršek, ki je v skupini R4 – zračna puška stoje, osvojil četrto mesto, peti je bil v streljanju z malokalibrsko puško leže, kjer je tekmoval prvič, šesto mesto pa je osvojili v skupini R5 – zračna puška leže. Vsekakor so to v hudi svetovni konkurenci odlični rezultati. Legenda med našimi strelci Pinter je v skupini R1 – zračna puška stoje osvojil 15. mesto. Verjetno bi se razpletlo drugače, če bi naši strelci nastopili v ekipni tekmi SH2, kjer že nekaj let osvajajo prva mesta.

Naša okrnjena reprezentanca na svetovnem prvenstvu (Foto: arhiv Sladič)

ZLATO IN SREBRO ZA TIRŠKA NA SVETOVNEM POKALU ZA STRELCE

V mestu Al Ain v Združenih arabskih emiratih je od 19. do 28. marca potekalo tekmovanje v svetovnem pokalu za strelce invalide. Pod vodstvom trenerke Polone Sladič in njenega pomočnika Aleša Kosmača so barve Slovenije branili: Veselka Pevec, Franček Gorazd Tiršek, Franc Pinter in Damjan Pavlin.

Blestel je Franček Gorazd Tiršek (SH2), ki je z vrhunskim streljanjem zmagal v obeh kvalifikacijah, v disciplini leže (R5) pa le za 0,5 kroga zgrešil svetovni rekord. V finalnem nastopu je najprej v disciplini stoje (R4) osvojil srebrno medaljo, v nadaljevanju tekmovanja pa v disciplini leže (R5) zmagal s prednostjo celega kroga. To je v tako izenačeni konkurenci izjemen rezultat. Tiršek je nastopil tudi v streljanju z MK puško leže (R9) in si samo z dvema treningoma (na prizorišču) pristreljal MQS, ki mu omogoča nastop na svetovnem prvenstvu. Za streljanje z MK puško so se v našem taboru odločili zato, ker je z lanskim letom postala olimpijska disciplina.

Franc Pinter SH1 je v svoji paradni

disciplini (zračna puška stoje) nastopal z vročino, a se vseeno uvrstil v finale. Posebno smolo pa je imela Veselka Pevec, ki je zbolela še pred svojim prvim nastopom. Zaradi visoke vročine in os-

labelosti ni nastopila na nobeni tekmi. Škoda, ker je bila odlično pripravljena, posledično pa škoda tudi za ekipni nastop, kjer naša trojica (Pevec, Tiršek, Pavlin) redno osvaja prva mesta.

Zlata medalja za našega vrhunskega strelca (Foto: Polona Sladič)

Jože Globokar | Strelska pomlad na nacionalni ravni

DRŽAVNO PRVENSTVO V STRELJANJU Z ZRAČNIM OROŽJEM

Na strelišču v Ljubljani je 21. aprila 2018 potekalo državno prvenstvo v parastrelstvu za leto 2018 in naši strelci so posegli po odličnih rezultatih. Na tekmovanje so se uvrstili številni strelci, ki so nastopili v različnih tekmovalnih razredih in z različnim zračnim orožjem, med njimi tudi strelci pokrajinskih društev Zveze paraplegikov Slovenije. Tekmovanje je potekalo v organizaciji Zveze za šport invalidov – Paraolimpijski komite, za izračun rezultatov in pripravo biltena je skrbela sodniška služba z Elviro Valant na čelu, vodil pa ga je Igor Malič.

UVRSTITVE STRELCEV PARAPLEGIKOV IN TETRAPLEGIKOV

Serijska puška

Med našimi strelci s serijsko puško v skupini SH1 je prvo mesto osvojil **Jožef Franc** – MS (370), tretji je bil **Franc Pinter** – MB (348), četrti pa **Nejc Stakne** – CE (329). V skupini SH2 je bil s tretjim mestom najboljši **Slavko Dunaj** (364), na četrto mesto se je uvrstil **Venčeslav Bezjak** (359), na peto pa **Leon Jurkovič** (358) – vsi MS. V ženski konkurenci v skupini SH2 je **Vesna Novak** – CE (320) osvojila 11. mesto.

Standardna puška

Strelci so tekmovali tudi s standardno

puško. Med strelci paraplegiki v skupini SH1 je bil najboljši **Franc Pinter** – MB (610,5), tretje mesto je osvojil **Franc Jožef** – MS (598,1). V skupini SH2 je strellec **Franček G. Tiršek** – CE (630,8) osvojil prvo mesto.

Zračna pištola

V streljanju z zračno pištolo SH1 je bil najboljši strellec **Ivica Vukadin** – KR (513,0).

Nacionalna kategorija

V nacionalni kategoriji je ekipa naših strelcev (Dunaj, Jurkovič, Bezjak) s seri-

jsko puško nastopila samo v kategoriji SH2 in s 1.081 krogi med osmimi ekipami prepričljivo osvojila prvo mesto.

Prekmurski strelci na državnem prvenstvu
(Foto: arhiv ZŠIS)

STRELCI SKLENILI LIGAŠKO TEKMOVANJE

Na strelišču TVD Partizan v Murški Soboti so 21. marca 2018 strelci s 4. kolom sklenili ligaško tekmovanje ZPS. Tekmovanje je v organizaciji Zveze paraplegikov Slovenije pripravilo Društvo paraplegikov Prekmurja in Prlekije, udeležilo pa se ga je 27 strelcev iz sedmih pokrajinskih društev zveze.

V sezoni 2017/2018 so strelci prvo kolo v izvedbi DP Ljubljanske pokrajine odstreljali 6. januarja 2018 na Vidmu. Slavili so organizatorji. V drugem kolu, ki so ga 20. januarja na strelišču v Ankaranu pripravili strelci DP Istre in Krasa, je zmagala ekipa DP Murška Sobota. Tretje kolo je 2. februarja na strelišču v Slovenski Bistrici pripravilo DP Podravja. Ponovno so zmagali prekmurski strelci, skupni uspeh pa ponovili tudi v zadnjem, četrtem kolu.

Četrto kolo – Murška Sobota.

Po pričakovanju je zmagala ekipa DP Murška Sobota (1105), druga je bila DP Koper (974), tretja pa DP Ljubljana (954).

V posamični konkurenci skupine SH1 je prvo mesto osvojil **Jožef Franc** – MS (374), drugo **Zdenko Lilek** – MS (348), tretje pa **Nejc Stakne** – CE (335).

V skupini SH2, kjer težje gibalno ovirani tetraplegiki streljajo z naslonom, so prva mesta osvojili domači tekmovalci. **Leon Jurkovič** je bil prvi (370), **Franc Baum** drugi (361), **Slavko Dunaj** pa tretji (361).

Tudi tokrat so strelci tekmovali v streljanju z zračno pištolo. Najboljši je bil **Ivica Vukadin** – KR (516), drugo mesto je osvojil **Robert Žerovnik** – LJ (402), tretje pa **Franc Borovnjak** – MS (390).

Končni rezultati lige:

Po štirih kolih je naslov ligaškega prvaka osvojila DP Murška Sobota (4347), drugo mesto je osvojila DP Ljubljana (3887), tretje pa DP Celje (3778).

V moški konkurenci v skupini SH1 je v štirih kolih največ krogov dosegel **Jožef Franc** – MS (1117), na drugo mesto se je zavihtel

Srečko Petkovšek – KP (1022), na tretje pa **Zdenko Lilek** – MB (1017).

Med težje gibalno oviranimi strelci tetraplegiki so bili v letošnji sezoni v skupini SH2 najuspešnejši prekmurski strelci. Prvo mesto je osvojil **Leon Jurkovič** (1099), drugo **Slavko Dunaj** (1092), tretje pa **Franc Baum** (1082).

V streljanju z zračno pištolo je v pretekli sezoni najboljše rezultate dosegel **Ivica Vukadin** – KR (850), drugo mesto je osvojil **Robert Žerovnik** – LJ (614), tretje pa **Franc Borovnjak** – MS (390).

Za izračun rezultatov in pravičen potek tekmovanja sta skrbela sodnika **Štefan Balaško** in **Štefan Majc**. Ob zaključku strelske lige je strelce s čestitkami nagovoril predsednik DPPP **Stanko Novak**, nato pa z društvenim referentom za šport, Francem Borovnjakom, in vodjem strelske lige, Robertom Žerovnikom, podelil medalje in pokale.

ŠAH

Jože Globokar | Zaključek šahovske lige in 23. Radejev memorial

OBA POKALA OSVOJILI ŠAHISTI DP LJUBLJANA

Društvo paraplegikov Dolenjske, Bele krajine in Posavja je 8. maja 2018 v svojih prostorih že tradicionalno pripravilo sklepno šahovsko tekmovanje v ligi ZPS-GRADDEX za sezono 2017/2018. Društvo je 4. kolo lige posvetilo tudi 23. memorialu Jožeta Radeja.

Za kar najboljše uvrstitve v posamični in ekipni konkurenci se je tokrat pomerilo devetnajst šahistk in šahistov iz petih pokrajinskih društev zveze. Pred tekmovan-

jem je arbirer **Ludvik Cvirn** obrazložil pravila in potek tekmovanja, nato pa so tekmovalci odigrali sedem krogov po švicarskem sistemu in pravilih FIDE (dodatek za pospešeni hitropotezni

turnir). Igralci so imeli za posamične »partije« za razmišljanje in poteže na voljo deset, težje gibalno ovirani tetraplegiki pa dvanajst minut.

REZULTATI LIGAŠKEGA TEKMOVANJA 2017/2018

V sezoni 2017/2018 so šahisti v organizaciji Zveze paraplegikov Slovenije odigrali štiri kola. Prvo so z Brezovnikovim memorialom odigrali v Podcerkvi, drugo v Celju, tretje v Naklem, zaključno četrto pa z Radejevim memorialom v Novem mestu.

Po seštevku rezultatov vseh štirih krogov je naslov ligaškega prvaka v sezoni 2017/2018 že šestič zapored premočno osvojila DP Ljubljana (56,0), druga je bila DP Celje (45,5), tretja DP Koper (45,0),

Predstavniki najboljših ekip v ligaškem tekmovanju (Foto: Gregor Koprivc)

četrta DP Maribor (30,0), peta DP Novo mesto (23,5), šesta pa DP Kranj (3,5). Dodamo naj, da nekatere ekipe niso nastopile v polni postavi.

REZULTATI SPOMINSKEGA TEKMOVANJA

Kar nekaj pokrajinskih društev Zveze paraplegikov Slovenije eno od šestih ligaških tekmovanj posveti tudi v spomin na svojega zaslužnega športnika. Društvo paraplegikov Dolenjske, Bele krajine in Posavja že 23 let šahovski turnir posveča svojemu odličnemu šahistu in prvemu predsedniku društva, **Jožetu Radeju**.

Rezultati so šteli samo za posamične uvrstitve.

Prehodni pokal in zlato medaljo je osvojil **Ljubiša Gajič** – LJ (6), srebrno medaljo je za drugo mesto prejel **Janko Koren** – NM (5), bronasto za tretje mesto pa **Franc Ivenčnik** – CE (5).

Ob zaključku ligaškega tekmovanja je šahistke in šahiste s čestitkami za osvojenega mesta nagovoril vodja športa pri Zvezi

paraplegikov Slovenije **Gregor Gračner** in se organizatorjem zahvalil za vzorno organizacijo posamičnih kol. Udeležence sklepnega šahovskega ligaškega in memorialnega tekmovanja pa je pozdravil tudi podpredsednik društva in športni

referent **Mirko Sintič**, nato pa zmagovalcu podelil prehodni pokal. Medalje je najboljšim šahistom spominskega tekmovanja podelila **Anica Radej**, pokale za ligaško tekmovanje pa vodja šahovske lige **ZPS-Gradex – Jasmin Sabljakovič**.

Predstavniki najboljših ekip v ligaškem tekmovanju (Foto: Gregor Koprivc)

KOLESARJENJE

Jože Globokar | Srečanje ročnih kolesarjev

KLOBASARJENJE

V Podcerkvi je 19. maja 2018 Zveza paraplegikov Slovenije v sodelovanju z Zavodom Ars Viva organizirala že tradicionalno 4. srečanje ročnih kolesarjev.

Letos je bilo udeležencev malo manj (20) kot v preteklih sezonah, čemur sta botrovala slaba vremenska napoved in bolezn. Ročni kolesarji so se zapeljali po cestah Loške

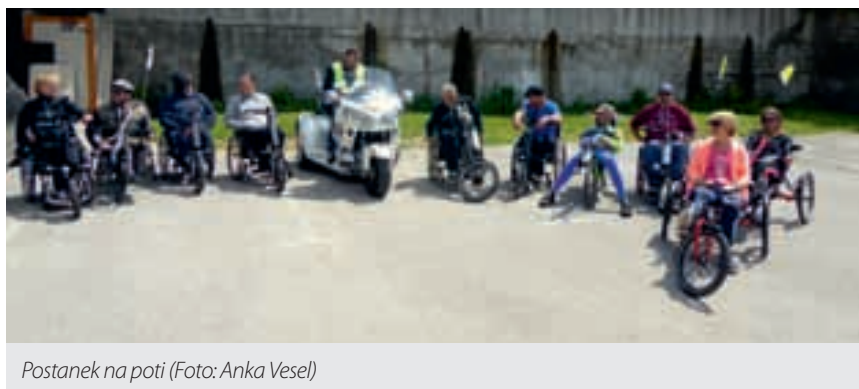
do Podcerkve. Kolesarjenje v idiličnem podeželju ponuja prečudovite razglede, prav tako pa gibanje na svežem zraku koristi psihofizičnemu počutju vsakega izmed nas.

In so startali. (Foto: Anka Vesel)

doline do Cerčniškega jezera, nato pa pot nadaljevali čez Gorenje Jezero do vasi Goričice in čez naselje Dane nazaj

Preizkusili so tudi nova ležeča kolesa in električne priklope, ki jih je Zavod Ars Viva pridobil s projektom »Skupaj

Postanek na poti (Foto: Anka Vesel)

Super tandem – Urša in Anka
(Foto: Anka Vesel)

zmoremo več». Nova pridobitev je zbrane ročne kolesarje navdušila, saj bo obogatila kolesarsko ponudbo in ponudila možnost kolesarjenja tudi tistim, ki si ne morejo privoščiti nakupa prilagojenega kolesa.

V vožnji teh koles sta se v tandemu preizkusili tudi direktorica hostla **Urša Telič Miler** in odlična ročna kolesarka **Anka Vesel**, ki priporočata, da si vzamete čas in se z ročnim kolesom podate na kakšno kolesarsko pot po Podcerkvi in okolici.

Druženje se je v prijetnem vzdušju ob zvokih kitare hitro prevesilo v pozno popoldne.

ATV

Jože Globokar | 5. ATV zbor tokrat na Primorskem

ODLIČNO PRIPRAVLJEN ZBOR ATV MOTORISTOV

Motoristi ATV sekcije pri Zvezi paraplegikov Slovenije so se 5. maja 2018 na petem ATV zboru zbrali na Primorskem. Vreme vsakič pogojuje taka srečanja in več dni so tokratni organizatorji z Jordanom Ušajem, ki je imel v rokah vse organizacijske niti, spremljali vremensko napoved, ki je napovedovala muhasto vreme.

Naši motoristi, ki so navajeni vseh mogočih razmer, so bili nastanjeni na turistični kmetiji **Košuta** v Vitovljah. Doživeli so lep sprejem, za dobrodošlico pa je **Jordan** ponudil svoj kruh in salamo. Večer so zaključili s prijetnim druženjem in izmenjavo, predvsem motorističnih izkušenj. **Adolf Košmrlj** je opisal svojo avanturo po puščavi v Tuniziji, ki sta jo doživela s sinom, ter prikazal zanimiv video posnetek.

Naslednji dan so motoristi v ranih urah pozajtrkovali domače dobrote s kmetije Košuta ter pričakali še druge udeležence. Odpravili so se proti Krasu, navkreber proti oddajniku na Trstelju. Od tam se z višine 643 m ponuja prekrasen pogled na Tržaški zaliv in celo do očaka Triglava.

Drugi postanek so imeli na osmici pri **Abramu** v Svetem pri Komnu. Po pokušini domačih dobrot so se napolnili proti znamenitemu Štanjelu, nato pa pot nadaljevali po dolini reke Branice do Vrabč, kjer domuje znani **Artur Štern**. Sledil je spust v Podnanos in vzpon po panoramski cesti na Nanos, kjer so se naši motoristi povzpeli do

Pod mogočnim Solkanskim mostom z največjim kamnitim lokom na svetu (Foto: Jordan Ušaj)

najvišje točke k oddajniku. Pripeljali so se v prave zimske razmere, ki jih je spremljala tudi megla. Po spustu so si na turistični kmetiji Abram na Nanosu ogledali tudi 250 kg težkega medveda. Zatem so se podali do doma **Klavdija Puca**, kjer so namočili suha grla, če bi se slučajno preveč kadilo po gozdnih cestah. Klavdij jih je namreč tudi po gozdnih vlakih vodil do kočice na Javorniku. Vijugali so po obronku Trnovskega gozda čez Kovk, Otlico in Predmejo ter se spustili v Vipavsko dolino proti domu. Tu so že kar utrujeni in lačni uživali ob dobrotah na žaru, za

katerega je poskrbel Jordan Ušaj, ATV motorist **Adolf Košmrlj** pa je s harmoniko ob vsaki priložnosti poskrbel za veselo razpoloženje.

Zadnji dan potepanja po severni Primorski so se motoristi odpravili proti Novi Gorici k romarski cerkvi na Skalnici, kjer so poskrbeli še za duhovno hrano. Po poti pobočja nad reko Sočo se jim je na prevalu odprl pogled na Goriška brda in v ozadju na Furlanijo, nakar so sledili **Marku Severju**, ki jih je vodil do nekdanje karavle na Sabotinu. Tam pa so od vodiča dobili vse podatke o neumnostih 2. svetovne vojne, ki je zahtevala tudi ogromno število življenj slovenskih vojakov. Spominski posnetek so naredili tudi pod znamenitim Solkanskim mostom z največjim kamnitim lokom na svetu. Gradili so ga dve leti, za glavni 85 metrov dolg lok pa porabili 4.533 natančno obdelanih kamnov iz školjčnega apnenca. Most čez turkizno lepoticco Sočo je od leta 1985 razglašen kot tehniški spomenik. Ja, veliko lepega so videli in doživeli naši ATV motoristi na petem moto zboru. Tako že kujejo načrt za naslednje srečanje.

Pri oddajniku na Trstelju (Foto: Jordan Ušaj)

RIBOLOV

Lutfi Abdullahu | Državno prvenstvo v ribolovu rib s plovcem za invalide

SLAVKO DUNAJ DRŽAVNI PRVAK V RIBOLOVU

V lepem in sončnem vremenu na trasi Orehovo pri Sevnici je 26. maja 2018 potekalo državno prvenstvo v ribolovu rib s plovcem za invalide.

V sodelovanju z Društvom invalidov in Ribiško družino Sevnica je tekmovanje organizirala ZŠIS-POK. Tekmovalke in tekmovalci so lovili v treh kategorijah – ženske stoje, moški sede in moški stoje.

Ob reki Savi se je zbralo veliko ribičev, ki so tekmovali po sektorjih, med njimi tudi osemnajst ribičev iz šestih pokrajinskih društev Zveze paraplegikov Slovenije. V sedeči konkurenci je naslov državnega prvaka osvojil **Slavko Dunaj** iz Društva paraplegikov Prekmurja in Prlekije – 1 KT (2.540). Drugo mesto je zasedel **Gašper Peček** iz Društva paraplegikov Dolenjske, Bele krajine in Posavja – 1 KT (1.823), tretje pa **Silvester Križanič** iz Društva paraplegikov Prekmurja in Prlekije – 1 KT (207).

Pred začetkom tekmovanja so vse zbrane nagovorili: **Franc Boljte** iz DI Sevnica, župan Sevnice in državni svetnik **Srečko Ocvirk**, strokovni sodelavec ZŠIS-POK **Igor Malič** ter predsednik Ribiške družine Sevnica **Sandi Kosmač**. Pravila Ribiške zveze Slovenije je predstavil **Anton Stritar** iz Ribiške družine Sevnica.

Najboljšim ribičem so medalje in pokale podeljevali Franc Boljte (DI Sevnica), **Tomaž Kajič** (RD Sevnica) in Igor Malič (ZŠIS-POK).

Ob reki Savi (Foto: ZŠIS-POK)

WAKEBOARD

Jože Globokar | Wakeboard Krk – Mikaven šport za paraplegike

TRI MEDALJE ZA NAŠE SMUČARJE NA VODI

Smučanje na vodi (wakeboard) je vse bolj priljubljen šport tudi med paraplegiki. Zato se naši najbolj zavzeti smučarji že kar nekaj let udeležujejo smučarskega kampa na vodi, ki vsako leto poteka v Punatu na Krku.

Na letošnjem, že 15. kampu, je od 28. maja do 3. junija sodelovalo tudi enajst članov iz pokrajinskih društev Zveze paraplegikov Slovenije. Omenimo naj, da je celoten objekt dostopen osebam na vozičku, na voljo pa je tudi izposoja ustrezno prilagojenih desk za smučanje na vodi v sedečem položaju. V lanskem letu smo v tem privlačnem športu osvojili prvo medaljo, v letošnjem pa kar tri.

Užiiiiivaaaanciiiiijaaaa! (Foto: arhiv zveze)

V prvih dveh dneh je vreme omogočalo dobre pogoje za treninge, v času tekme pa so valovi nekoliko motili tekmovanje. Na tekmi je uspešno nastopilo osem naših deskarjev na vodi. Prvo mesto je osvojil **Gregor Gračner**, drugo **Borut Sever** – oba iz Društva paraplegikov ljubljanske pokrajine, tretje pa **Matej Lednik** iz Društva paraplegikov jugozahodne Štajerske.

Poleg treningov in tekme so se naši smučarji udeležili tudi izleta z jahto, ki je povsem prirejena za prevoz invalidov na vozičkih in je v lasti hrvaškega tetraplegika **Zdravka Lakića**. Odpravili so se na čudovito panoramsko vožnjo mimo mesta Punat do otoka Sv. Grgur, kjer je bil od začetka 20. stoletja pa do leta 1988 zloglasni ženski kazensko-popravni zapor.

Večino stroškov so smučarji na vodi krili sami, nekaj pa je prispevala tudi Zveza paraplegikov Slovenije.

Vsako leto več udeležencev wakeboard tedna na Krku (Foto: arhiv zveze)

CURLING

Jože Globokar | 6. državno prvenstvo v curlingu

LJUBLJANA 1 PONOVO DRŽAVNI PRVAK

Vledeni dvorani na drsališču v Zalogu je 23. aprila 2018 potekalo že šesto državno prvenstvo v curlingu na vozičkih.

Na dobro pripravljenih stezah so se pomerile štiri ekipe. V predtekmovanju je DP Ljubljana 1 (**Klemen, Bajde, Žerovnik**) najprej premagala DP Gorenjsko (**Jeglič, Učakar, Trdina, Gašpar**), nato pa DP Ljubljana 2 (**Ferjan, Hribar, Zlobko, Kopše**) ekipo Basket (**Gračner, Krajnc, Sabljakovič**).

V tekmi za tretje mesto sta zaigrali poraženki predtekmovanja. Boljša je bila DP Ljubljana 2, ki je porazila ekipo Basket.

Za naslov državnega prvaka sta se v finalnem srečanju udarili DP Ljubljana 1 in DP Ljubljana 2. Tekma je bila izenačena do zadnjega enda, nato pa so igralci prve ljubljanske ekipe pokazali vso spretnost in v zadnjem endu osvojili pet točk. Naslov državnih prvakov so ponovno zasluženo osvojili. Tekmovanje je v organizaciji ZŠIS-POK pripravila Curling zveza Slovenije.

Igralca zmagovalne ekipe Jože Klemen in Robert Žerovnik (Foto: Jana Ferjan)

WINGS FOR LIFE 2018

Povzeto po www.redbull.com / WINGS FOR LIFE 2018

ZBRALI VEČ KOT TRI MILIJONE EVROV

Več kot 117.000 prijavljenih tekačev in udeležencev na invalidskih vozičkih je bilo prijavljenih na dobrodelni tek Wings for Life World Run na več kot 200 lokacijah v 66 državah. Teka se je udeležilo 102.862 tekačev, ki so skupaj premagali 934.484 km in zbrali sredstva za raziskave hrbtenjače. Pet ur in pol je na vseh celinah vladalo prijateljsko, a tudi tekmovalno vzdušje, ki je ustvarjalo nepozabne, s čustvi nabite trenutke, dokler nista bila švedski udeleženelec na invalidskem vozičku Aron Anderson in portugalska tekačica Vera Nunes okronana za globalna prvaka.

V Sloveniji so potekali trije organizirani teki z aplikacijo. Na Brdu pri Kranju sta bila najboljša **Matic Debeljak** in **Jožica Murnik** (članica ekipe Passion4life Renault Slovenija), v Mariboru **Blaž Savšek** in **Patricija Merkuš** ter v Račah **Jernej Donik** in **Estela Emanuela Zupanc** (članica ekipe Adidas Runners). Edina trasa, ki je bila letos dostopna za invalidske vozičke, je bila v Račah, in je potekala skozi dve občini, Rače - Fram in Hoče - Slivnica. Generalni pokrovitelj teka v Račah je bilo podjetje Kronoterm, katerega ekipa je štela štirinajst članov. Ostali podporniki so bili še Prostovoljno gasilsko društvo Rače, ki je skrbelo za varnost tekačev in bilo v pripravljenosti za nudenje morebitne prve pomoči; RedBull, ki je pomagal pri birokratski izvedbi in doniral Goodybage za tekače; Slaščičarna Calimero iz Rač, ki

je tekačem »častila« sladoled; Društvo paraplegikov Podravja je poskrbelo za okrepitev po teku in lepo število navijačev ter prostovoljcev; Razvedrilko je nudil varstvo in animacijo za najmlajše in nenazadnje **Nejc Falež** (@JestersPhotoLab), brez katerega ne bi imeli dokumentiranega dogodka in fantastičnih fotografij. Podpornika teka sta bila še ambasadorja varnosti v cestnem prometu **Zavod vozim** z ekipo **Heroji tečejo** in **DARS**.

Med petintridesetimi prijavljenimi tekači, od katerih se jih je teka udeležilo devetindvajset, je bilo v Račah tudi sedem članov društva Zveze paraplegikov Slovenije. Najboljša rezultata med moškimi sta dosegla **Matej Lednik** (17,96) in **David Slaček** (17,53), med ženskami pa **Barbara Slaček** (9,11). Ostali udeleženci so bili še **Janez Hudej**, **Zdenko Lilek**, **Boris Klep** in **Marija**

Na Brdu pri Kranju je kljub teku z aplikacijo tekače lovil Catcher car. (Foto: Siniša Kanižaj)

Kerec.

Traso v Račah je prijavila in za paraplegike organizirala članica DP Podravja, Barbara Slaček.

KRONOTERM
Proizvodnja varčnih toplotnih črpalok
www.kronoterm.com
☎ 080 23 22

SRCE VAŠEGA UDOBJA

Do 5.000 € subvencije EKO SKLADA

Več na www.ekosklad.si

GEOS

Glavni pokrovitelj teka v Račah je bilo podjetje Kronoterm. (Foto: Nejc Falež, @JestersPhotoLab)

POTREBUJETE POMOČ PRI ZAHTEVNEJŠI NEGI ALI IMATE SVOJCA, KI ČAKA NA PROSTO MESTO V DOMU ZA STAREJŠE?

V Thermani Laško nudijo zdravstveno nego na Oddelku za rehabilitacijsko zdravstveno nego. Namenjena je pacientom, ki potrebujejo zdravstveno nego in pomoč pri vsakodnevnih aktivnostih pri okrevanju po poškodbah in operativnih posegih na gibalnem aparatu ter pacientom s funkcijsko prizadetostjo in revmatičnimi boleznimi gibalnega sistema. V poletnem času je storitev namenjena tudi vsem, ki želite v času poletnega dopustovanja svojce zaupati v kvalitetno in strokovno usposobljeno oskrbo.

Na oddelek sprejmejo tudi paciente, ki potrebujejo zdravstveno nego in pomoč pri vsakodnevnih aktivnostih ter njihove spremljevalce. Kontinuirano 24-urno zdravstveno

nego in oskrbo zagotavlja strokovno usposobljena ekipa diplomiranih medicinskih sester, zdravstvenih tehnikov in bolničarjev.

Sobe na oddelku so nadstandardno urejene, klimatizirane, opremljene z mehaniziranimi posteljami, prilagojene gibalno oviranim osebam. Vsaka posteljna enota je povezana s centralnim klicnim sistemom. Kopalnice v sobi so brez arhitektonskih ovir, opremljene in prilagojene invalidnim osebam. Gostje se lahko prehranjujejo v hotelski jedilnici skupaj z ostalimi gosti ali pa na oddelku, kjer osebje naroča dietne obroke, pomaga pri izbiri hrane in hranjenju.

Na Oddelku za rehabilitacijsko zdravstveno nego izvajajo kvalitetno

in profesionalno zdravstveno nego, ki zagotavlja uporabnikom varnost na področju vseh življenjskih aktivnosti.

Informacije: 03 423 2100
info@thermana.si

Avtorica: Nina Pader Topole
Lektorirala: Maša Pliberšek

UDARNI VALOVI

Z lanskim letom smo uvedli novo metodo zdravljenja terapijo z udarnimi valovi – Extracorporeal shock wave therapy.

Terapija z udarnimi valovi je zelo uspešna metoda pri zdravljenju športnih poškodb in mišično skeletnih boleznih zaradi preobremenitve kot so tendinopatije.

IZVAJA SE PRI:

1. bolečini zaradi degenerativnih sprememb in kalcinacij tetiv (rama, Ahilova tetiva, peta (trn v peti), stopalo, komolec, koleno, kolk)
2. kronični mišični bolečini v vratu ali hrbtu (mišični vozli)

Terapija deluje tudi proti znakom staranja in pomaga pri obnovi in pomlajevanju mehki tkiv. Izboljša tonus kože - ohlapnost kože na kolenih, proti celulitu, zmanjšuje strije in brazgotine.

Cena obravnave z udarnimi valovi je 50 €, obravnava udarnih valov s klinično preiskavo 70 €.

OBNOVITVENA REHABILITACIJA V ZDRAVILIŠČU LAŠKO

V juliju in avgustu nudimo 20% promocijski popust.

Benjamin Žnidaršič | Razstave in razstavljalci Zveze paraplegikov Slovenije

APEL PODOBO NA OGLED POSTAVI

Ponosni smo na naše slikarje, ki so pomlad obeležili na številnih razstavah svojih del. Še posebej ponosni smo, da smo v svoje vrste sprejeli dva nova razstavljalca, tetraplegika Gregorja Janežiča in Franca Avberška, ki s svojimi deli zelo obetata.

RAZSTAVA V VILI BIANCI V VELENJU

Lions klub Velenje je 18. maja 2018 s pomočjo **Alenke** in **Franca Avberška** v Vili Bianca pripravil skupinsko razstavo slikarjev, ki svoja dela ustvarjajo s čopičem v ustih. Razstavo so poimenovali »**Moč volje v svetlobi in barvah.**« Na skupinskih razstavah sta s svojimi likovnimi deli prvič sodelovala **Gregor Janežič** in **Franc Avberšek**.

V kulturnem programu so se predstavili trije člani Varstveno delovnega centra Savinjsko-šaleške doline. Ob otvoritvi razstave so slikarje nagovorili: predsed-

nik Lions kluba Velenje **Aleš Dremel** ter domačina Alenka in Franc Avberšek. Slednji je v čustvenem nagovoru predstavil, kako je začel slikati z usti.

Na razstavi so razstavljali: **Gregor Janežič, Franc Avberšek, Tina Pavlovič, Dragica Sušanj, Željko Vertelj**, posthumno **Silvo Mehle, Benjamin Žnidaršič** in **Vojko Gašperut**. Vila Bianca je sicer protokolarni objekt Mestne občine Velenje za izvajanje javnih, kulturnih, turističnih in poslovnih aktivnosti. Razstava je bila odprta do 15. junija 2018.

Svoja likovna dela sta prvič razstavljala Gregor in Franc iz DP jugozahodne Štajerske. (Foto: Zavod Ars Viva)

39. SAMOSTOJNA RAZSTAVA BENJAMINA ŽNIDARŠIČA

Benjamin Žnidaršič je v Karlovcu 16. maja 2018 odprl svojo 39. samostojno razstavo. V kratkem kulturnem programu je prisotne pozdravil predstavnik Karlovačke županije za socialne zadeve **Mišo Pakši**. O avtorju je spregovorila predsednica likovnega društva Modro nebo iz Zagreba **Tanja Horvat**, ki je povzela nekaj besed likovne kritike umetnostne zgodovinarke **Polone Škodič**. Razstavljalca so presenetili predstavniki hrvaške zveze paraplegikov in tetraplegikov, ki so s svojo prisotnostjo dali pečat otvoritvi. Benjamin Žnidaršič je prebral nekaj pesmi v slovenščini, saj so bili na otvoritvi prisotni tudi predstavniki Slovenskega društva v Karlovcu in se zahvalil gostiteljem.

Pričujoča razstava je prikazala izbor starejših del, slogovno bolj v duhu poetičnega realizma in impresionistične manire ter najnovejših, kjer dominirata izrazna in simbolna moč barv. Tu in tam se poslužuje odločnejšega vnašanja ostrejših ali trše ploskovne odslikave, kar se še bolj odraža v delih iz zad-

njega obdobja, tudi v razgibanih cvetnih tihožitjih. Žnidaršičevo pripoved je, gotovo pomenljivo, zaznamovalo slikovito notranjsko okolje z razgibano pokrajino ter bogato naravno in kulturno dediščino.

Rodna Loška dolina, na katero je

navezan na prav poseben način, odzvanja na platnih kot odslikava preteklosti in sedanjosti. Trajni likovni zapisi o večnosti življenjskega kroga, o naravi in njenih odsevanjih, o poteh in upanju, o domači zemlji in njenih ljudeh, o spoznanjih in človeku, ki verjame v jutrišnji dan.

Razstavi so prisostvovali tudi predstavniki hrvaške zveze paraplegikov. (Foto: Ars Viva)

Benjamin Žnidaršič | Gostovanja in delavnice likovnikov

MEDGENERACIJSKA SREČANJA IN POVEZOVANJE

Bodisi osnovnošolci bodisi starostniki ali invalidi, vsi imamo radi kulturo, vsi radi pogledamo slikarsko razstavo in ne glede na naš »status« je med nami mnogo profesionalnih ali hobi umetnikov. Ko se generacije združijo, lahko tvorijo nove in nove umetnine.

Z BARVAMI POPESTRILI VZDUŠJE V DSO KOČEVJE

Na povabilo direktorice Doma starejših občanov Kočevje **Lidije Žagar** smo se 20. aprila na likovni delavnici srečali trije člani mednarodnega združenja slikarjev, ki slikajo z usti ali nogami (VDMFK): **Željko Vertelj**, **Vojko Gašperut** in **Benjamin Žnidaršič** ter **Zlatko Bernašek**, risarski mojster, in **Marjanca**, varovanka DSO Ponikve. Direktorica je na slikarsko delavnico povabila tudi učence osnovne šole in stanovalce doma. Pri izvedbi je sodelovalo tudi nekaj prostovoljcev. Skupaj smo doživeli zabavo z barvami. Otroci so skupaj z delovnimi terapeutkami, prostovoljci in starejšimi ustvarjali polivanke in špricanke.

Naš namen je bil učiti otroke, da sodelujejo kot ekipa, uporabljajo večšine kritičnega mišljenja in reševanja problemov, razvijajo in cenijo dejstvo, da

likovna umetnost zajema vse ljudi, ne glede na njihovo starost, barvo kože, veroizpoved in ekonomsko ozadje. Otroci si gradijo samozavest in samozaupanje ter istočasno uživajo v izkušnji učenja. Tudi izkušnja srečanja s starejšimi in invalidi promovira edinstvenost vsakega posameznika. Otrokovo udejstvovanje vodi k dobrim delovnim navadam, saj risanje in slikanje vključujeta koncentracijo in oblikovanje samodiscipline, vključuje kreativna odkrivanja in samo izražanje. Vse to, kar velja za otroško dušo, velja tudi za druge. Likovna umetnost nas uči, da smo strpnejši in bolj odprti, omogoča, da se izražamo kreativno, dviga samozavest in potrditev v umetnosti, reflektira se tudi na druga področja, saj se udeleženci takšnih delavnic naučijo, kako usmeriti reševanje problemov na inovativne načine; rastejo

– intelektualno in emocionalno; omogoči, da prostor in čas bolj uživajo, ga cenijo in zanje postane pomembnejši.

Hvala Domu starejših občanov Kočevje za organizacijo!

Delavnice se je udeležil naš risarski mojster Zlatko Bernašek. (Foto: Zavod Ars Viva)

USTVARJALNO SREČANJE V DEOS CERKNICA

V Centru starejših v Cerknici je 4. maja 2018 potekal kulturno in socialno raznoliko ustvarjalni dan. Poimenovali so ga »Srečna zadovoljna in uspešna družba«, sodelovali pa so: stanovalci centra, varovanci VDC Postojna, Enota dnevnega varstva Cerknica, slikarji Zavoda ARS VIVA in Zveze paraplegikov Slovenije. V delavnici ustvarjalnega dneva so vključili staro in mlado in tako so imeli ob predstavitvi v »kulturnici« kaj pokazati in tudi pokusiti. Nekateri so slikali in risali na papir, drugi so slikali z usti, najbolj pa je bilo zanimivo ustvarjanje barvne polivanke, kjer so sodelovali vsi, bodisi s polivanjem, brizganjem barv ali pa nagibanjem velikega platna. Dve narejeni polivanki bosta krasili DEOS Center starejših Cerknica. Udeleženci srečanja so ob posebni

priložnosti lahko preizkusili šest ležečih ročnih koles, ki jih je Zavod Ars Viva dobil na razpisu »Skupaj zmoremo več«. Marsikdo se je odločil, da izkoristi to edinstveno priložnost. Najstarejša med njimi, gospa **Vida**, ima 87 let, nekateri gojenci VDC Cerknica pa se kar niso mogli ločiti od koles. Z ležečim kolesom sta se zapeljala tudi direktorica doma **Biserka Nelec** in tetraplegik **Željko Vertelj**. Ležeča kolesa so primerna za vsakogar, še posebej pa za tiste, ki so prenehali s klasičnim kolesarjenjem zaradi bolečin in poškodb, saj manj obremenjujejo ramena, zapestja, vrat, hrbet ... Dodatna prednost je, da kolesarji lahko še bolj uživajo v razgledu pokrajine, ležeča kolesa pa so zaradi nižjega zračnega upora (približno za tretjino) na ravnini običajno tudi hitrejša,

kar vpliva na manjšo utrujenost pri daljših vožnjah. Zato so primerna tudi za daljša potovanja.

Varovanka doma starejših iz Cerknice z zanimanjem opazuje delo našega slikarja z usti, Željka Vertelja. (Foto: Zavod Ars Viva)

KORAK K SONČKU V ŠKOFJI LOKI

Inkluzija je tista vrednota, ki jo Zavod Ars Viva in Zveza paraplegikov odločno zagovarjata že vrsto let. V ta namen sodelujemo v projektu »Korak k Sončku«, katerega temeljni cilj je udeležanje pravic vseh otrok, da hodijo skupaj v šolo – »Eno šolo za vse«, obenem pa ozaveščanje družbe o vključevanju. Z drugačnostjo ni nič narobe. Narobe je, ko drugačnost dobi negativen predznak, ko postane krivec za nerodnost, neugodje in ne nazadnje hotno ali nehotno izključevanje.

Tako kot vedno, smo 11. aprila s slikarsko delavnico in pogovorom o invalidnosti navdušili osnovnošolce na Osnovni šoli Ceneta Štuparja v Škofji Loki. Delavnico sta vodila **Benjamin Žnidaršič** in **Vojko**

Gašperut, ki sta s svojima življenjskima zgodbama otrokom približala, kaj predstavlja pomembne stvari v življenju.

Ustvarjanje ustrezne socialne klime je klub sprejetju in dopolnjevanju zakonodaje še vedno nujno za uspešno izvajanje vključevanja v okolje in sistem izobraževanja. Številne generacije otrok še vedno ne razumejo, kaj pomeni beseda drugačnost, saj v običajnem življenjskem okolju skupaj z generacijo svojih vrstnikov ne govorijo o teh temah. V šolskem ustaljenem učnem procesu pa se socialne teme ne pojavljajo toliko, da bi jo otroci razumeli. Seveda do takrat, ko se jih osebno dotakne socialni primer v družini.

Številne generacije otrok še vedno ne razumejo, kaj pomeni beseda drugačnost. (Foto: Zavod Ars Viva)

Benjamin Žnidaršič | Zlata paleta 2018

ZLATA PALETA

Naši likovniki so se v pomladnih dneh s svojimi deli že pomerili pred strogo žirijo v močni konkurenci na treh razstavah za zlato paleta.

ZLATA PALETA – OSNOVNE TEHNIKE IN GRAFIKA 2018

V Stari galeriji Delavskega doma v Trbovljah so slovenski likovni umetniki zbrani v okviru Zveze likovnih društev Slovenije (ZLDS) 24. marca 2018 odprli razstavo »Osnovne tehnike in grafika 2018«. Strokovna komisija je izmed okoli 220 prispelih slik na razstavo uvrstila 60 del, (37 osnovnih tehnik in 23 grafik) iz 14 likovnih društev. Podeljenih je bilo sedem certifikatov za grafiko in sedem za osnovne tehnike. V imenu Društva revirskih likovnih umetnikov RELIK Trbovlje je prisotne nagovoril predsednik **Jure Crnkovič**, priznanja, zahvale in certifikate je podelila predsednica ZLDS **Klavdija Sitar**. V kulturnem programu so nastopili učenci Glasbene šole Trbovlje.

Slikarji Zavoda Ars Viva in likovne sekcije Zveze paraplegikov Slovenije: **Albina Kragelj**, **Vidka Borko**, **Željko Vertelj**, **Benjamin Žnidaršič**, **Frane Šajn** in

Andrej Levstik so v izboru sodelovali s šestnajstimi deli. Benjamin Žnidaršič je dobil certifikat za grafiko »Stara ribiška

barka« in dve priznanji za grafiko z naslovom »Tihožitje« in risbo »Staro in mlado«, Željko Vertelj pa v risbi za delo

Slovenski likovni umetniki so se zbrali v Stari galeriji Delavskega doma v Trbovljah. (Foto: Ars Viva)

»Čolni«.

Strokovno mnenje o razstavljenih delih je podal predsednik strokovne žirije, mag. **Zoran Poznič**, ki je povedal:

»Ukvarjanje s podobo v slikarstvu se vsekakor začne pri osnovnih tehnikah,

kot so risba, kreda, pastel, perorisba in nekako nadaljuje preko osnovnih grafičnih tehnik, ki naj bi bile nekakšna predpriprava za slikarski izraz. Obvladanje osnovnih likovnih prvin in prostorskih ključev se začne ravno tu. Nič se ne more

skriti, osnovne tehnike ne dopuščajo blefiranja in likovnega pišmevuhovstva. Na ogled se postavi vse, kar nekako sestavlja avtorja samega, njegovo poetiko in umetniško credo.« Razstava je bila na ogled od 24. marca do 7. aprila 2018.

ZLATA PALETA – KLASIČNO SLIKARSTVO 2018

Otvoritev Tematske razstave Klasično slikarstvo za zlato paleta Zveze likovnih društev Slovenije je bila 25. aprila 2018 v Velenjskem gradu v organizaciji Društva šaleških likovnikov. Pred razstavo je bilo brezplačno predavanje akademskega slikarja z naslovom Kompozicija, perspektiva, tonsko in koloristično slikarstvo.

V kulturnem programu so spregovorili: predsednik društva **Salih Biščič**, direktorica muzeja **Mojca Ževart**, predsednica ZLDS **Klavdija Sitar** in predsednik strokovne komisije mag. **Zoran Poznič**. Razstavo je odprl župan Mestne občine Velenje **Bojan Kontič**. Rudarski oktet Velenje je popostril dogodek s pesmijo. Na razstavo so iz Zavoda Ars Viva in likovne sekcije Zveze paraplegikov Slovenije uvrščeni: **Frane Šajn**, certifikat za delo Tihožitje ob kozarčku, **Rasso Causevig** Ladje v neurju, **Željko Vertelj** z delom Jadrnice ob Blatnem jezeru in **Benjamin**

Žnidaršič.

Strokovna komisija je zapisala: »Klasično slikarstvo je vsekakor najzahtevnejša obrtna disciplina znotraj polja vizualnih praks. Za uspešen končni rezultat je nujno potrebna poglobljena analiza, poznavanje osnov likovne teorije, obvladovanje prostorskih ključev, razumevanje linearne perspektive, barvne teorije in predvsem veliko prakse. Prispela dela na natečaj za zlato paleta so v splošnem nekako zadovoljila stroge kriterije strokovne žirije. Žirija je lahko takšna stroga merila vzpostavila tudi zaradi kar visoke ravni skoraj vseh prispelih del, tako da se je res lahko posvetila formalnemu in formalističnemu odnosu, se pravi analizi prispelih del. Likovniki so morali upoštevati tudi prostorske omejitve. Vsi ti elementi skupaj pred nas postavljajo skoraj 50 del, ki so v svojih vrhovih popolnoma enakovredna kateremukoli delu aka-

demsko izobraženega umetnika, kar je zelo pohvalno. Slike niso samo obrtno osmišljene, torej tehnično perfektno, ampak nekatere med njimi nosijo tudi globlje sporočilo, atmosfero ter čustven naboj, kar je za pot, po kateri vsi hodimo in cilj, h kateremu vsi temeljimo, nujen.«

Ladja v neurju (Avtor: Rasso Causevig)

ZLATA PALETA – SODOBNO SLIKARSTVO 2018

Otvoritev razstave za zlato paleta za sodobno slikarstvo je bila v soboto, 26. maja 2018, ob 18. uri v Delavskem domu v Trbovljah. V imenu Društva revirskih likovnikov je spregovoril predsednik **Jure Crnkovič**, v imenu strokovne komisije mag. **Zoran Poznič**, predsednica ZLDS **Klavdija Sitar** pa je podelila, priznanja, zahvale in certifikate.

Komisija je takole ocenila razstavljenih dela: »Tako širok pojem, kot je sodobno slikarstvo, predstavlja zelo težko in odgovorno nalogo pred katerokoli strokovno komisijo. Število prejetih del, različnih tehnik in smeri v sodobnem slikarstvu kaže na to, da slovenska slikarska ljubiteljska srenja z velikimi koraki stopa v tista zgodovinska obdobja, ki so prinesla vrhunec v razumevanju vizualne kulture

Žirija se je posvetila formalnemu in formalističnemu odnosu, se pravi analizi prispelih del. (Foto: Zavod Ars Viva)

nasploh. Nagrajena dela, pravzaprav vsa razstavljenega dela, so nekako presek vsega tega, kar naj bi bila slovenska ljubiteljska srenja sposobna osmisлити in izvesti. In moramo reči, da je končni rezultat vseeno zadovoljiv, torej dober. Študij se vendarle izplača. Miselno-kreativni proces je nujen.« Na razstavo so se uvrstili: **Albina Kragelj** z dvema deloma, Pogled skozi okno in Pred izplutjem, **Rasso Causevig** z delom Regata in **Željko Vertelj** z delom Pristanišče. Sodelovala sta še **Benjamin Žnidaršič** in **Andrej Levstik**.

Benjamin Žnidaršič | Ex-tempore Logatec 2018

ZMAGOVALNA JE BILA CANKARJEVA SKODELICA KAVE

V Stekljeni galeriji so v soboto, 12. maja 2018, odprli razstavo likovnih del, ki jih je 54 umetnikov ustvarjalo na letošnjem 14. Ex-temporu Logatec 2018. Ustvarjalcem najboljših del so podelili priznanja Društva likovnikov Logatec; najvišje, kipec zlate muze, je župan Berto Menard izročil Vesni Arko za likovno delo Skodelica kave, za glasbeno kuliso pa je tokrat poskrbel MePZ Objem, pod vodstvom Marjana Grdadolnika.

Čeprav je predsednik Društva likovnikov Logatec **Janez Ovsec** uvodoma dejal, da kdor sodeluje, že zmaga, je imela komisija pod vodstvom likovne kritičarke **Anamarije Stibilj Šajn** izjemno težko delo, med štiriinpetdesetimi pravočasno prijavljenimi deli izbrati tisto, ki izstopa. Še zlasti zato, ker kakovost prijavljenih del po besedah Stibilj Šajnovce iz leta v leto raste.

Letos so organizatorji, Društvo likovnikov Logatec, razpisali tri tematska področja, in sicer Gozd, Lepote Notranjske in Ivan Cankar. Zlasti tistim, ki so se odzvali na zadnjo temo, ki pritiče praznovanju stoletnice smrti velikega pisatelja, pesnika, dramatika

in politika, je Ovsec izrekel posebno priznanje. Sicer se je največ prijavljenih lotilo tematike gozda, nekaj manj pa lepote Notranjske. V tej kategoriji sta prednjačila Cerkniško jezero in Planinsko polje.

»Veseli smo, da glas o našem Ex-temporu sega tudi izven meja logaške občine,« je dejala predsednica komisije in dodala, da je skupina prijavljenih zelo heterogena, tako oblikovno in tehnično kot tudi narodnostno.

Komisija, ki sta jo poleg Anamarije Stibilj Šajn sestavljala še mag. **Milena Usenik** in **Andrej Grom**, je delo zaključila tik pred odprtjem Ex-tempora Logatec. Podelili so vrsto priznanj, le v kategoriji Lepote Notranjske ni

nobena od prijavljenih slik zadostila merilom. Za najboljšo sliko je komisija izbrala Skodelico kave, **Vesne Arko**. Avtorica je v tehniki olje na platno ustvarila izjemno sliko skodelice kave, ki jo objemajo roke.

Logaški Ex-tempore postaja v Sloveniji vse bolj prepoznaven, letos so nanj prišli umetniki iz osrednje Slovenije in Primorske, med njimi je bilo veliko Notranjcev. Med dobitniki priznanj sta bila tudi akvarelistka **Marija Strnad** in **Jurij Kravcov**. Na Ex-temporu sta sodelovala tudi dva člana likovne sekcije Zveze paraplegikov Slovenije, **Željko Vertelj**, **Benjamin Žnidaršič** in **Boštjan Močnik**, član Zavoda Ars Viva.

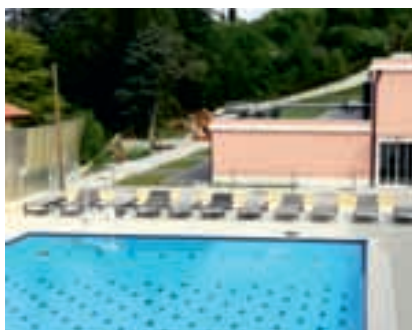
Željko Vertelj in Benjamin Žnidaršič ob obširni zbirki del na temo Ivana Cankarja (Foto: Ars Viva)

Jana Rožaj | Dom paraplegikov Pacug

KAJ DOGAJA V PACUGU?

V Domu Paraplegikov Pacug smo že zelo delavni. V hotelu smo med zimskim obdobjem malo osvežili notranje in zunanje prostore ter dodali in dobavili naprave za fizioterapijo, kjer vas bodo tokrat pričakali Duška, Jan, Blažka in dva nova sodelavca. Na recepciji pa vas že nestršno pričakujeta Maša in vsestranski Dragan.

Letos smo vrata našim gostom odprli že 15. marca, s ponudbo nočitev z zajtrkom. Zelo smo veseli odzivnosti, saj smo do 31. maja zabeležili kar 600 nočitev. Sedaj pa se je začela že naša

Voda v bazenu je že v maju preseгла 26° C.
(Foto: arhiv doma)

Sobe smo opremili z dodatnimi ležišči, tako so sedaj nekatere pripravljene tudi za družinsko bivanje. (Foto: Fotomorgana)

glavna dejavnost, Skupinska obnovitvena rehabilitacija (SOR). Dve SOR skupini sta že za nami in nad vašim odzivom smo izjem-

no zadovoljni.

Bazen obratuje s polno paro, zato nas pridite kaj pogledat in uživat na morski

zrak. Pri nas je zelo vroče, zato ne pozabite sončne kreme. V času, ko nastaja ta prispevek, je temperatura vode v bazenu dosegla že 27° C.

Letos smo pri nas že gostili slovensko reprezentanco v košarki na vozičkih, ki se je zelo intenzivno pripravljala na prihajajoče evropsko prvenstvo v košarki na vozičkih. Na košarkaše smo še posebej pazili, saj so imeli zelo natrpan urnik, ki je bil od jutra do večera že vnaprej določen.

Še prej, v mesecu aprilu, smo gostili tudi igralce tenisa, ki so na teniških igriščih Marine Portorož intenzivno igrali cel vikend. Tudi letos smo za vas pripravili zelo pester animacijski program, ki ga vodi **Fabiola**. S kombiniranim vozilom vas bomo popeljali na razne prireditve in po obalnih krajih.

Pričakujemo vas v čim večjem številu in vas lepo pozdravljamo.

Košarkarska reprezentanca je priprave na EP opravila v Domu paraplegikov.
(Foto: Gregor Gračner)

PRODAJALNA MEDICINSKO
TEHNIČNIH PRIPOMOČKOV

800 123022

Arhidioklne službe in gostilna ZDVs

TEHNA ADVANCE
CASSON

Zložljivi in fiksni invalidski vozički

PROGEO
ACTIVE DESIGN

carbo 200

telefon. 01/230-25-22

ziga.bajde@zveza-paraplegikov.com

mobi. 041-653-640

blanka.markovic@zveza-paraplegikov.com

www.domparaplegikov.si

JOKER R0

PRODAJALNA MEDICINSKO
TEHNIČNIH PRIPOMOČKOV

Arhidioklne službe in gostilna ZDVs

VICAIR sedežna blazina

VICAIR sedežna blazina je zračna blazina, ki vas nikoli ne bo pustila na

AMOVIDA – sedežna blazina

AMOVIDA sedežna blazina je gel blazina, ki vam zagotavlja konstantno temperaturo med sedenjem.

telefon. 01/230-25-22

ziga.bajde@zveza-paraplegikov.com

mobi. 041-653-640

blanka.markovic@zveza-paraplegikov.com

www.domparaplegikov.si

Jani Trdina | Pogovor s Petrom Robnikom, predsednikom Društva paraplegikov Gorenjske

»PARAPLEGIK JE SAM ODGOVOREN ZA SVOJO SREČO.«

Bil sem na kavi s predsednikom Društva paraplegikov Gorenjske, Petrom Robnikom. Dotaknila sva se več tem in ne glede na to, da se dolgo in dobro poznavata, sva odstrla tudi nekaj novih področij njegovega življenja. Najprej se je sicer zataknilo pri dogovoru o plačilu kave. Žal se tudi Štajerec po toliko letih navzame gorenjskih navad. Vseeno sem jaz dalj časa Gorenjec, on pa še ni čisto pozabil svojih štajerskih korenin in tako sva kmalu lahko pričela z najinim pogovorom.

Peter Robnik (Foto: Fotomorgana)

Dostikrat je poškodba, ki nas priklene na invalidski voziček, nekakšna prelomnica, milni mehurček v našem življenju in zato dostikrat delimo naše življenje na pred in po nesreči. Pa začniva, kaj si bil in delal pred svojo nesrečo.

Rodil sem se v Hrastju pri Mariboru in tam preživel svoja otroška ter mladostniška leta. Omenil bi tudi, da sem v Mariboru igral nogomet za pionirsko selekcijo ter kasneje za kadete pri NK Pohorje.

Igral sem tudi roketmet in bil s strani roketmetnih trenerjev prepoznan kot nadarjen mladi roketmetaš. V tistem času sem dobil povabilo, da bi se pridružil Rokometnemu klubu Celje, kjer bi dobil tudi štipendijo. Za to pot se nisem odločil, ker je že padla odločitev za vpis

Peter Robnik, po rodu pravi Štajerec, je vodenje Društva paraplegikov Gorenjske prvič prevzel že leta 1988. V drugo pa so ga člani izvolili leta 2012. (Foto: arhiv društva)

v kadetnico, prav tako pa me je nogomet bolj privlačil.

S petnajstimi leti sem odšel v kadetnico v Tacen, kjer sem bival v internatu, in se šolal za policista. Po končani šoli sem dobil službo v Kranju, kamor sem se leta 1982 tudi preselil. Po dveh letih je prišla poroka z **Mirjano** in kmalu se nama je rodil tudi sin **Dejan**. Kot policist (v tistem času še miličnik) sem delal v Kranju, kjer sem bil vodja policijskega okoliša. Želja, tako z moje strani kot s policijske uprave je bila, da nadaljujem šolanje na Fakulteti za varnost. Prometna nesreča leta 1986 mi je to željo preprečila.

Kot praviš, si bil leta 1986 kot sopotnik udeležen v prometni nesreči. Kakšno je bilo tvoje prvo soočenje s spoznanjem, da boš vezan na uporabo invalidskega vozička? Kako in na katerih področjih si se ponovno vključil po končani rehabilitaciji?

Spoznanje, kako težka je v resnici moja poškodba, je prišlo postopoma, vendar lahko rečem, da sta me volja in podpora družine gnali naprej. Tako sem že v času rehabilitacije urejal novo dostopno stanovanje, še bolj pa sem si želel, da se vrnem nazaj na delo. V tistem času je bila praksa, da so paraplegike najrajši invalidsko upokojili, še posebej na tako zahtevnih delovnih mestih, kot je policist. S pomočjo sodelavcev v službi smo uspeli, da sem ostal delovno aktiven in postal prvi paraplegik, vezan na stalno uporabo invalidskega vozička, ki je bil zaposlen v policiji. Najprej sem delal kot pomočnik dežurnega, z letom 1997 pa sem bil premeščen na sektor kriminalistične

policije. Opravljal sem delo v tiralčni službi ter službo analitika. Lahko rečem, da je bilo moje delo v policiji cenjeno, saj sem v času službovanja prejel bronasti in srebrni znak zaslug za varnost.

Vemo tudi, da si, verjetno edini slovenski invalid na vozičku, sodeloval v vojni za Slovenijo. Kako je to izgledalo? So te s puško v rokah dali na okope in odpeljali voziček, v smislu umika ni?

To ravno ne, sem pa prevzel delo na radikalskih zvezah ter sprejemal pribežnike iz vojašnic. Verjetno sem res med redkimi, če ne edini, ki je na invalidskem vozičku sodeloval v vojni za Slovenijo in pridobil tudi status vojnega veterana. Moj moto je bil in je, da voziček ni ovira, če imaš željo po delu. Vedno se najde možnost, kjer se lahko izkažemo s svojim aktivnim sodelovanjem.

Šport je pomemben dejavnik v tvojem življenju. Še posebej košarka, pri kateri si dal vse od sebe. Tisti del »pomembno je sodelovati« je bil na drugem mestu. Vem, da si za zmago vedno dal 120 odstotkov svojih moči. Kje si se prvič navdušil za igranje košarke?

Košarka me je takoj pritegnila, saj so mi bile vedno bolj pri srcu igre z žogo. Košarka na vozičkih je tako postala dobra alternativa moji ljubezni do nogometa. Navdušil pa sem se preko organiziranih treningov ter tekem na zvezi ter društvu paraplegikov. Šport je tudi eden tistih pozitivnih »ventilov«, ki zmanjšuje vsakodnevne stresne situacije ter daje

občutek, da zmoreš vse. Ne pozabimo pa tudi, da je gibanje za nas na vozičkih še kako pomembno.

Bil si tudi redni član slovenske državne reprezentance. Katero evropsko prvenstvo ti je ostalo še posebej v spominu?

Tako je, bil sem kar na petih evropskih prvenstvih. Prvič sem v Stocke Mandevillu (Anglija) zastopal še takratno Jugoslavijo. Spominjam se, da smo že takrat hoteli odstraniti jugoslovanske grbe z naših dresov, kar pa nam seveda niso dovolili. Takrat je bil močno prisoten naš entuziazem, saj smo poleg organiziranih treningov še sami hodili na dodatne vadbe. Najbolj mi ostajata v spominu dve evropski prvenstvi. Prvenstvo B skupine v Ljubljani, kjer smo se prvič uspeli uvrstiti v elitno skupino A. Prav tako pa mi je v zelo prijetnem spominu ostalo prvenstvo v Španiji (Madrid), kjer smo dosegli dobre rezultate ter pokazali, kako ekipa deluje kot eno. Tako na parketu pod koši kot izven športne dvorane.

Celo življenje je posvetil športu, igral z žogo. Pred poškodbo je bil Peter nogometaš in rokometas, po poškodbi je nadaljeval s košarko na vozičku. Kljub temu da je športno kariero zaključil, še vedno budno spremlja in spodbuja gorenjske športne ekipe. (Foto: Fotomorgana)

Danes te poznamo tudi kot predsednika Društva paraplegikov Gorenjske. Lahko poveš kaj več o svojem delu?

Leta 1987 sem postal član Zveze paraplegikov Slovenije. Že naslednje leto pa tudi predsednik Društva paraplegikov Gorenjske. Takrat sem bil star 25 let, v delo pa me je vpeljal izkušeni dotedanji predsednik **Janez Lesar**. S svojimi nasveti mi je v začetku zelo pomagal. V tistem času

smo kot prvo društvo pridobili lastne pisarniške prostore, dobili smo kombinirano vozilo ter razvijali nove socialne programe. Funkcijo predsednika sem opravljal tri mandate. Z doseženimi rezultati sem bil zelo zadovoljen, leta 2000 sem se zaradi pomanjkanja časa odločil, da ne bom več kandidiral za predsednika in bom vodenje društva prepustil še komu drugemu. V letu 2012 sem na željo več članov ponovno kandidiral na volilnem občnem zboru in z veliko večino glasov ponovno postal predsednik.

Kot predsednik društva dobro sodeluješ tudi z lokalno skupnostjo, kjer zastopaš interese društva in njenih članov. Lahko poveš kaj več o tem?

Res je, redno sodelujem s predstavniki vseh gorenjskih občin. Kot primer lahko navedem, da so moje družbeno koristno delo prepoznali na Mestni Občini Kranj, kjer sem bil član častnega razsodišča, prav tako pa sem v letu 2016 prejel priznanje Mestne Občine Kranj za svoje delo in delo v invalidskem društvu ter njegovi prepoznavnosti.

Kje po tvojem mnenju še vidiš skrite potenciale v delu društva in ZPS?

Skritih potencialov pri svojem delu ne vidim veliko, saj smo vpeti v preveliko birokracijo. Prav tako pa se od nas pričakuje znanje strokovnega delavca, poznavanje računovodstva, pravilnikov, zakonov in še bi lahko našteval. Ugotavljam, da se od nas pričakuje znanje diplomiranega socialnega delavca, s to razliko, da ob 15. uri še ne zaključim »službe«. Veliko klicev naših članov dobim tudi v popoldanskih

Sodelovanje z lokalno skupnostjo in podjetji znotraj nje je pomembno za nemoteno delovanje društva. Zato si Peter prizadeva čim več časa nameniti ravno negovanju teh odnosov. (Foto: arhiv društva)

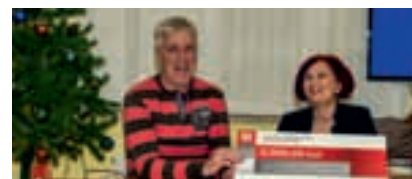
in večernih urah, prav tako ob vikendih ter praznikih. Oseba, kakršna sem, ne morem klica ignorirati, zato nanj odgovorim. Želel pa bi si več razumevanja tudi s strani naših članov, da se bolj držijo uradnih ur, nenazadnje sem takrat tudi bolj »pri stvari« za društvene zadeve kot pa sredi nakupovanja, igre z vnukoma ... Dodatni potencial vidim predvsem v zunanji strokovni podpori ter dodatnemu administratorju. S tem bi kot predsednik lahko več časa posvetili mreženju v lokalnih skupnostih, načrtovanju prihodnjih aktivnosti in izpolnjevanju našega glavnega poslanstva – »pomagati in združevati«.

Kot vemo, je delo v organih društva bazirano večinoma na prostovoljstvu. Kaj je zate tisto »plačilo«, ki te vleče naprej?

V prvi vrsti je največje plačilo videti zadovoljnega člana društva. Zanimivo je, kako ravno tisti, ki so bolj odrinjeni na rob družbe, prepoznajo tvoja prizadevanja za nekoga drugega. Njihova iskrena zahvala mi je tudi vzpodbuda za delo naprej. Po drugi strani pa ugotavljam, da ravno tisti, ki so bolje situirani, naše delo jemljejo kot nekaj samoumevnega z mišljenjem, kaj vse ti samo po sebi pripada.

Vemo, da po več kot 30 letih paraplegije moramo svoje izkušnje prenašati na tiste, ki se jim je tako kot nam življenje ob poškodbi ali bolezni hrbtnjače obrnilo na glavo. Kaj bi za konec povedal novo nastalim paraplegikom in tetraplegikom?

Imam zelo kratek nasvet: pojdite ven med ljudi, zaposlite se v poklicu, ki vas veseli. Poiščite in razvijajte svoje skrite potenciale. V prvi vrsti si sam odgovoren za svojo srečo.

Pravi, da je največje »plačilo« videti zadovoljnega člana društva. (Foto: arhiv društva)

Stojan Rozman | Delovna skupina Planinske zveze Slovenije, Planinstvo za invalide (OPP)

INKLUZIJSKI POHOD: STRUNJAN—PORTOROŽ—STRUNJAN

Po nekaj dnevih dežja smo v četrtek, 19. aprila, v lepem in sončnem vremenu vzeli pot pod noge ter kolesa in se podali na drugi skupni pohod to leto, in sicer iz Strunjana v 2,8 km oddaljeni Portorož.

Svežina morja nam je napolnila čute za voh in nas spodbudila, da smo zadihali s polnimi pljuči. Od parkirišča v Strunjanu in mimo kampa smo po podhodu izpod glavne ceste prišli na asfaltirano krajinsko cesto in kolesarsko pešpot, ki je del poti Parenzane (ta ima še več imen – Porečanka, Istrijanka). Tu nas je uradno pozdravil vodja pohoda – **Jurček**, nam predstavil pot, posebnosti, pravila in časovnik pohoda. Na strunjanski stranski poti, ki se blago vzpenja, je lepo urejeno počivališče z informacijsko tablo o poti. Pred tunelom je prav tako informacijska tabla o tunelu, iz katerega je vel prijetno hladen piš.

Predor Valeta (Lucan) je s 550 m najdaljši predor na bivši železniški progi Paranzana, speljan je v blagem zavoju. Proga se je gradila v letih 1900–1902, ko so bili ti kraji del Avstro-Ogrske monarhije. Skozenj je potekala ozkotirna železnica, ki je **povzovala** Trst in Poreč. Danes je prenovljen, razsvetljen, obljuden in tudi kapniki so že vidni.

Pot skozi tunel se rahlo dviguje in na koncu tunela, kjer se prične Portorož, nas je pozdravilo sonce in razgled na morje. Po strmini (večji naklon cca. 150 m – potrebna pomoč) smo se spustili v Portorož – mimo Avditorija do obale in na 0 m nadmorske višine potipali morje, preverili, ali je tudi letos slano in se posladkali s sladoledom, ki so nam ga priporočili Goričani.

Vzdušje je bilo čisto morsko, že skoraj poletno. Dvainštirideset pohodnikov je sestavljalo krajjevo pisan nabor s Štajerske, osrednje Slovenije, Koroške, Goriške, med nami so bili tudi domačini iz Obalno-kraške regije. Pisano je bilo tudi zastopanje drugačnosti: slepi in slabovidni, gluhi in naglušni, po kapeh, cerebralna paraliza, paraplegija ...

Ekipa štiriindvajsetih pohodnikov je bila

na poti, da se nam pridruži, a so se izgubili in ubrali drugo traso.

Po razvajanju brbončic smo se odpravili proti vhodišču. Premagali smo vzpon, se prijetno ohladili v tunelu ter se lahkih nog, tudi bos, sprehodili do Strunjana. Našega druženja pa nismo zaključili takoj po sproščenem pohodu.

Kosilo smo si še privoščili v Elerjih – center Sonček, testenine z mesno omako so nam vsem tekstile, za posladek smo imeli jabolčni zavitek, kava seveda ni smela manjkati.

Odpravili smo se domov, vsak na svoj konec, bogatejši za aktivno preživet dan.

Druženje je bilo prijetno, sproščeno in razgibano. Veliko je bilo klepeta, smeha in razigranosti. Tudi medsebojna pomoč je bila prisotna. Vsem nam je bilo prijetno spoznavati nove ljudi in se naučiti kakšne nove kretne slovenskega znakovnega jezika. Spoznavati nove ljudi nas krepi, vedno je priložnost, da izvemo kaj novega in se nekaj naučimo. Nove izkušnje razvedrijo duha, v tako raznoliki družini pa odprejo tudi oči.

Predor Valeta je včasih povezoval Trst in Poreč. (Foto: arhiv društva DPK)

OGLASI

PRODAM HAND BIKE – KOLO ZA INVALIDE

Prodajam električni hand bike – kolo, prirejeno za invalide, tako da lahko bodisi samostojno kolesarijo ali pa s pomočjo el. pogona premagujejo klance, večje razdalje. Kolo je sestavljeno tako, da je prilagojeno tudi tetraplegikom, ki nimajo toliko moči v zapestju. Kolo je bilo kupljeno pred tremi leti, povsem nova baterija pa lani, ki zaradi krajše sezone ni bila rabljena veliko, tako da je kot nova. Za več informacij kličite na 070 70 43 77.

Cena: 1.000,00 €

HydroClean advance in HydroTac

Obloge za inovativno vlažno zdravljenje različnih ran (razjede zaradi pritiska, rane na diabetičnem stopalu, golenje razjede,...)

Naprej
k zdravju

DVA
IZDELKA ZA
POPOLNO
ZACELITEV
RANE

Izdelki so
na voljo v
HARTMANNplus
trgovini

PAUL HARTMANN Adriatic d.o.o., Letališka cesta 3c, 1000 Ljubljana, Tel.: 01/548 45 80, Fax: 01/548 45 89, www.hartmannplus.si, pokličite na brezplačno številko 080 50 75

»ZNAK/LOGOTIP« ZVEZE PARAPLEGIKOV SLOVENIJE

V letu 2019 bo Zveza paraplegikov Slovenije obeležila 50 let delovanja. Ob tej priložnosti so vse dejavnosti in programi prihodnjega leta usmerjeni k promociji tega visokega jubileja.

V prejšnji številki glasila smo vas pozvali, da soustvarite »znak/logotip« 50-letnice Zveze paraplegikov Slovenije in s tem dodate tisto nekaj, kar bo leto 2019 naredilo unikatno.

Na natečaj je prispelo 14 predlogov, 3. oblikovalcev. Vsi poslani predlogi so ustrezali pogojem natečaja.

O izbranem logotipu je odločal Organizacijski odbor za pripravo 50-letnice Zveze, ki ni bil seznanjen kdo so avtorji, saj so bili predlogi označeni s črkami. Člani odbora so glasovali za dva predloga, za primer izenačenja v prvem krogu in se odločili za logotip avtorja **Aleša Magdiča**.

Vsem trem oblikovalcem se najlepše zah-

valjujemo za sodelovanje na natečaju, oblikovalcu izbranega logotipa pa čestitamo.

DOM PARAPLEGIKOV V SEMIČU – BELA KRAJINA

Med belokranjskimi goricami se nahaja Dom paraplegikov, ki je primeren za družinski oddih, zaključene družbe ter šolske in podobne ekskurzije.

CENA
DNEVNEGA
NAJEMA ZA
ČLANE 25 €

CENA
DNEVNEGA
NAJEMA ZA
NEČLANE
40 €

V domu je sedemnajst ležišč, trije sanitarni prostori, opremljena kuhinja in dnevni prostor s TV-jem. Na voljo vam je tudi zunanji prostor z žarom.

Informacije vsak delovnik med 7. in 15. uro.
info@zveza-paraplegikov.si
ziga.bajde@zveza-paraplegikov.com
Tel: 01 43 27 138, GSM: 051 618 803

**V PINETI PRI NOVEM GRADU JE PROSTIH ŠE NEKAJ SOB.
VABLJENI NA POČITNIKOVANJE Z DRUŽINO ALI S PRIJATELJI!**

Rezervacije sprejemamo na tel št.
01 43 27 138 ali 01 230 25 22
in mail naslovu
ziga.bajde@zveza-paraplegikov.com.

10. TERMIN (27. 8. - 5. 9. 2018)
- Soba 1 - od 1. 9. - 5. 9.
- Soba 2 - celoten termin
- Soba 3 - od 1. 9. - 5. 9.
- Soba 4 - celoten termin
- Soba 5 - od 1. 9. - 5. 9.

UMRLI

Sebastijan HLUPIČ, član DP Podravja,
rojen 3. 8. 1968

Primož TROBEC, član DP ljubljanske pokrajine,
rojen 17. 7. 1999

Srečko HARING, član DP Podravja,
rojen 14. 11. 1949

Ivan KRAUTHAKER, član DP Prekmurja in Prlekije,
rojen 26. 6. 1943

Rajko TERNIK, član DP Koroške,
rojen 17. 8. 1969

Marjan BERTALANIČ, član DP Podravja,
rojen 6. 7. 1941

Štefan PLEMENITI, član DP Podravja,
rojen 22. 8. 1935

Slavčo BOŽIKOV, član DP JZ Štajerske,
rojen 6. 8. 1949

Robert FERMIŠEK, član DP Gorenjske,
rojen 29. 1. 1964

Anton BALAZIC, član DP Prekmurja in Prlekije,
rojen 12. 6. 1946

Irena FURLAN, članica DP severne Primorske,
rojena 10. 2. 1947

Zorica RAZBORŠEK, članica DP severne Primorske,
rojena 26. 9. 1953

Vida ROZMAN, članica DP Gorenjske,
rojena 16. 6. 1948

*Čas naj ne rani,
ostal boš z nami,
misel hvaležna na te!*

SPOMIN NA RAJKA

V večnem boju senc, svetlobe in teme je odšel v nedeljo, 8. aprila. Do konca pokončen in ljubitelj življenja takšnega, kot je. V sončne žarke odet je bil Vuhred, ko smo se zadnjič poslovili od **Rajka Ternika**. Bil je ustanovni član Društva paraplegikov Koroške, njegov dolgoletni podpredsednik in tajnik, član upravnega odbora, kegljač ... naš prijatelj!

Društvo paraplegikov Koroške

SPOMIN NA ZORICO

V petek, 18. maja, je v svojem petinšestdesetem letu umrla **Zorica Razboršek**, dolgoletna članica Društva paraplegikov severne Primorske.

Pred petinštiridesetimi leti je takrat devetnajstletna Zorica zaradi posledic prometne nesreče začela novo življenje, življenje na invalidskem vozičku. Že zgodaj se je včlanila v naše društvo, vseskozi je bila aktivna članica in je vedno sejala dobro voljo med ostale. Zaposlila se je v tovarni Salonit Anhovo. Spoznala je **Zvonka**, s katerim se je poročila.

Rodila sta se jima sin **Jure** in hči **Tina**. Pri komaj sedemnajstih letih se je sin Jure smirno ponesrečil. Uteho ob tej tragični izgubi je Zorica poiskala v svetu barv, v slikanju. Delovala je v skupini slikarjev Zveze paraplegikov Slovenije in za svoja dela prejela več priznanj in nagrad.

Kruta usoda ji je vzela še moža Zvoneta. Le nekaj let pozneje, pred štirimi leti, pa se je tudi sama soočila s težko medicinsko diagnozo. Z izjemno voljo do življenja je prestala operacijo in kemoterapije ter se borila s hudo boleznijo. Stanje se je kljub temu slabšalo. Ob tem jo je najbolj skrbelo za hči Tino, ki ji je bila ob vseh nesrečah v neprecenljivo oporo.

Zorica je odšla, a spomin nanjo ostaja. Spomin na prijateljico, ki ji vse nesreče in življenjske preizkušnje niso vzele volje do življenja.

Tudi huda bolezen ne.

Društvo paraplegikov severne Primorske

Albin Rožman

KVIZ ZA RAZVEDRILLO 42

Rešitev kviza iz 152. številke:

ČE V MARCU MORE KMET ORATI,
BO MORAL APRILA POČIVATI

17	1	9	11	12	2	9	3	4	3	10	9	11	12
13	9	5	16	15	4	1	16	7	12	2	12	13	3
3	14	14	1	6	8	16	7	3	14	7	12	2	12

Pri vsakem vprašanju so navedeni trije odgovori. Odločite se za pravega in zapišite črko, ki je pred njim, v zgornji lik pod ustrezno številko. Vse črke v liku, brane vodoravno, dajo slovenski pregovor.

<p>1. V katerem mestu je zasvetila prva električna žarnica?</p> <p>R v Mariboru
A v Celju
N v Krškem</p> | <p>2. "Kocka je padla." so besede:</p> <p>B Konstantina Velikega
T Aleksandra Velikega
J Julija Cezarja</p> | <p>3. Kdo je bil klarinetist v jazz glasbi?</p> <p>I Louis Armstrong
O Benny Goodman
Ž Glenn Miller</p> | <p>4. Katera občina ima v grbu vrtnico?</p> <p>C Novo mesto
P Nova Gorica
V Velenje</p> | <p>5. Kaj so fritule?</p> <p>N ocvrte miške
H zdravilne rastline
R otroške igrače</p> | <p>6. Katero obdobje paleozoika je najmlajše?</p> <p>E urdovicij
V silur
U perm</p> | <p>7. Katera planinska postojanka je v Karavankah?</p> <p>H Prešernova koča
Č Tičarjev dom
S Staničeva koča</p> | <p>8. S čim pregovorno primerjamo pridnost človeka?</p> <p>G s čebelo
E s pajkom
M z metuljem</p> | <p>9. V letošnji odpravi na Severni tečaj je sodelovala novinarka:</p> <p>F Tamara Vonta
Z Marjeta Keršič Svetel
E Nataša Briški</p> | <p>10. Glavno mesto Armenije je:</p> <p>B Baku
T Erevan
O Talin</p> | <p>11. Najsvetlejša zvezda v ozvezdju Orla je:</p> <p>J Vega
S Regul
Č Atair</p> | <p>12. Drobnovratnik je:</p> <p>A podzemni hrošč
L gorska rastlina
G močvirska rastlina</p> | <p>13. Agorafobija je strah:</p> <p>K pred odprtim prostorom
P pred višino
Ž pred zaprtim prostorom</p> | <p>14. Kdaj je bila otvoritev Sueškega prekopa?</p> <p>C leta 1865
D leta 1869
J leta 1874</p> | <p>15. Kaj je kjantarica?</p> <p>M opletena trebušasta steklenica
K pletena košara
R opravljiva ženska</p> | <p>16. Kdo je soavtor Jurčičevih Rokovnjačev?</p> <p>P Janez Mencinger
T Fran Erjavec
I Janko Kersnik</p> | <p>17. Kdo je na Evrosongu pel pesem Tih deževen dan?</p> <p>A Omar Naber
S Cole Moretti
U Vili Resnik</p> |
|---|--|--|--|--|--|--|--|---|--|---|--|--|---|---|--|---|

1. LESKOVŠEK Žiga, Kajuhova 5, Lucija, 6320 Portorož
2. ANDOLIŠEK Jelka, Gorenjskega odreda 16, 4000 Kranj
3. ŠULIGOJ Nejc, Staničeva 8, 5213 Kanal

AMZS

5. ČRKA SLOVENSKE ABECEDE	METER	ŠPORTNA STAVA, IGRA NA SREČO	IGOR BAVČAR		RISARSKI IZDELEK								
	RAZVOJ K POPOLNEJŠ. STANJU				KEM. OZ. ZA TANTAL								
KORALNI OTOK				BIBLIJSKI JUDOVSKI PREROK							EVA NOVAK		
NEBESNI SVOD				VRANJI SAMEC, KROKAR									
DENARNA ENOTA V LITVI				LATINSKI PREDLOG	MADŽARSKA NARODNA BANKA								
STAR MOŠKI (EKSPR.)													
IME VEČ SLOVENSkih KRAJEV				BUDISTIČNI MENIH									
				AVTO. OZN. PORTUGAL.									
GLAS, ZVOK			MESTO V NEMČIJI								ZNOJ	SVETA PODOBA V PRAVOSLAVJU	PTICA UJEDA
			17. ČRKA SLO. ABEC.										
GRŠKI MITOLOŠKI REČNI BOG				KNJIŽENJE V DOBRO									
				MODEL FORDA									
SRBSKA IGRALKA IN PESNICA - EVA			KATJA OBLAK		PRODUKT ČEBEL	TURŠKI MATEMATIK - CAHIT (1910-1997)		VDOVA JOHNA LENNONA - ONO					
			18. ČRKA SLOVENSKE ABECEDE					DEL KOPNEGA, OBDAN Z VODO					
4. ČRKA SLOVENSKE ABECEDE	DUŠEVNI PRETRES							KISIK					
	ITALIJANSKI SPOLNIK												
RAZLIČICA ŽENSKEGA IMENA ELEONORA					SPREMLJEV. BOGA EROSA						JAP. IGRA Z GLASBO IN PLESOM		
					KEM. OZN. ZA BOR						POLMER		
KLEP ANUŠA								SLANO JEZERO V KAZAHSTANU					

ALANIN - aminokislina v beljakovinah.

BARBARO - italijanski filmski teoretik in režiser - Umberto (1902-1959).

NATAN - biblijski judovski prerok.

PENZUM - delo, odmerjeno za določen čas, učna snov, šolska naloga.

PIRNA - mesto v Nemčiji, ob reki Labi, jugovzhodno od Dresdna.

TELEOZA - razvoj k popolnejšemu stanju.

Pravilno geslo pošljite do 1. avgusta 2018 po pošti na naslov:

Zveza paraplegikov Slovenije, Štišova 14, p. p. 5714, 1000 Ljubljana ali na e-naslov: info@zveza-paraplegikov.si.